

DE VERMOEIING VAN EEN GELASTE
KONSTRUKTIE IN Fe430 en Fe510Nb

W.L.M. Lucassen

Delft, juni 1977

afstudeerverslag
tussenafdeling der metaalkunde
technische hogeschool delft

-/-

Summary

Fatigue investigations on centre cracked specimens and welded specimens of Fe430 and Fe510Nb.

Fatigue experiments were carried out on centre cracked specimens and on structural specimens of Fe430 and Fe510Nb.

Three uniaxial loading types ($R = -1/3, 0, 1/3$) were applied to both types of specimens, fatigue data are given in terms of stress intensity factor amplitude values as well as in maximum values of the stress intensity factor.

An estimation for the stress intensity factor of the welded structure is made with the aid of a finite element program. To minimize the possible error, among others caused by the usage of a low number of elements, a comparison is made with the finite element solution of an analytical solvable problem, i.e. the centre cracked specimen.

No advantage in fatigue behaviour is found for Fe510Nb over Fe430 in the structural specimens in contrast with the results of the centre cracked specimens.

INHOUDSOPGAVE

Summary	1
Inhoudsopgave	2
Lijst van symbolen	3
I Inleiding	4
II Theoretische beschouwingen	5
II.1 De spanningsintensiteitsfactor	5
II.2 De spanningsintensiteitsfactor uit een energiebeschouwing	7
II.3 De spanningsintensiteitsfactor en de scheuropening	8
II.4 De scheurgroeisnelheid en de spanningsintensiteitsfactor	9
II.5 De eindige elementen methode	11
II.6 Toepassing van de eindige elementen methode	13
III Meetopstelling en proefstukken	15
IV Metingen	17
IV.1 Uitvoering van de metingen	17
IV.2 Verwachte uitkomsten van de metingen	17
V Berekeningen	19
V.1 De centraal gescheurde plaat, analytische oplossing	19
V.2 Kwalitatieve schatting van het spanningsveld in de gelaste constructie	19
V.3 De berekeningen met behulp van de eindige elementen methode	23
V.3.1 FEM-berekening van de centraal gescheurde plaat	24
V.3.2 FEM-berekening van de gelaste constructie	25
V.4 Controle van de FEM-berekeningen	26
V.5 Berekening van de elasticiteits- en glijdingsmodulus uit de gedwongen resonantie-frequentie	26
VI Resultaten	27
VI.1 De scheurinitiatie	27
VI.2 De scheurgroeisnelheid in de centraal gescheurde plaat	27
VI.3 De scheurgroeisnelheid in de gelaste constructie	28
VII Diskussie en konklusies	29
VII.1 De eindige elementen methode	29
VII.2 De scheurinitiatie	30
VII.3 De scheurgroeisnelheid en de levensduur	30
VII.3.1 De centraal gescheurde vlakke plaat	30
VII.3.2 De gelaste constructie	30
VII.4 Samenvatting	31
VIII Aanbevelingen	32
IX Literatuur	33
Figuren	34
Tabellen	59
Appendix Overzicht van de belangrijkste details en de invoer voor het MARC-programma	72

Lijst van symbolen

a	halve scheurlengte	δ	knooppuntsverplaatsing
a_{eff}	effektieve halve scheurlengte	ϵ_0	initiële rek
b	breedte	θ	hoek
f_1, f_2	gedwongen resonantie frequentie	ν	dwarskontractie
f_B	verplaatsing	σ	spanning
h	hoogte	τ	schuifspanning
k	stijfheidsmatrix	ϕ	hoek
l	lengte		
m	massa		
p	kracht		
r	voerstraal		
r_p^*	afmeting plastische zone		
s	spanningsmatrix		
w	halve plaatbreedte		
B	dikte		
C	compliantie		
COD	scheuropening		
E	elasticiteitsmodulus		
F	arbeid		
$F(\frac{h}{b})$	geometriefactor		
G	energy release rate, glijdingsmodulus		
I	traagheidsmoment		
K	spanningsintensiteitsfactor		
ΔK	trajekt van K		
N	aantal belastingswisselingen		
P	knooppuntskracht		
R	spanningsratio		
S	spanning		
U	elastische energie		
W	scheurweerstand		

I. INLEIDING

Het onderzoek naar de vermoeiing van gelaste constructies in staal met hogere treksterktes is in de laatste jaren meer en meer ter hand genomen. Dit is mede veroorzaakt door het gestegen gebruik van Fe510 in de scheepsbouw. De door de hogere treksterkte toegelaten vermindering van de dikte van het gebruikte materiaal, ten opzichte van Fe370 en Fe430, heeft geleid tot hogere spanningen in de constructies. De scheurvorming kan sneller optreden en de scheurgroeisnelheid is in eerste benadering gelijk aan die in staal met een lagere treksterkte bij gelijke spanning. De weerstand tegen scheurgroei van Fe510 is voor bepaalde belastingstypes zelfs kleiner. De scheurinitiatieperiode is in het geval van gelaste constructies minder van belang dan de scheurgroeisnelheid bij levensduurbepalingen, omdat zeker bij grote constructies, zoals bijvoorbeeld schepen, juist door het lassen altijd wel plaatsen aan te wijzen zijn, die opgevat kunnen worden als beginscheuren. In o.a. Gurney [1] worden verschillende lasfouten en hun invloed op de scheurinitiatie behandeld.

Een onderzoek onder auspiciën van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, verricht door een vijftal Europese researchorganisaties op het gebied van de scheepsbouw, waaronder het Nederlands Scheepsstudiecentrum TNO, heeft resultaten opgeleverd, die een herwaardering verdienen [2]. In het bijzonder hebben enkele tegenstrijdigheden in de waarnemingen van de scheurgroeisnelheid in vlakke plaat en in gelaste constructie geleid tot het tot stand komen van het onderhavige afstudeerproject. Het experimentele deel van dit onderzoek is beperkt van opzet in vergelijking met het EGKS-onderzoek, in grote lijnen is het echter gelijklopend met het deel, dat de tegenstrijdigheden opleverde.

Het is gebruikelijk de scheurgroeisnelheid te relateren aan de spanningsintensiteitsfaktor van de constructie. Getracht is de spanningsintensiteitsfaktor van de gelaste constructie nauwkeuriger te bepalen dan in het EGKS-onderzoek gedaan is. Een analytische berekening van de spanningsintensiteitsfaktor van complexe structuren is niet mogelijk, numerieke bepaling van de spanningen, rekken en deformaties (en daarmee van de spanningsintensiteitsfaktor) echter wel.

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van de eindige elementen methode (FEM) voor de berekening. Deze methode vraagt een aanzienlijke hoeveelheid computertijd, vooral indien een hoge betrouwbaarheid van de resultaten wordt verlangd. Bij gebrek aan een voldoende groot rekenbudget is

gekozen voor een relatieve beschouwing. Door vergelijking van de FEM-resultaten van een analytisch oplosbaar probleem met de exakte oplossing kan een korrektiefactor voor de FEM-resultaten van de gelaste constructie bepaald worden, zodat toch een redelijke nauwkeurigheid verkregen wordt.

II. THEORETISCHE BESCHOUWINGEN

De spanningen, rekken en deformaties in een constructie bepalen of een scheur in die constructie groeit. De spanningen blijken beschreven te kunnen worden door de spanningsintensiteitsfactor K. Voor eenvoudige constructies is de berekening van K op analytische wijze mogelijk. Meer ingewikkelde gevallen dwingen tot een numerieke berekening van de spanningsintensiteitsfactor. Een van de mogelijkheden is het gebruik maken van de eindige elementen methode. In dit hoofdstuk worden na een algemene beschouwing een tweetal methoden ter bepaling van K gegeven, die toegankelijk zijn voor berekening met de FEM. Een paragraaf is gewijd aan de K-afhankelijkheid van de scheurgroeisnelheid. Als laatste wordt de eindige elementen methode en de toepassing daarvan behandeld.

II.1 De spanningsintensiteitsfactor

Uit de berekening van het spanningsveld aan een scheurtip in een oneindig uitgebreide vlakke plaat met centrale scheur (fig. 1) vindt men voor de spanning in de y-richting:

$$\sigma_y = \frac{\sigma \sqrt{\pi a}}{\sqrt{2\pi r}} \cos\left(\frac{\theta}{2}\right) \left(1 + \sin\left(\frac{\theta}{2}\right) \sin\left(\frac{3\theta}{2}\right)\right) \quad (1)$$

De factor $\sigma \sqrt{\pi a}$ wordt de spanningsintensiteitsfactor, K, genoemd. Omdat hier sprake is van een spanning loodrecht op het scheurvlak, krijgt de spanningsintensiteitsfactor de index I : K_I . Voor de gevallen, waarin de spanning evenwijdig aan het scheurvlak is en evenwijdig aan, respectievelijk loodrecht op de a-richting worden de indices II en III gebruikt.

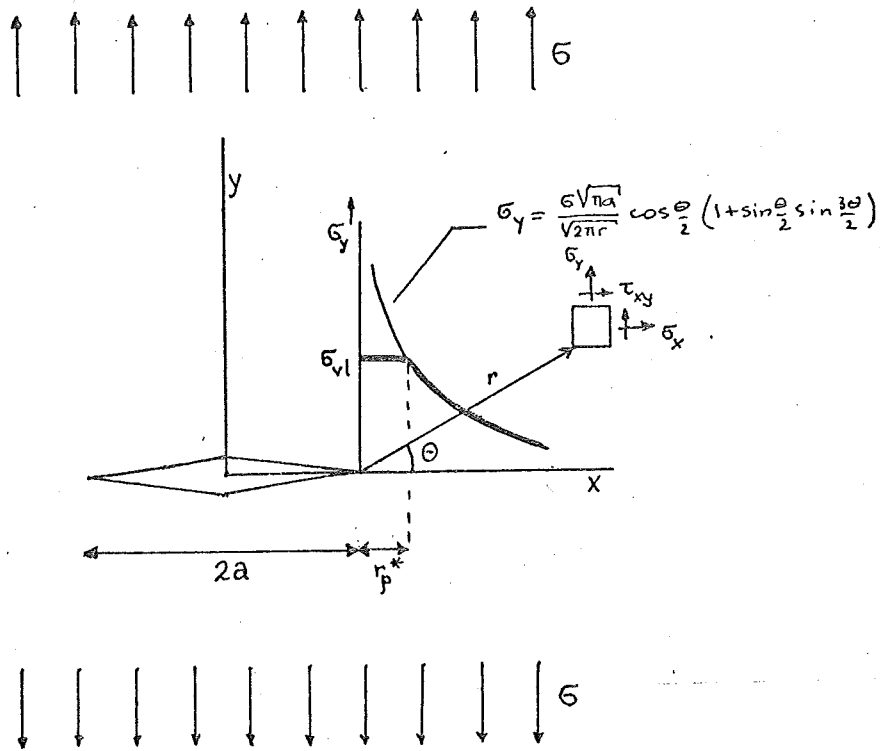

Fig. 1. Spanningsveld aan een scheurtip in een oneindig uitgebreide vlakke plaat.

In het vervolg wordt alleen het eerste geval beschouwd.
 We schrijven dus:

$$K_I = \sigma \sqrt{\pi a} \tag{2}$$

De spanning aan de scheurtip, die volgt uit de vergelijking voor σ_y (1) is voor kleine r groter dan de vloeispanning, σ_{vl} , van het materiaal, er is dus een plastisch vervormd gebied aan de scheurtip. Nu wordt verondersteld, dat de spanningsintensiteitsfactor in het elastisch-plastisch geval de grootte van de spanningen en de rekken blijft bepalen als de plastisch vervormde zone klein is ten opzichte van de scheurlengte.

Tot nu toe is slechts gesproken over het geval van de oneindige plaat. Voor eindige platen kunnen korrektiefactoren voor de spanningsintensiteitsfactor gevonden worden. Een uitgebreid overzicht van deze deels berekende, deels empirisch bepaalde correcties wordt gegeven door Tada [3]. Ook voor andere geometrieën zijn spanningsintensiteitsfactoren te bepalen, voor relatief eenvoudige gevallen worden deze ook door Tada gegeven.

II.2 De spanningsintensiteitsfaktor uit een energiebeschouwing

Als eerste voorwaarde voor scheurgroei geldt dat spanningen en rekken voldoende groot moeten zijn. Een tweede voorwaarde volgt uit een energiebeschouwing. De energie benodigd voor scheuruitbreiding (W) moet geleverd worden door de vermindering van de in het gescheurde lichaam opgeslagen elastische energie (U) of de door de uitwendige krachten verrichte arbeid (F) bij scheurgroei. Voor een gescheurde plaat met eenheidsdikte wordt dit:

$$\frac{dW}{da} = \frac{d}{da} (F - U) \quad (3)$$

Het rechterlid van (3) wordt de "energy release rate" (G) genoemd.

In het geval van konstante uitwendige kracht, respektievelijk konstante verplaatsing van de aangrijpingspunten van de krachten, kan vergelijking (3) geschreven worden als:

$$G = \frac{1}{B} \left(\frac{dU}{da} \right)_{p=\text{konst}} = - \frac{1}{B} \left(\frac{dU}{da} \right)_{\delta=\text{konst}} \quad (4)$$

waarin B de dikte van het materiaal, P de kracht en δ de verplaatsing van het aangrijpingspunt is.

De elastische energie die in de plaat is opgeslagen is te schrijven als:

$$U = \frac{1}{2} P \delta = \frac{1}{2} C P^2 \quad (5)$$

waarin $C = \frac{\delta}{P}$ de compliantie (reciproke van de stijfheid) van de plaat is.

Uit de vergelijkingen (4) en (5) volgt nu voor konstante kracht

$$G = \frac{P^2}{2B} \frac{dC}{da} \quad (6)$$

en dus:

$$G = \frac{1}{2B} \frac{d}{da} (P \delta) \quad (7)$$

In het geval van konstante kracht wordt de benodigde energie geleverd door de verrichte arbeid, bij konstante verplaatsing van de aangrijpingspunten door de elastische energie. De energy release rate moet dus evenredig zijn met de elastische energie:

$$G \propto \frac{\sigma^2}{E} \quad (8)$$

Uit een dimensie- en geometrie-beschouwing volgt dat G tevens evenredig is met een lengte. De enige daarvoor in aanmerking komende parameter is de halve scheurlengte a :

$$G = \text{konstante} \frac{\sigma^2 a}{E} \quad (9)$$

Voor een oneindig brede, centraal gescheurde plaat geldt voor één scheurtip dat de konstante gelijk aan π is. Met andere woorden:

$$G = \frac{K^2}{E} \quad (10)$$

Door combinatie van de vergelijkingen (7) en (10) wordt voor de spanningsintensiteitsfaktor gevonden:

$$K = \sqrt{\frac{E}{2B} \frac{d}{da} (p \delta)} \quad (11)$$

II.3 De spanningsintensiteitsfaktor en de scheuropening

Uit de lineair-elastische berekening van het spanningsveld rond de scheurtip van een centrale scheur in een oneindig uitgebreide vlakke plaat volgt dat de scheur een elliptische vorm heeft. Hiervan uitgaand is voor de scheuropening (Crack Opening Displacement, zie fig. 2) te schrijven

$$\text{COD} = 2\delta = \frac{4\sigma}{E} \sqrt{a^2 - x^2} \quad (12)$$

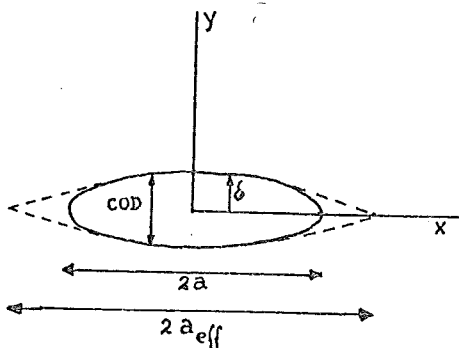

Fig.2. De scheuropening in een oneindig uitgebreide plaat.

Zoals in paragraaf II.1 al is opgemerkt zal zich aan de scheurtip een plastisch gebied ontwikkelen, de grootte van het gebied is in eerste benadering r_p^* . Door de

aanwezigheid van de plastische zone doet de scheur zich langer voor dan zij in werkelijkheid is. Korrigeren we de scheurlengte in (12) voor de grootte van de plastische zone dan volgt:

$$\text{COD} = \frac{4\sigma}{E} \sqrt{(a+r_p^*)^2 - x^2} \quad (13)$$

In feite wordt hier geweld gedaan aan het uitgangspunt: een elastische benadering. Over het algemeen wordt echter aangenomen dat de lineair-elastische benadering geldig is voor $\sigma < \frac{2}{3} \sigma_{v1}$ (zie o.a. Broek [4]) en

$$\text{als } r_p^* \ll a.$$

De grootte van r_p^* kan bij benadering berekend worden uit vergelijking (1) bij $\theta=0$ door gelijkstelling van σ_y en de vloeispanning:

$$\sigma_y = \sqrt{\frac{K}{2\pi r_p^*}} = \sigma_{v1} \quad (14)$$

of

$$r_p^* = \frac{K^2}{2\pi\sigma_{v1}^2} \quad (15)$$

Uit de combinatie van de vergelijkingen (13) en (15) volgt dan voor de scheuropening ter plaatse $x = 0$:

$$\text{COD}_{x=0} = \frac{4K^2}{\pi\sigma E} \left(1 + \frac{\sigma^2}{2\sigma_{v1}^2} \right) \quad (16)$$

en dus

$$K = \sqrt{\frac{\pi\sigma E \text{COD}_{x=0}}{4}} \cdot \sqrt{\frac{1}{1 + \frac{\sigma^2}{2\sigma_{v1}^2}}} \quad (17)$$

Hierdoor is weer de bepaling van de spanningsintensiteitsfactor uit metingen en berekeningen mogelijk geworden.

II.4 De scheurgroeisnelheid en de spanningsintensiteitsfactor

In paragraaf II.1 is al aangeduid dat de spanningsintensiteitsfactor alle spanningen en rekken rond de scheurtip beschrijft. Men mag dus verwachten dat de scheurgroeisnelheid een functie van de spanningsintensiteitsfactor is.

Bij een cyclisch wisselende belasting is er geen eenduidige spanningsintensiteitsfactor, de waarde van K varieert met de belasting tussen

een minimum- en een maximumwaarde, respektievelijk $K_{min} = S_{min} \sqrt{\pi a}$ en $K_{max} = S_{max} \sqrt{\pi a}$ (zie fig.3). Voor $S_{min} = 0$ beheerst $\Delta K = K_{max} - K_{min}$ de scheurgroeisnelheid, zodat dan :

$$\frac{da}{dN} = f(\Delta K) \tag{18}$$

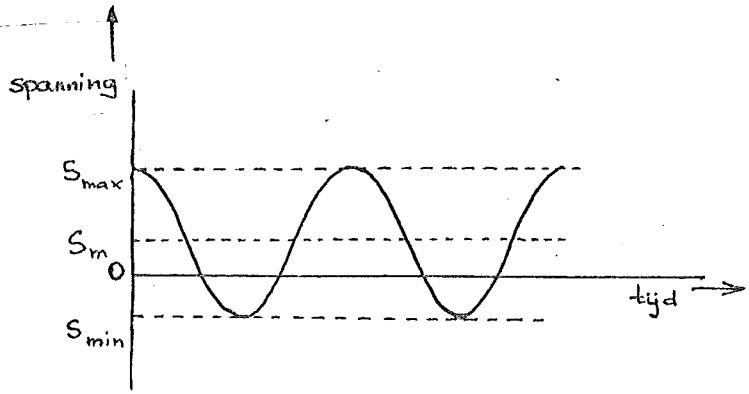

Fig. 3. Een cyclisch wisselende belasting.

De scheurgroeisnelheid is naast van ΔK nog afhankelijk van parameters zoals de frequentie, de materiaaleigenschappen, de temperatuur en vele andere. Daar in dit onderzoek deze parameters zoveel mogelijk konstant zijn gehouden, worden ze verder in de beschouwing meegenomen als deel van een konstante in de scheurgroei-relaties.

Voor het geval dat $S_{min} \neq 0$ is de spanningswisseling niet alleen door ΔK beschreven, een tweede parameter, bijvoorbeeld K_{max} , is nodig. Ook de scheurgroeisnelheid wordt dan door twee parameters beschreven:

$$\frac{da}{dN} = f(\Delta K, K_{max}) \tag{19}$$

In plaats van ΔK en K_{max} wordt wel gebruikt ΔK en de spanningsratio $R = \frac{S_{min}}{S_{max}}$ of K_{max} en R :

$$\frac{da}{dN} = f(\Delta K, R) = f(K_{max}, R) \tag{20}$$

In de literatuur (Broek [4] en [9], Gurney [10] e.v.a.) worden vele voorstellen gedaan voor de vorm van (18), (19) en (20), de eenvoudigste luiden:

$$\frac{da}{dN} = \text{konstante} \cdot K_{max}^m \cdot \Delta K^n \tag{21}$$

$$\frac{da}{dN} = \text{konstante} \cdot \frac{\Delta K^n}{(1-R)(K_{lc} - K_{max})} \tag{22}$$

waarin K_{lc} een kritische waarde voor K_{max} en m en n konstantes zijn. In het geval van belastingswisselingen, waarvan een gedeelte in het drukgebied ligt, mogen de genoemde relaties niet zonder meer gebruikt worden. Een scheur onder druk sluit zich en treedt niet op als spanningsverhogend element. Voor spanningsratio kleiner dan nul is de scheurgroeisnelheid in theorie niet afhankelijk van K_{max} en R , maar van K_{max} alleen.

II.5 De eindige elementen methode (Finite Element Method)

Elke structuur kan in gedachten worden verdeeld in deelstructuren, die elementen worden genoemd. Deze elementen zijn onderling verbonden op een aantal zogenaamde knooppunten. Juist hierin schuilt het verschil met de werkelijkheid, waar de elementen deel uitmaken van een continuum. Door het diskrete aantal knooppunten is een numerieke oplossingsmethode mogelijk geworden.

Gegeven de eigenschappen van elk element kan voor elk knooppunt de kracht-verplaatsing (en de spanning) relatie worden bepaald. Als de krachten op de n knooppunten van element a worden geschreven als

$$\{p\}^a = \begin{Bmatrix} p_1 \\ p_2 \\ p_3 \\ \vdots \\ p_n \end{Bmatrix}^a \quad (23)$$

en de verplaatsingen van de knooppunten onder invloed van die krachten als

$$\{\delta\}^a = \begin{Bmatrix} \delta_1 \\ \delta_2 \\ \delta_3 \\ \vdots \\ \delta_n \end{Bmatrix}^a \quad (24)$$

dan is in het elastische geval de relatie tussen krachten en verplaatsingen:

$$\{p\}^a = [k]^a \{\delta\}^a + \{p\}_p^a + \{p\}_{\epsilon_0}^a \quad (25)$$

waarin $\{k\}^a$ de stijfheidsmatrix van het element a , $\{p\}_p^a$ en $\{p\}_{\epsilon_0}^a$ de krachten op de knooppunten nodig voor het evenwicht met respectievelijk de opgelegde spanningen en de initiële spanningen, die veroorzaakt worden door bijvoorbeeld temperatuurstijgingen, zonder dat er sprake is van verplaatsingen.

Vergelijking (25) is eenvoudig te transformeren tot een spannings-verplaatsingsrelatie, daar de eigenschappen binnen een element als bekend verondersteld worden:

$$\{\sigma\}^a = [s]^a \{\delta\}^a + \{\sigma\}_p^a + \{\sigma\}_{\epsilon_0}^a \quad (26)$$

waarin $[s]$ de spanningsmatrix van element a is, de overige symbolen m.m. als in (25).

Een konstruktie bestaat over het algemeen uit meer dan één element. Er moet dus voor elk element een verzameling vergelijkingen bepaald worden als (25). Voor de knooppunten, die tot meer dan één element behoren moet aan een tweetal voorwaarden voldaan worden:

- de verplaatsing van knooppunt i van element p moet gelijk zijn aan de verplaatsing van knooppunt j van element q , als de elementen p en q gekoppeld zijn via de knooppunten i en j
- de krachten op elk knooppunt moeten in evenwicht zijn, ook na koppeling van elementen.

Door $\{\delta\}$ wordt impliciet al voldaan aan de eerste voorwaarde, aan de tweede voorwaarde is voldaan binnen één element van een konstruktie. Er moet dus een verzameling vergelijkingen worden opgesteld met de verplaatsingen van de knooppunten als onbekenden.

Als op een konstruktie een uitwendige kracht $\{p_{ex}\}$ werkt, dan wordt dit in de FEM geschreven als de verzameling krachten op de knooppunten:

$$\{p_{ex}\} = \begin{Bmatrix} p_{ex_1} \\ p_{ex_2} \\ \vdots \\ p_{ex_n} \end{Bmatrix} \quad (27)$$

Deze krachten moeten in evenwicht zijn met de krachten op de knooppunten:

$$\{p_{ex_i}\} = \sum_a \{p_i\}^a = \{p_i\}^1 + \{p_i\}^2 + \dots + \{p_i\}^n \quad (28)$$

waarin i het knooppuntnummer en $\{p_i\}^a$ de bijdrage aan de kracht op knooppunt i , veroorzaakt door element a is.

Kombineren we dit met vergelijking (25) dan geldt voor knooppunt i :

$$\begin{aligned} \{p_{ex_i}\} = & (\sum_i [k_{i1}]^a) \{\delta_1\} + (\sum_i [k_{i2}]^a) \{\delta_2\} + \dots \\ & \dots + (\sum_i [k_{in}]^a) \{\delta_n\} + \sum \{p_i\}_p^a + \sum \{p_i\}_{\epsilon_0}^a \end{aligned} \quad (29)$$

Sommatie over alle knooppunten geeft de verzameling vergelijkingen, die voor de hele konstruktie opgesteld kan worden:

$$\{p_{ex}\} = [k]\{\delta\} + \{p\}_p + \{p\}_{\epsilon_0} \quad (30)$$

waarin $\{p\} = \sum\{p\}^a$, $[k] = \sum[k]^a$ etc.

De optelling van de matrices is geoorloofd bij gelijke dimensies, aan deze voorwaarde kan altijd voldaan worden door uitbreiding met "nullen", waardoor geen extra vergelijkingen ontstaan.

Het stelsel vergelijkingen kan worden opgelost als voldoende randvoorwaarden gegeven worden om $[k]$ niet singulier te laten zijn. Deze randvoorwaarden worden gevonden uit de eindige en bekende verplaatsing (in de meeste gevallen gelijk aan nul) van een aantal knooppunten, die moeten voorkomen dat de konstruktie zich onder invloed van de uitwendige krachten zich in zijn geheel verplaatst in de ruimte.

In het geval dat plastische vervorming in de konstruktie optreedt is een analoge redenering op te stellen. Aangezien in het onderhavige onderzoek hiervan geen gebruik is gemaakt, wordt verwezen naar de literatuur op dit gebied, bijvoorbeeld Zienkiwicz [5].

II.6 Toepassing van de eindige elementen methode

Voor de toepassing van de FEM zijn een aantal standaard computerprogramma's ontwikkeld. De bekendste zijn ASKA en MARC, beide aanwezig op het Rekencentrum van de TH Delft. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van het MARC-pakket, waarvoor geen andere reden aan te wijzen is dan dat het ruimere mogelijkheden biedt dan het ASKA-pakket. Hoewel slechts een gering deel van deze mogelijkheden gebruikt is, was bij het begin van het onderzoek niet duidelijk welke omvang het onderzoek zou nemen door gebrek aan ervaring op dit gebied binnen de Tussenafdeling der Metaalkunde.

Het is ondoenlijk in dit verslag een overzicht van de mogelijkheden te geven, die het MARC-pakket biedt; de handleiding [6] geeft deze uitgebreid aan, geïllustreerd met een groot aantal voorbeelden.

De eindige elementen methode is gebruikt met als doel het berekenen van de spanningsintensiteitsfaktor van een gelaste konstruktie (fig. 7). Bij nadere bestudering van de mogelijkheden, blijkt dat voor een nauwkeurige berekening de benodigde computertijd groot is. Voor eenvoudige problemen, zoals een centraal gescheurde plaat, belopen de kosten naar de huidige tarieven al gauw f10.000 of meer. Met een toenemend aantal elementen en dus toenemende nauwkeurigheid lopen de kosten sterk op.

Voor de gelaste konstruktie bedragen deze zeker meer dan f50.000 bij een onnauwkeurigheid van 5% in de resultaten. Een ander probleem is dat voor de verdeling van een konstruktie in elementen enige ervaring nodig is voor het verkrijgen van nauwkeurige resultaten.

Een en ander leidt tot de konklusie dat, vooral gezien het beperkte computerbudget van de Tussenafdeling, toepassing van de FEM niet tot de mogelijkheden behoort. Dit bezwaar is ondervangen door een vereenvoudigde toepassing van het MARC-programma. Een analytisch te bepalen spanningsintensiteitsfaktor is met een zeer beperkt aantal elementen berekend. Hierdoor is een "ijkkromme" verkregen voor de berekeningen aan de gelaste konstruktie, welke uitgevoerd zijn met elementen van vergelijkbare grootte op de kritieke plaatsen en veel grotere elementen in het resterende deel van de konstruktie. In de tweede plaats is geen gebruik gemaakt van de in het MARC-pakket opgenomen mogelijkheid de J-integraal (Broek [4]) en daarmee de spanningsintensiteitsfaktor te berekenen. In plaats van deze methode is gekozen voor de goedkopere berekening uit de verandering van de compliantie met de scheurlengte uit de verplaatsing van de belaste knooppunten en voor de berekening uit de scheuropening.

III. MEETOPSTELLING EN PROEFSTUKKEN

Voor de vermoeingsproeven is gebruik gemaakt van een Losenhausen-pulsator met een dynamisch bereik van 40 ton. In de eerste instantie is getracht de scheurgroei fotografisch te volgen. Daartoe is de pulsator uitgebreid met een pulsgever en een pulsteller (1 puls per 10 belastingswisselingen). Door telkens na een bepaald aantal wisselingen zowel het proefstuk als de pulsteller te fotograferen, zou de scheurgroei nauwkeurig gevolgd kunnen worden. Daar het echter noodzakelijk bleek het proefstuk sterk te verlichten, waardoor de LED's van de pulsteller overstraalt werden, bleek dit niet goed mogelijk. De scheurgroei is daarom gevolgd met behulp van een meetkijker. De geometrie van de proefstukken is voornamelijk bepaald door het maximale bereik van de pulsator. De vorm en afmetingen van de gebruikte proefstukken, centraal gescheurde vlakke plaat en gelaste konstruktie wordt gegeven in de figuren 12 en 13.

De vorm van het gelaste proefstuk is ontstaan uit de beschouwing van een aantal veel voorkomende konstrukties en hun belasting (fig 4).

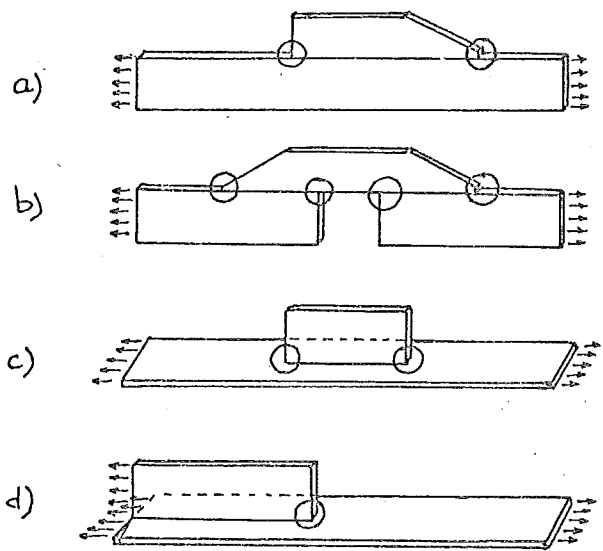
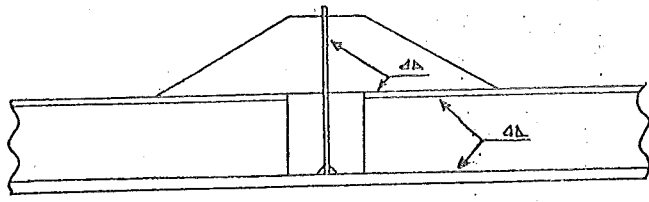
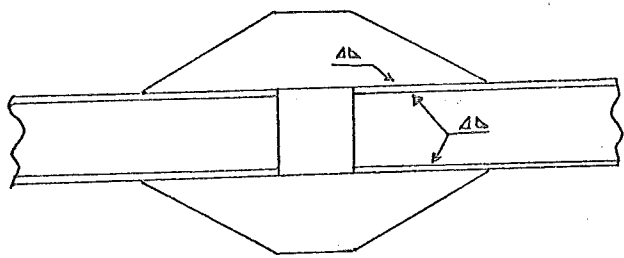

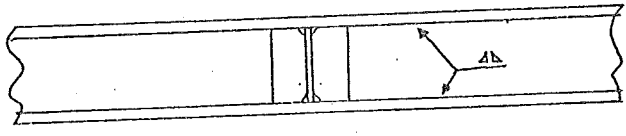
Fig. 4. Veel voorkomende konstrukties en hun belasting. De cirkels duiden de kritieke plaatsen aan.

a)

b)

c)

Fig. 5. Karakteristiek deel van een scheepsconstructie en de daaruit te ontwikkelen proefstukken.

Een karakteristiek deel van een scheepsconstructie is een gedeelde ligger met een schetsplaat (fig. 5a). Een dergelijke constructie is door de asymmetrie lastig te beproeven. Er bestaan twee mogelijkheden hieruit een symmetrisch proefstuk te ontwikkelen, zoals in fig.5b en c is aangegeven. In dit onderzoek is gekozen voor het type met twee schetsplaten (belasting als in fig. 4b), omdat juist voor deze proefstukken in het EGKS-onderzoek tegenstrijdige resultaten gevonden werden.

De onderdelen, waaruit het gelaste proefstuk is opgebouwd, zijn met behulp van een autogeen snij-apparaat uit plaatmateriaal vervaardigd. Na door schaven op maat gebracht te zijn (waardoor ook de warmte beïnvloede zone van het snijden is verwijderd) zijn de onderdelen in een mal geplaatst en gelast. De lasparameters worden gegeven in tabel III.

IV. METINGEN

IV.1 Uitvoering van de metingen

Metingen zijn verricht aan twee staalsoorten en wel aan Fe430 en aan niobhoudend Fe510. In tabel II zijn de chemische samenstelling en enkele mechanische eigenschappen vermeld.

De mechanische eigenschappen zijn bepaald aan prismatische trekstaven met een doorsnede van $40 \times 10 \text{ mm}^2$, met uitzondering van de kerfslagwaarde en de elasticiteits- en glijdingsmodulus. Deze laatste zijn met behulp van de Elastomat bepaald uit de gedwongen resonantiefrequentie van staven ter grootte van $150 \times 9 \times 9 \text{ mm}^3$. De kerfslagwaardes zijn gemeten aan Charpy-V staven bij 20°C .

De scheurgroeimetingen zijn verricht aan vlakke platen van 10 mm dik en aan gelaste konstrukties zoals beschreven in hoofdstuk III (fig.12 en 13). De proeven aan vlakke plaat zijn alle uitgevoerd met een zogenaamd anti buckling device (ABD, fig.14) om eventuele knik van de plaat bij trek-druk belastingsgevallen te voorkomen. Dit ABD wordt aan beide zijden van de plaat aangebracht en door middel van handvast gedraaide boutverbindingen op zijn plaats gehouden. Om belastingsoverdracht van plaat naar ABD te voorkomen is tussen plaat en ABD een laag vilt aangebracht. Een controle hierop is uitgevoerd met behulp van rekstrookjes op de plaat en het ABD. De belastingsoverdracht in de lengterichting van de plaat is minder dan 1%, dat wil zeggen de belasting van de plaat bedraagt 99% van de ingestelde belasting. In dynamische omstandigheden treedt een faseverschil op tussen de spanning in de plaat en die in het ABD (± 10 graden).

De metingen met behulp van rekstrookjes zijn tevens gebruikt om de pulsator te ijken. Alle vermelde resultaten zijn werkelijke waarden, er is echter geen korrektie uitgevoerd voor het niet geheel sinusvormig zijn van de belastingswisseling (de toppen van de sinus waren enigszins verbreed).

De verrichte metingen (staalsoort, belastingstype en grootte) zijn vermeld in tabel I.

IV.2 Verwachte uitkomsten van de metingen

In het EGKS-onderzoek is voor de gelaste konstruktie voor $R = -\frac{1}{2}$, zowel als voor $R = -1$ geen verschil gevonden in levensduur tussen Fe430 en Fe 510Nb.

-18-

Ook de verschillen in scheurgroeisnelheid en het effect van de gemiddelde spanning daarop zijn insignifikant.

Dit is in tegenstelling met de resultaten van de proefnemingen aan vlakke platen, waar Fe510Nb betere vermoeiingseigenschappen bleek te hebben dan Fe430. Bovendien is de invloed van de gemiddelde spanning op de scheurgroeisnelheid duidelijk waarneembaar. De dubbele spanningsamplitude benodigd voor scheurgroei tot $a=20$ mm in 10^5 belastingswisselingen bedraagt $33,5 \text{ kg/mm}^2$ voor $R=-1$ en $19,5 \text{ kg/mm}^2$ voor $R=0$.

Het testprogramma van dit onderzoek is qua proefstukgeometrie gelijkloidend aan het EGKS-onderzoek, maar wat betreft R-waarden enigszins afwijkend.

De verwachting is dat Fe510Nb zowel wat betreft levensduur als scheurgroeisnelheid zich beter gedraagt dan Fe430 bij alle spanningsratio in het geval van de centraal gescheurde plaat. De scheurgroeisnelheid zal afhankelijk zijn van de gemiddelde spanning.

Voor de metingen aan het gelaste proefstuk worden dezelfde verwachtingen uitgesproken, naast de verwachting, dat de scheurinitiatieperiode korter zal zijn dan die in ongelaste toestand.

De initiatie zal plaats vinden op of nabij de smeltlijn van de las (fig. 6) om twee redenen:

- ter plekke heerst de grootste spanning
- grote kans op lasfouten (bijv. inkarteling)

Zoals uit figuur 6 blijkt zal de scheur zich slechts de eerste één à twee millimeter in de heat affected zone bevinden. Door de moeilijke detecteerbaarheid van de beginscheur zijn geen scheurgroeimetingen verricht in dit gebied. De invloed van de veranderde eigenschappen op de scheurgroeisnelheid en de scheurinitiatie is dus onbekend.

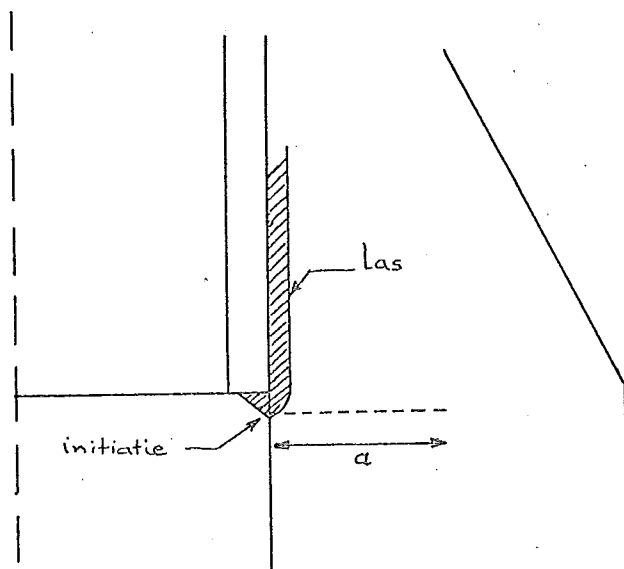

Fig. 6. Plaats van de scheur in het gelaste proefstuk.

V. BEREKENINGEN

In dit hoofdstuk worden de berekeningen besproken, welke gebruikt worden voor de weergave van de meetresultaten.

In de eerste plaats wordt de analytische oplossing voor vlakke plaat gegeven, welke tevens dient voor de konstruktie van de ijk-kromme voor de FEM-berekeningen.

In de tweede plaats wordt een kwalitatieve schatting van de spanning in de schetsplaten van de gelaste konstruktie gemaakt ter controle van de resultaten van de FEM-berekeningen. In paragraaf V.3 wordt de methode van berekening van de spanningsintensiteitsfaktor uitgewerkt. De paragrafen V.3.1 en V.3.2 beschrijven de invoer en het gebruik van het MARC-programma voor het centraal gescheurde en het gelaste proefstuk; in paragraaf V.4 wordt de spanning in het gelaste proefstuk van het EGKS-onderzoek vergeleken met de betreffende FEM-resultaten.

V.1. De centraal gescheurde plaat, analytische oplossing.

Bij de berekening van de spanningsintensiteitsfaktor, of de dubbele amplitude daarvan, is gebruik gemaakt van de Feddersen-korrektie voor eindige breedte van de vlakke plaat:

$$C = \sqrt{\sec\left(\frac{\pi a}{2w}\right)} \quad (31)$$

Waarmee we dan voor de spanningsintensiteitsfaktor $K_I = C\sigma\sqrt{\pi a}$ vinden:

$$K_I = \sigma\sqrt{\pi a} \sqrt{\sec\left(\frac{\pi a}{2w}\right)} \quad (32)$$

waarin w de halve plaatbreedte is.

De scheurgroeisnelheid is gelijk aan de helling van de a - N kromme, deze is bepaald als:

$$\frac{da}{dN} = \frac{a_{N+\Delta N} - a_{N-\Delta N}}{2\Delta N} \quad (33)$$

Ook voor de gelaste proefstukken is de scheurgroeisnelheid op deze wijze bepaald.

V.2 Kwalitatieve schatting van het spanningsveld in de gelaste konstruktie

Een kwalitatieve schatting van het spanningsveld is te maken met behulp van een schematisering van de konstruktie tot schaalkonstruktie. De konstruktie is op te vatten als een plaat met verstijvers en een gat (fig. 7.)

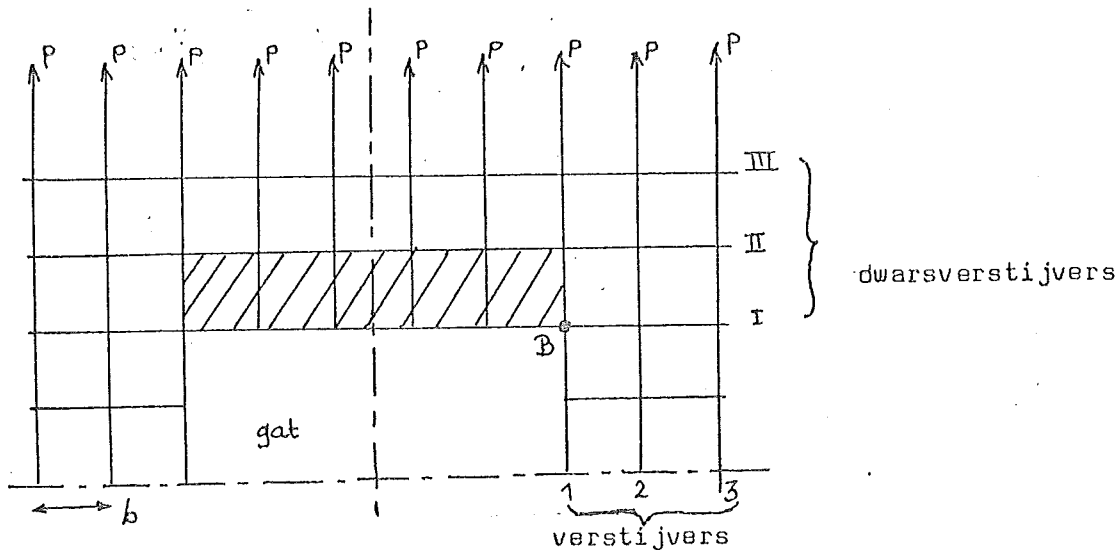

Fig. 7. Schematisering van het gelaste proefstuk.

Men bepaalt de zogenaamde stoorspanningen ten gevolge van het gat en superponeert ze op het onverstoorde spanningsveld, dat gevonden wordt uit de balkentheorie. De verstijvers nemen de normaalkrachten op, de plaatvelden kunnen alleen schuifspanningen ondergaan. Beschouwen we het detail aangeduid in fig. 8 a als een ingeklemde balk (fig. 8 b), dan kunnen we de verplaatsing van het punt B berekenen:

$$f_B = f_{2,5b}^p + f_{0,5b}^p + f_{1,5b}^p \quad (34)$$

waarin f_{b}^p de bijdrage van de kracht ter plaatse van de afstand b is. Nu is

$$f_{2,5b}^p = \frac{2 p (2,5 b)^3}{3 E I} \quad (35)$$

$$f_{0,5b}^p = - \frac{p (0,5 b)^3}{3 E I} - \frac{p (0,5 b)^2}{2 E I} \cdot 2b \quad (36)$$

$$f_{1,5b}^p = - \frac{p (1,5 b)^3}{3 E I} - \frac{p (1,5 b)^2}{2 E I} b \quad (37)$$

waaruit volgt:

$$f_B = 7,875 \frac{p b^3}{E I} \quad (38)$$

waarin I het traagheidsmoment en E de elasticiteitsmodulus is. De hoekverdraaiing θ_B ter plaatse van B volgt uit:

$$\theta_B = \theta_{0,5b} + \theta_{1,5b} + \theta_{2,5b} \quad (39)$$

$$\theta_B = - \frac{p (0,5 b)^2}{2 E I} - \frac{p (1,5 b)^2}{2 E I} - \frac{p (2,5 b)^2}{2 E I} \quad (40)$$

$$\theta_B = 1,875 \frac{p b^2}{E I} \quad (41)$$

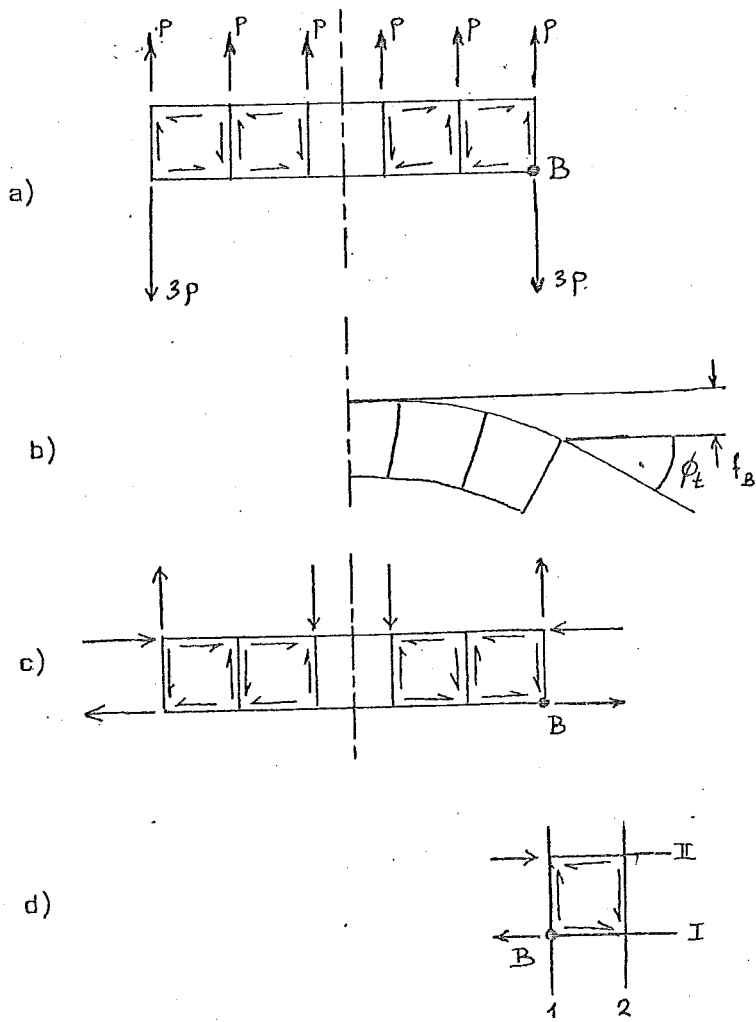

Fig. 8 Bij de berekening van de doorbuiging en de hoekverdraaiing.

- a) detail
- b) ingeklemde balk
- c) stoorsysteem van de balk
- d) stoorsysteem van de omgeving

In figuur 8c zijn de zogenaamde stoorspanningen aangegeven, die de balk weer op zijn plaats in de omringende constructie doen passen. Een zelfde berekening is uit te voeren voor balken, die boven de hier besproken balk liggen, alleen wordt het stoorspanningsveld telkens kleiner. (fig 9). Verstijver 1 zal onder de kracht $3p$ vervormen, waardoor de belasting relaxeert. Een deel zal door de verstijvers 2, 3 etc. in afnemende mate worden opgenomen. Het resulterende spanningsveld is in figuur 10. geschetst.

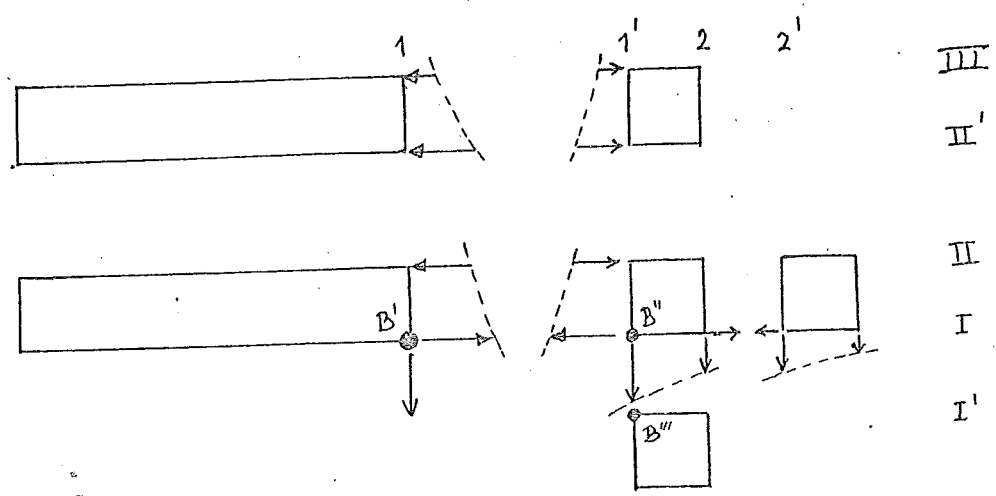

Fig. 9 De afnemende grootte van de stoorspanningen.

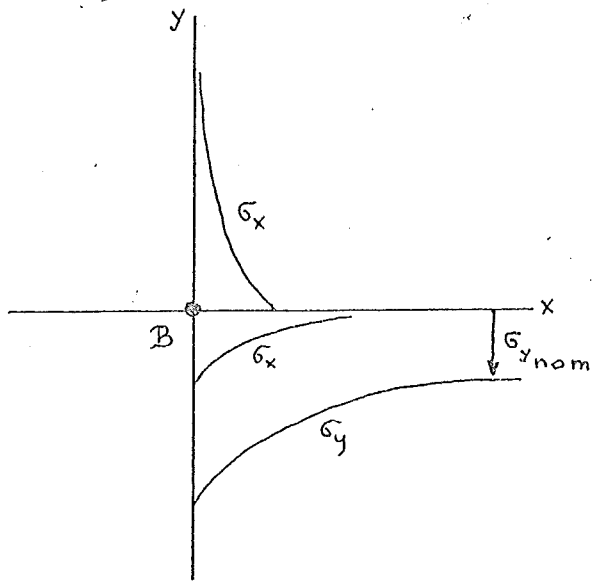

Fig.10. Het resulterende spanningsveld.

De onderzochte gelaste konstruktie verschilt van de geschematiseerde konstruktie in zoverre de I-balken op te vatten zijn als zware verstijvers. De verstijvers 1 dragen dus meer kracht dan de andere. Het gevolg is dat de kracht $3p$ groter wordt en de krachten p kleiner (zie figuur 11). De zakking f_B en de hoekverdraaiing worden dus kleiner. De stoorspanning in horizontale richting wordt eveneens kleiner, in tegenstelling tot de spanning bij B in verticale richting die groter wordt.

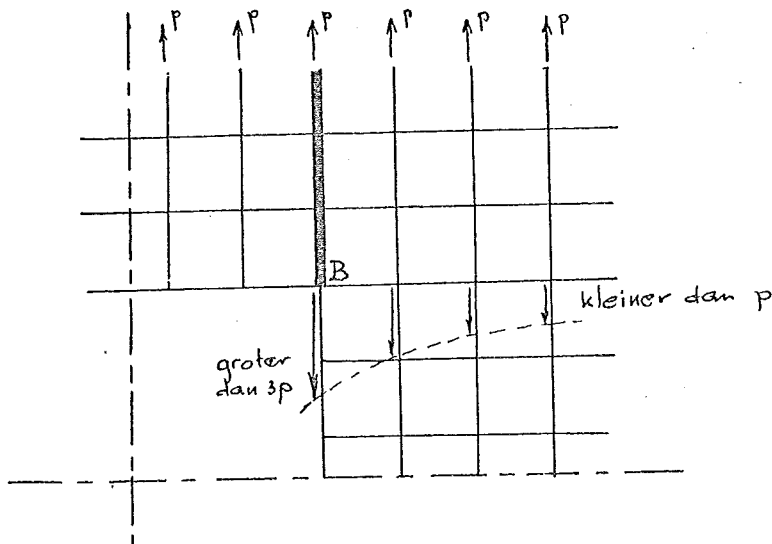

Fig. 11 Een zware verstijver in de konstruktie.

V.3 De berekeningen met behulp van de eindige elementen methode

De eindige elementen berekeningen zijn uitgevoerd met behulp van het MARC-programma. Dit programma vraagt invoer van een aantal gegevens:

- programma technische gegevens
 - zoals benodigde (gebruikte) geheugengrootte
 - aantal en grootte van gegevensbestanden op bijv. magneetschijf
 - gebruikte mogelijkheden van het programma
- gegevens betreffende het opdelen van de konstruktie in elementen
 - aantal, type en grootte van de elementen
 - hun onderling verband

Deze gegevens kunnen worden gegenereerd met een apart programma dat opgenomen is in het MARC-pakket. Dit programma vraagt op zijn beurt weer dezelfde gegevens als hier vermeld worden, alleen in een meer hanteerbare vorm.
- de eigenschappen van de elementen, de belasting en de randvoorwaarden
 - elasticiteitsmodulus, dwarskontraktie, vloeispanning
 - richting en grootte van de knooppuntskrachten
 - beperking van de verplaatsing van bepaalde knooppunten
- aan te brengen wijzigingen voor opeenvolgende berekeningen
 - loskoppelen van elementen
 - opheffen van randvoorwaarden
 - veranderende belasting, temperatuur, etc.

De invoer van het programma voor de uitgevoerde berekeningen is gegeven in appendix A, tezamen met een overzicht van de belangrijkste details zoals elementgrootte, belasting, etc.

De uitvoer van het MARC-pakket vermeldt onder andere spanningen, verplaatsingen, rekken, plastische vervormingen en reactiekrachten.

Zoals in hoofdstuk II al is vermeld, is de relatie tussen de spanningsintensiteitsfaktor en de compliantie te schrijven als:

$$K = \sqrt{\frac{E}{2 B} \frac{d}{da} (P \delta)} \tag{11}$$

In de eindige elementen methode wordt een spanning op een zijvlak van een element vertaald naar krachten op de knooppunten, die in dat zijvlak liggen. In de uitvoer van het MARC-programma worden de verplaatsingen van alle knooppunten gegeven, evenals de krachten op de belaste knooppunten. Vergelijking (11) kan worden herschreven als:

$$K = \sqrt{\frac{E}{2 B} \frac{\Delta(\sum_i P_i \delta_i)}{\Delta a}} \tag{42}$$

waarin gesommeerd moet worden over het aantal belaste knooppunten. Het differentiequotient in (42) is te bepalen door de resultaten van opeenvolgende FEM-berekeningen met telkens grotere scheurlengtes te combineren.

Dezelfde berekeningen leveren de scheuropening als functie van de halve scheurlengte door telkens het verschil in de verplaatsing van de knooppunten juist boven en onder de scheur te bepalen. Met

$$K = \sqrt{\frac{\pi G E \text{ COD}_{x=0}}{4}} \cdot \sqrt{\frac{1}{1 + \frac{G^2}{2G^2 v_1}}} \quad (17)$$

volgt dan direkt de spanningsintensiteitsfaktor.

V.3.1 FEM-berekening van de centraal gescheurde plaat

Als analytisch oplosbaar probleem is de centraal gescheurde vlakke plaat gekozen om twee redenen. In de eerste plaats is deze konstruktie gebruikt als referentie voor de vermoeiingseigenschappen van de gelaste konstruktie en in de tweede plaats is het een eenvoudige in het licht van de eindige elementen methode.

Op grond van symmetrie-overwegingen is het niet nodig het volledige proefstuk te beschrijven in elementen, slechts een oktant volstaat. Dit oktant is opgedeeld in 14 elementen zoals aangegeven in figuur 15. Elk element kent 20 knooppunten (zie figuur 16). De spanningen en rekken worden berekend voor 27 integratiepunten (3*3*3, in x, y en z richting), gelijkelijk verdeeld over het inwendige van het element. De krachten en verplaatsingen worden voor de knooppunten berekend. De verdeling in elementen is juist zo gekozen, omdat bij de scheurgroeiingen de halve scheurlengte zelden groter is geweest dan 50 mm en omdat een berekening van de spanningsintensiteitsfaktor om de 10 mm een redelijk aantal resultaten oplevert.

De tweede laag elementen in de y-richting is aangebracht omdat de diskrete krachten op de knooppunten in het vlak y=100 een uniforme spanning moeten voorstellen.

De scheurgroei in de konstruktie wordt bewerkstelligd door het aantal randvoorwaarden, die de verzameling vergelijkingen oplosbaar maakt, te wijzigen. In de eerste berekening wordt aan alle knooppunten in de vlakken x=0, y=0 en z=0 een verplaatsing $\{\delta\}=0$ opgelegd. In de hele plaat zal dus een spanning σ_y heersen, die gelijk is aan de uniforme spanning resulterend uit de opgelegde krachten. Via de ingevoerde

mechanische eigenschappen (zie appendix A) volgen de verplaatsingen van alle knooppunten in de x,y en z richting. In volgende berekeningen worden telkens randvoorwaarden in het vlak $y=0$, het scheurgroevlak, opgeheven. Door het onbepaald laten van de verplaatsingen in de y-richting van de knooppunten van de elementen 1,3,5, etc. worden halve scheurlengten van 10,20,30,etc. mm gesimuleerd. De overige randvoorwaarden blijven ongewijzigd om de verbinding met de overige oktanten van de constructie te simuleren.

Door een en ander krijgen de knooppunten van het oorspronkelijke vlak $y=0$ een grotere verplaatsing in de y-richting. Uit deze verplaatsingen en uit de krachten op die knooppunten kan eenvoudig $\frac{\Delta \sum (P_i \delta_i)}{\Delta a}$ berekend worden en dus de spanningsintensiteitsfaktor K_{verpl} .

De halve scheuropening volgt direkt uit de verplaatsing van de knooppunten, die oorspronkelijk in het vlak $y=0$ lagen. Met vergelijking (17) is dan K_{COD} te berekenen (zie fig. 17).

In figuur 18 zijn de uitkomsten van beide berekeningen gegeven in vergelijking met de analytische, voor eindige breedte gekorrigeerde, spanningsintensiteitsfaktor K_{FED} .

Het is ondoenlijk gedetailleerde berekeningen te geven, omdat dat impliceert een volledige vermelding van de uitvoer van het MARC-pakket (± 25000 regels).

V.3.2 FEM-berekening van de gelaste constructie

De gelaste constructie is opgedeeld in elementen, waarvan het type en de grootte (in het gebied waar de scheur groeit) gelijk is aan die van het vlakke plaat probleem. Aangenomen is, dat de elementgrootte in belangrijke mate de nauwkeurigheid van de oplossing bepaald (zie o.a. Führung [7]).

De kritische punten van de gelaste constructie liggen in de schetsplaten, de rest van de constructie is opgedeeld in grotere elementen. Een en ander is geschetst in figuur 19. Ook in dit geval is aan de knooppunten in de vlakken $x=0$, $y=0$ en $z=0$ een verplaatsing gelijk aan nul opgelegd. De methode van wijziging van randvoorwaarden is nu niet mogelijk, omdat de scheurgroei niet optreedt in één van die vlakken, maar in het vlak $x=50$. Het MARC-programma biedt de mogelijkheid de verplaatsing van een knooppunt te koppelen aan de verplaatsing van een ander knooppunt en daarvoor een algoritme te geven. Dit kan lopen van totaal ontkoppelen van de verplaatsingen tot het opleggen van gelijke verplaatsing in alle richtingen. De scheurgroei is in dit geval gesimuleerd door ontkoppeling

van de verplaatsing van de knooppunten in het vlak x=50 in de richting loodrecht op het scheurvlak.

Doordat ook in de FEM-berekening van de gelaste konstruktie op grond van symmetrie-overwegingen slechts een oktant wordt beschouwd, wordt een berekening gemaakt van een geometrie met vier scheuren. Deze situatie treedt in werkelijkheid ook op; zij is in principe instabiel. Twee van de vier scheuren, een aan elke zijde van de konstruktie, eventueel versprongen, zullen uitgroeien, de andere twee zullen stoppen. Als een scheur, om wat voor reden dan ook, langer wordt dan de andere scheur in dezelfde schetsplaat wordt de spanning aan de tip van die scheur hoger door de vermindering van de netto-doorsnede. De spanningsverhoging zal een vergroting van de scheurgroeisnelheid tot gevolg hebben. De langere scheur veroorzaakt een spanningsdaling aan de tip van de korte scheur door de verstoring van de krachtdoorleiding. De kortere scheur zal dus langzamer uitgroeien en uiteindelijk stoppen. Op zich veroorzaakt een en ander dezelfde situatie in de andere schetsplaat, omdat door asymmetrie geen zuivere modus I belasting ontstaat. In de berekeningen is met dit effect geen rekening gehouden. In de praktijk treedt deze toestand op bij scheurlengtes groter dan 10 mm. De resultaten van de berekeningen zijn vermeld in de figuren 20 en 21.

V.4 Controle van de FEM-berekeningen

Nibbering [2] geeft de lokale spanning in het gelaste proefstuk, die gevonden is met rekstrookmetingen. Hoewel de afmetingen van het gelaste proefstuk in dit onderzoek afwijkend zijn, is de overeenkomst van de vorm groot genoeg om een vergelijking van gemeten en berekende waarden zinvol te doen zijn. In figuur 22 worden plaats en grootte van beide gegeven, na op gelijke noemer gebracht te zijn.

V.5 Berekening van de elasticiteits- en glijdingsmodulus uit de gedwongen resonantie-frequentie.

De elasticiteitsmodulus, E, en de glijdingsmodulus, G, kunnen berekend worden uit de gedwongen resonantie frequenties volgens de onderstaande betrekkingen:

$$E = \left\{ 1 + 0,822 \nu^2 \frac{h^2 + b^2}{l^2} \right\} 4,0775 \cdot 10^{-8} \frac{m}{h b} f_1^2 \tag{42}$$

$$G = 1,0194 \cdot 10^{-8} F\left(\frac{h}{b}\right) \frac{m}{h b} f_2^2 \tag{43}$$

waarin h, b, l en m resp. de hoogte, breedte, lengte en massa van de proefstaaf zijn, ν de dwarskontraktie, $F\left(\frac{h}{b}\right)$ een geometriefaktor en f_1 en f_2 de gedwongen resonantiefrequenties zijn voor respectievelijk longitudinale en torsietrilling. De geometriefaktor is gelijk aan 4,7424 bij $\frac{h}{b} = 1$.

VI. RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten van de metingen gepresenteerd, eventueel met gebruik van de resultaten van de berekeningen. In de eerste paragraaf wordt de initiatie van de scheur besproken, de daarop volgende paragrafen behandelen de scheurgroeisnelheid van het centraal gescheurde proefstuk, respectievelijk de gelaste constructie. Het effect van de verschillende belastingstypen en van de staalsoort wordt aangeduid.

VI.1 De scheurinitiatie

De scheurinitiatie is moeilijk waarneembaar, in het bijzonder bij de gelaste proefstukken door het ruwe oppervlak van de las. In het algemeen is het aantal belastingswisselingen tot scheurinitiatie slechts op te geven als zijnde kleiner dan het aantal belastingswisselingen nodig om een scheur van ongeveer 1 mm te veroorzaken. De resultaten, die in tabel IV zijn vermeld, zijn dus een indicatie. Tevens is in tabel IV vermeld het aantal initiatiepunten, dat mikroskopisch is waargenomen en het breukvlak uiterlijk.

VI.2 De scheurgroeisnelheid in de centraal gescheurde plaat

De scheurgroeiwaarnemingen, die vermeld zijn in tabel V en in de figuren 23 en 24, zijn met behulp van de berekeningen uit paragraaf V.1 omgewerkt tot scheurgroeisnelheidswaarnemingen (figuren 25 t/m 31).

In figuur 25 wordt het effect van de spanningsratio op de scheurgroeisnelheid als functie van ΔK in Fe510Nb gegeven. Opvalt dat het negatieve deel van de belasting een geringe invloed op de scheurgroeisnelheid heeft. Dit in tegenstelling tot de resultaten in Fe430 in het bijzonder voor hogere waarden van de dubbele amplitude van de spanningsintensiteitsfactor (fig. 26).

Uit de figuren 27 en 28 blijkt dat de gemiddelde spanning, zowel bij Fe430, als bij Fe510Nb, invloed heeft op de scheurgroeisnelheid, zij het een geringe.

In de figuren 29, 30 en 31 wordt de scheurgroeisnelheid in beide staalsoorten als functie van ΔK vergeleken bij de drie spanningsratio. In het algemeen is de scheurgroeisnelheid in Fe510Nb hoger dan in Fe430. Bij $R=-1/3$ en $R=0$ bedraagt het verschil een faktor 1,5, afnemend tot 1 voor hoge ΔK . Voor $R=1/3$ (fig. 31) verloopt deze faktor van 0,7 tot 1,5.

VI.3 De scheurgroeisnelheid in de gelaste constructie

De scheurgroeimetingen zijn vermeld in tabel V en weergegeven in de figuren 32 (Fe510Nb) en 33 (Fe430). De resultaten van de eindige elementen methode zijn gebruikt om in de figuren 34 t/m 37 de scheurgroeisnelheden als functie van de dubbele amplitude van de spanningsintensiteitsfaktor respectievelijk de maximale waarde daarvan te geven.

Als referentie is in de figuren bovendien het resultaat van de scheurgroeisnelheidswaarnemingen aan de vlakke plaat bij $R=0$ aangegeven.

Uit de figuren 34 en 35 blijkt dat het negatieve deel van de belasting bij $R=-1/3$ een bijzonder geringe invloed heeft op de scheurgroeisnelheid in beide staalsoorten. Opvallend is de hoge scheurgroeisnelheid voor lage waarden van ΔK bij $R=-1/3$ en 0 ten opzichte van $R=1/3$. Bij hoge waarden van ΔK zijn de scheurgroeisnelheden bij benadering gelijk aan die in de vlakke plaat, bij kleine scheurlengtes (minder dan 30mm, ΔK kleiner dan $250 \text{ kg/mm}^{3/2}$) is de scheurgroeisnelheid echter belangrijk hoger (tot een faktor 5). Voor het belastingstype met een hoge gemiddelde spanning is dit effect minder uitgesproken aanwezig.

Bij het uitgegloeide proefstuk is het effect in het geheel niet waargenomen, met dien verstande dat de scheurgroeisnelheid over de hele linie hoger ligt dan die in het centraal gescheurde proefstuk.

Uit de figuren 36 en 37 blijkt dat de gemiddelde spanning, zowel bij Fe510Nb als bij Fe430, grote invloed heeft op de scheurgroeisnelheid.

Uit de vergelijking van de scheurgroeisnelheid in de beide staalsoorten (fig.38) wordt duidelijk dat Fe 430 gunstiger is bij lage ΔK en Fe510Nb gunstiger bij hoge ΔK , hoewel de verschillen gering zijn.

VII. DISKUSSIE EN KONKLUSIES

De discussie van de resultaten van dit onderzoek valt in twee delen uiteen. In paragraaf VII.1 wordt het resultaat van de eindige elementen methode op zich en de betrouwbaarheid van de toepassing van de resultaten op het gelaste proefstuk besproken. Het tweede deel van de discussie behandelt het experimentele deel van het onderzoek. Tot slot worden de konklusies samengevat in paragraaf VII.4.

VII.1 De eindige elementen methode

De eindige elementen berekeningen aan de centraal gescheurde plaat geven ondanks het geringe aantal elementen, dat de in berekeningen is gebruikt, bevredigende resultaten. De afwijking ten opzichte van de theoretisch berekende waarden is voor de uit de scheuropening bepaalde spanningsintensiteitsfaktor konstant bij alle scheurlengtes (fig.18). De berekening uit de verplaatsing van de belaste knooppunten blijkt minder nauwkeurig te zijn, in het bijzonder voor grotere scheurlengtes.

De controle van de resultaten door vergelijking met de rekstrookmetingen (fig.22) en met berekeningen met een ander aantal elementen leiden naast de uitkomsten van de K-berekeningen voor de centraal gescheurde vlakke plaat tot de konklusie dat de berekening van de spanningsintensiteitsfaktor voor de gelaste konstruktie betrouwbare resultaten oplevert. Schatting van de spanningsintensiteitsfaktor door het opvatten van de gelaste konstruktie als een centraal gescheurde plaat geeft in elk geval minder onderbouwde resultaten, zeker voor kleine scheurlengtes. Bij grote scheurlengtes is deze schatting meer betrouwbaar, omdat door instabiliteit slechts twee scheuren, in elke schetsplaat één, zullen uitgroeien. Bij grote scheurlengtes zal K niet belangrijk meer worden beïnvloed door de stijve I-balken en de onderbreking daartussen. In het tussenliggende gebied is bij de weergave van de resultaten aangenomen dat toch de berekende spanningsintensiteitsfaktor geldig is, in werkelijkheid zal de spanningsintensiteitsfaktor echter liggen tussen de berekende waarde en de waarde van het vlakke plaat geval (fig.39).

Een en ander impliceert dat de ΔK - en K_{max} -waarden in principe te laag geschat zijn vanaf $a=10$ mm. Voor de bespreking van de scheurgroei-metingen heeft dit alleen invloed op de grootte van de waargenomen effecten.

Naast het opvatten van de gelaste konstruktie als centraal gescheurde vlakke plaat, bestaat nog de mogelijkheid de konstruktie te zien als halve plaat met randscheur, belast met puntkrachten op de rand of met een uniforme spanning. De asymmetrie van dit geval, ontstaan doordat de verplaatsing van de plaatrand boven de scheur verhinderd wordt door de stijve I-balk, maakt een analytische oplossing ondoenlijk.

VII.2 De scheurinitiatie

De scheurinitiatiewaarnemingen (tabel IV) voldoen goed aan het verwachtingspatroon. De gelaste proefstukken initiëren twee keer zo snel als de centraal gescheurde platen bij gelijke spanningsratio. Met stijgende spanningsamplitude wordt de initiatieperiode korter, zowel voor de vlakke plaat als voor de gelaste konstruktie. Het aantal initiatiepunten vertoont dezelfde tendens, het effect van de spanningsratio is echter niet aanwijsbaar.

VII.3 De scheurgroeisnelheid en levensduur

VII.3.1 De centraal gescheurde vlakke plaat

De scheurgroeiingen voldoen niet geheel aan de verwachtingen. Het effect van de gemiddelde spanning op de scheurgroeisnelheid is wel aanwezig, maar zeker niet groot te noemen, zoals door Nibbering [2] is gevonden. Wel is een duidelijk voordeel in levensduur voor Fe510Nb aangetoond (fig.23 en 24). De scheurgroeisnelheid in Fe510 is bij gelijke ΔK en K_{max} een faktor 1 tot 1,5 hoger is als in Fe430, zodat niet gesproken kan worden voordeel voor Fe510Nb ten opzichte van Fe430 op dit gebied. De kleinere scheurgroeisnelheid van Fe430 bij gelijke K kan verklaard worden uit de grotere plastische vervorming bij gelijke spanning.

VII.3.2 De gelaste konstruktie

De vergelijking van de scheurgroeisnelheid in beide staalsoorten leidt tot de konklusie, dat bij hoge waarden van de spanningsintensiteitsfaktor Fe510Nb gunstiger vermoeiingseigenschappen heeft dan Fe430. Bij lage ΔK -waarden is dat juist omgekeerd.

Bij hoge ΔK zijn de scheurgroeisnelheden in de gelaste konstruktie gelijk aan die in de vlakke plaat, bij lage waarden daarentegen aanzienlijk hoger. Vermoedelijk wordt dit veroorzaakt door residuele laspanningen, wat bevestigd wordt door de metingen aan het spanningsarm gegloeide proefstuk en door de abrupte overgang in de scheurgroeisnelheid in de buurt van $\Delta K=200$ à $250 \text{ kg/mm}^{3/2}$, wat overeenkomt met een scheurlengte van 20 à 30 mm.

Een uitzondering wordt hier gevormd door de metingen bij $R=1/3$, zowel bij Fe510Nb als bij Fe430. Een verklaring voor dit verschijnsel is niet gevonden.

Het verschil in levensduur van de gelaste constructie tussen de beide staalsoorten is nihil (fig.32 en 33). Dit is conform de verwachtingen en de konklusie, die in het EGKS-onderzoek is getrokken. De invloed van de gemiddelde spanning op de scheurgroeisnelheid is in tegenstelling tot laatst genoemd onderzoek, maar zoals verwacht, wel duidelijk aanwezig.

VII.4 Samenvatting

De konklusie, die uit de voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk volgt, is dat Fe510Nb geen significant betere vermoeiingseigenschappen bezit dan Fe430, anders dan een hogere weerstand tegen scheurinitiatie. In gelaste constructie valt ook dat laatste weg. Het gebruik van Fe510Nb in gelaste constructies, die aan vermoeiing onderhevig zijn, levert niet de voordelen ten opzichte van Fe430 op, die op grond van statische beschouwingen verwacht worden.

De tegenstrijdigheden in het EGKS-onderzoek zijn slechts gedeeltelijk bevestigd. De invloed van de gemiddelde spanning op de scheurgroeisnelheid is in dit onderzoek wel waargenomen bij de gelaste constructie, hoewel geringer bij lage ΔK -waarden dan bij hoge.

VIII. AANBEVELINGEN

De aanbevelingen voor verder onderzoek op het in dit verslag beschreven gebied vallen in twee delen uiteen.

In de eerste plaats is een onderzoek naar de residuele lasspanningen in de konstruktie aanbevelenswaardig. Het grote verschil in scheurgroei-snelheid bij kleine scheurlengtes ten opzichte van het centraal gescheurde proefstuk kan bij bevestiging van de uitgesproken vermoedens worden verklaard. Ook de invloed van de veranderde materiaaleigenschappen in de warmte beïnvloede zone op de scheurgroei-snelheid en scheurinitiatie-periode kan ondanks het feit dat de scheur zich slechts korte tijd in dit gebied bevindt, van belang zijn.

In de tweede plaats is een controle van de eindige elementen berekeningen te noemen. Voor wat betreft de centraal gescheurde plaat kan een literatuuronderzoek en eventueel berekeningen met verschillende elementafmetingen en -type ondernomen worden. In het bijzonder moet aandacht besteed worden aan de behaalde nauwkeurigheid als functie van het element type. In vele onderzoeken op dit gebied wordt de invloed van de elementgrootte beschouwd (o.a. H.Führung [7]), er wordt echter slechts zelden van drie-dimensionale elementen gebruik gemaakt.

IX. LITERATUUR

- [1] Gurney, T.R., fatigue of welded structures, Cambridge University Press, Cambridge (1968)
- [2] Nibbering, J.J.W., Scholte, H.G. and van Lint, J., Synthesis of cooperative fatigue investigations with notched plates and welded ship structures of St42 and St52. Report N.S.S. TNO No.206S, Delft, December 1974
- [3] Paris, P., Tada, H. and Irwin, G., The Stress Analysis of Cracks Handbook, Del Research Corporation, 1973
- [4] Broek, D., Elementary engineering fracture mechanics, Noordhoff International Publishing, Leyden (1974)
- [5] Zienkiwicz, O.C., The finite element method in engineering science, McGraw-Hill (1971)
- [6] MARC-manual, volume A, B, C, D and E, Marc Analysis Research Corporation, Palo Alto (Cal.)
- [7] Führung, H., Finit-Element Lösungen von Kerb- und Rissproblemen mit Hilfe automatischer Netzerzeugung, Institut für Statik und Stahlbau der Technische Hochschule Darmstadt, Darmstadt (1974)
- [8] Euronorm 25-72, Eurpese Gemeenschap voor Kolen en Staal, nov. 1972
- [9] Broek, D. and Schijve, J., The Influence of the mean stress on the propagation of fatigue cracks in aluminium alloy sheet, NLR-TR M.2111, Amsterdam, january 1963
- [10] Gurney, T.R., The effect of mean stress and material yield stress on fatigue crack propagation in steels, Metal Construction and British Welding Journal, february 1969

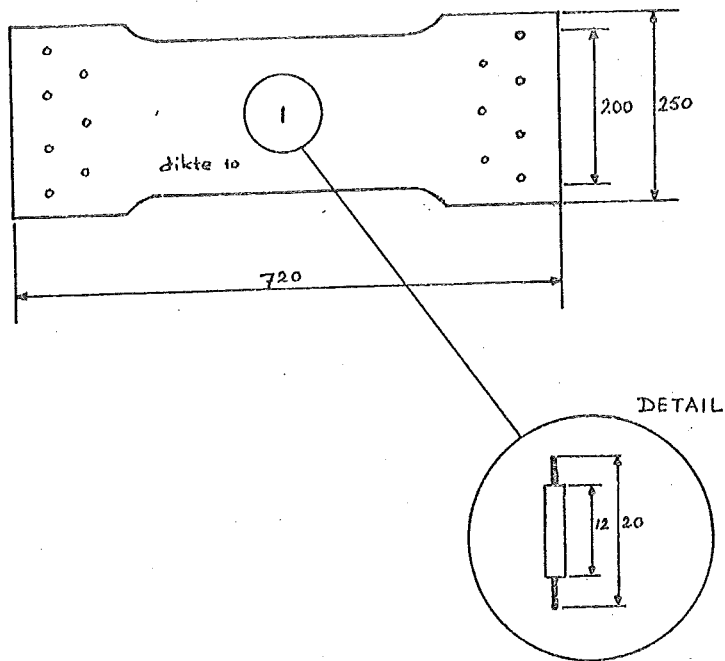

Fig. 12. Centraal gekorfd vlakke plaat.

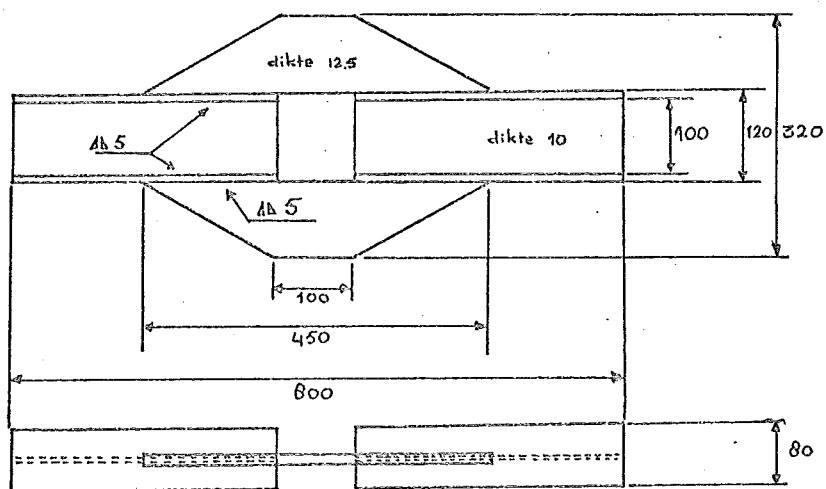

Fig. 13. Gelast proefstuk

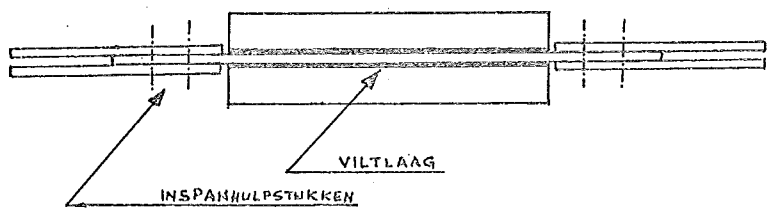
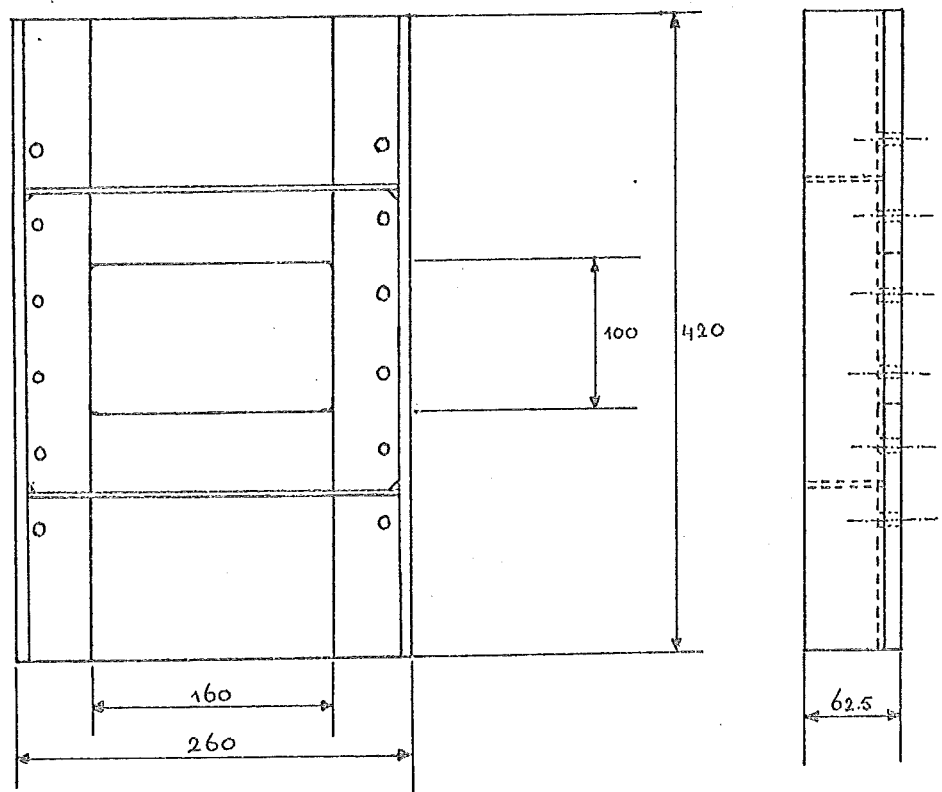

Fig. 14. Het "anti-buckling device".

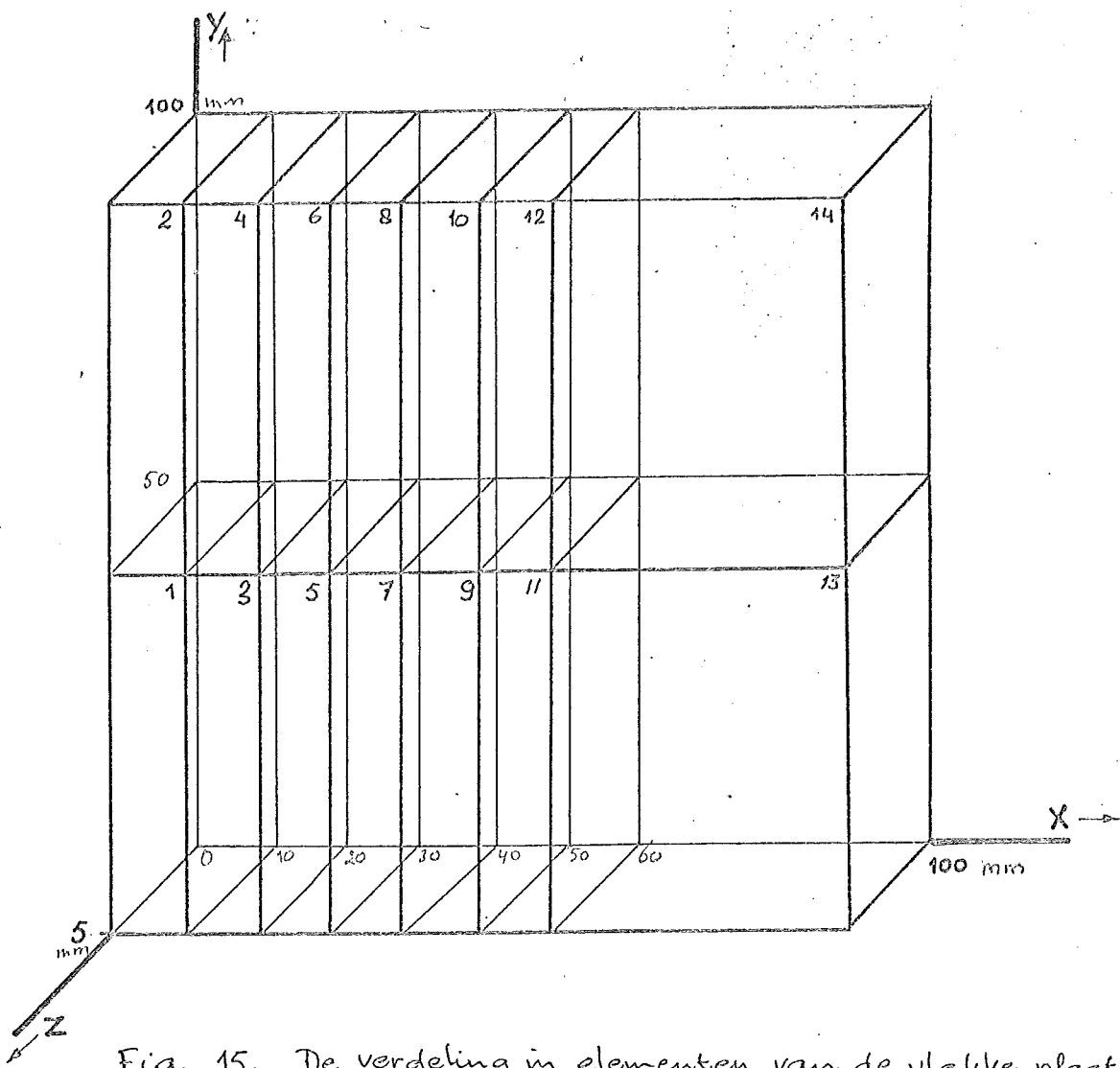

Fig. 15. De verdeling in elementen van de vlakke plaat

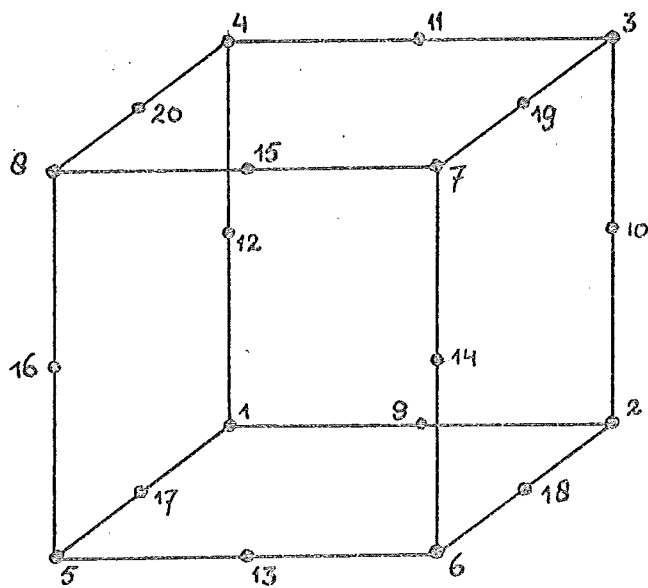

Fig. 16. Een element met 20 knooppunten.

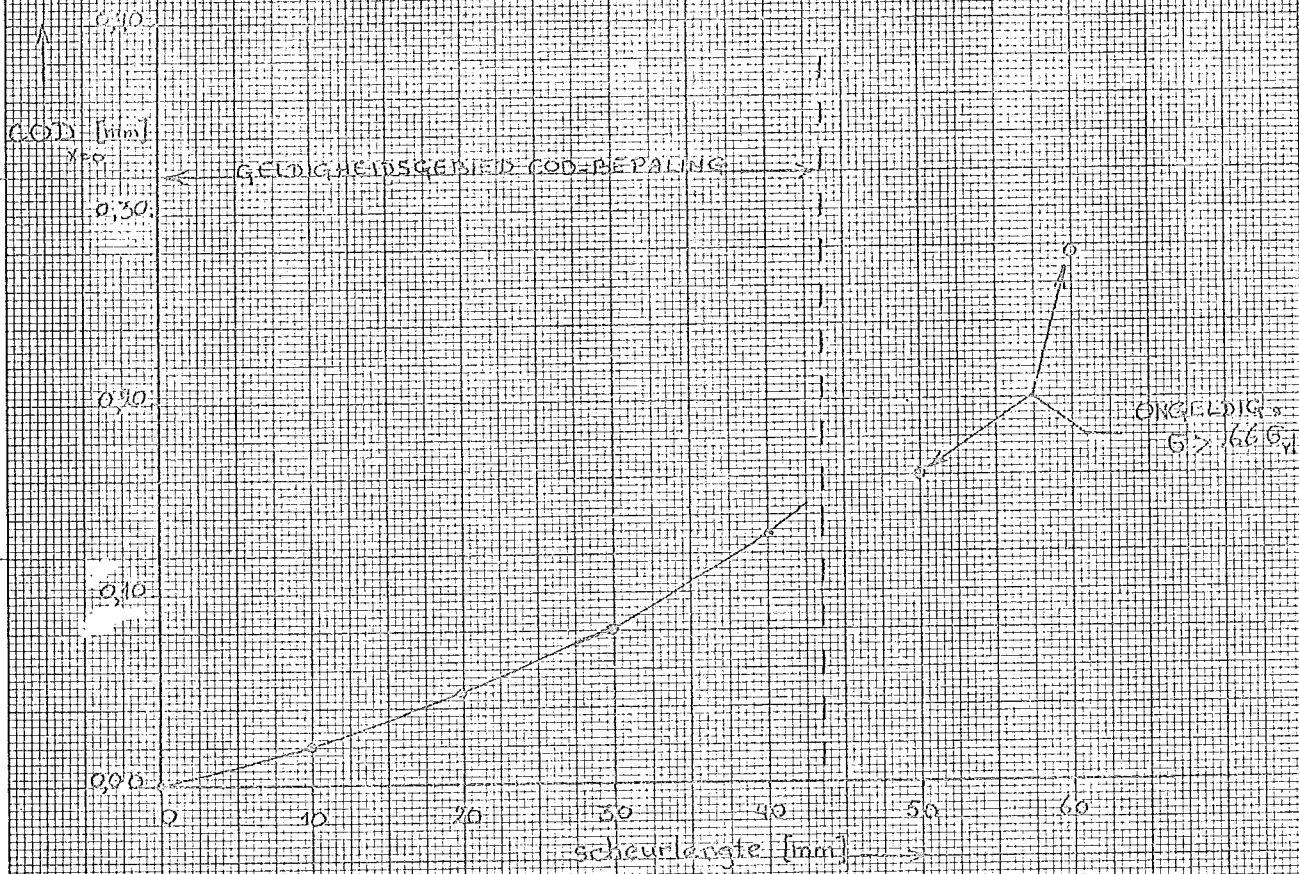

Fig. 17 Scheuropening als functie van de scheurlengte in de centraal gescheurde plaats FEM-berekening

GLEICHHEITSGESIEB-GOD-BEPANUNG

IDEALE VERBANDLUSSEN K_{VERB} K_{GOD} EN K_{ED}

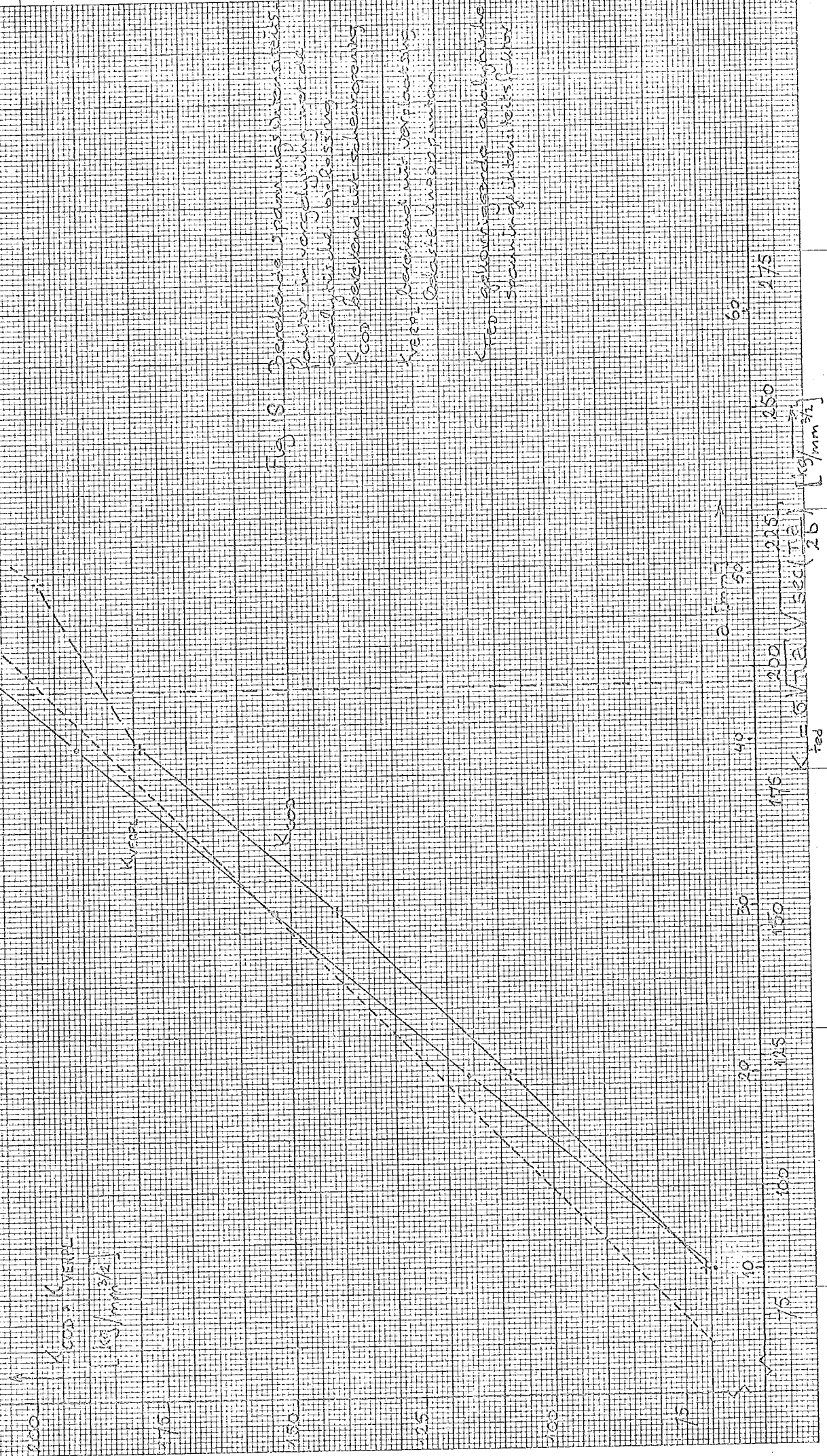

Fig. 8 Berekenne spanningsgrenzen
 2. manier om vaststelling van de
 nauwkeurigste bepaling
 K_{GOD} berekend uit scherpe grens
 K_{VERB} berekend uit verplaatste
 laatste kassopspanning
 K_{ED} gekorreerde analytische
 spanning-intensiteitsfactor

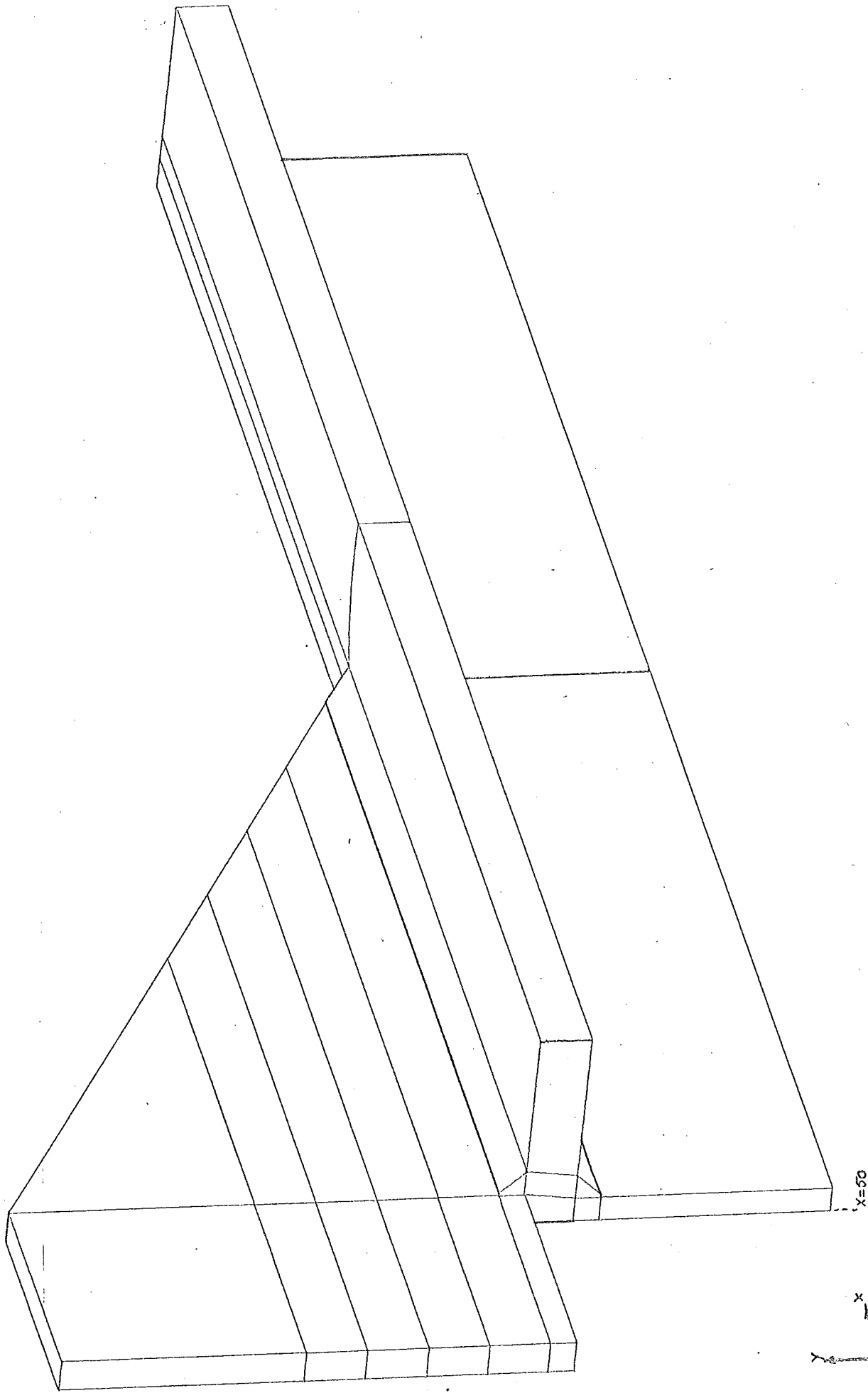

Fig. 19. De verdeling in elementen van het gelaste proefstuk.

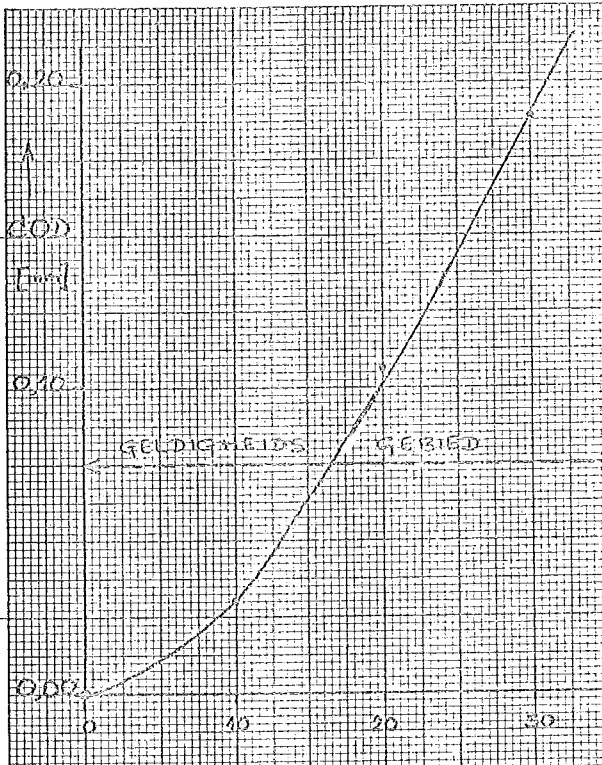

Fig. 20 Scheurverplaatsing als functie van de scheurlengte in het geëtte proefstuk
FEM-beredkening

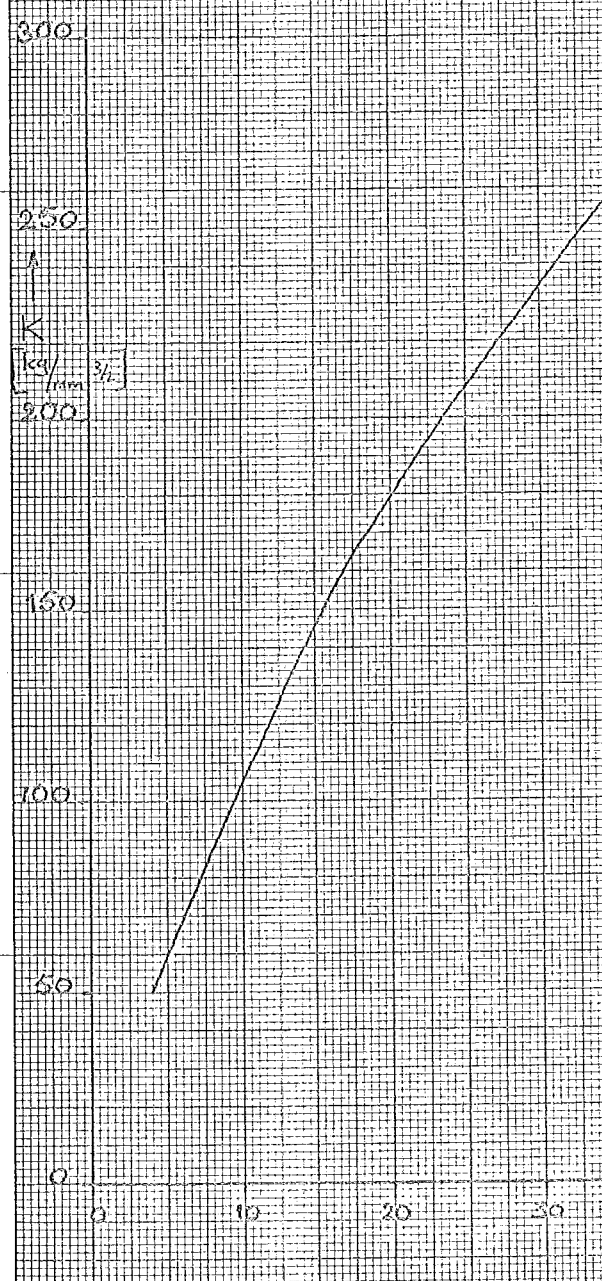
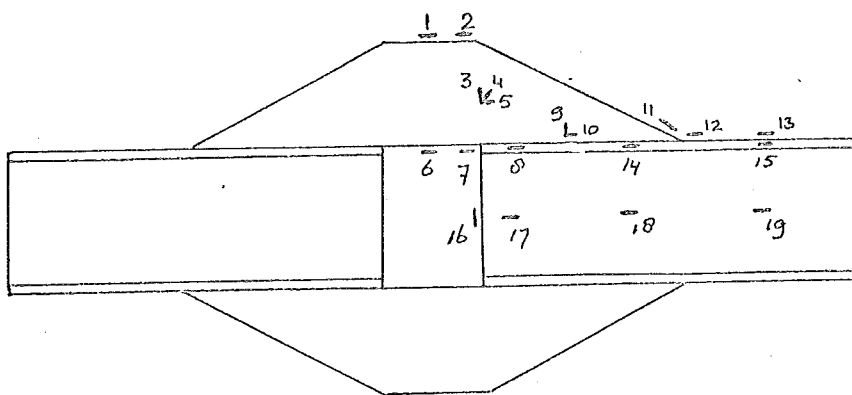

Fig. 21 Spanningsintensiteitsfactor als functie van de scheurlengte in het geëtte proefstuk
FEM-beredkening

	Rekstrook	FEM
1	- 5,0	- 4,2
2	- 2,8	- 1,6
3	- 6,0	- 2,0
4	6,0	3,6
5	23,0	25,7
6	63,0	71,0
7	85,0	96,4
8	10,0	7,3
9	- 5,0	-10,6
10	18,3	24,0
11	-11,9	-13,9
12	42,0	28,7
13	23,0	26,2
14	18,9	24,2
15	25,7	25,8
16	-35,0	-26,8
17	4,8	- 1,1
18	11,0	17,4
19	25,0	25,8

Fig.22. Vergelijking van rekstrookmetingen uit Nibbering [2].
met de FEM-resultaten.

Spanning per 10 ton kracht in kg/mm^2

Fig. 13 Schwingungsdiskrommen
 carbolo-scheu
 Fe-SiO-Ni

- 1 $R=0$
- 2 $R=1/8$
- 3 $R=1/4$
- 4 $R=0$
- 5 $R=0$
- 6 $R=1/8$
- 7 $R=1/4$

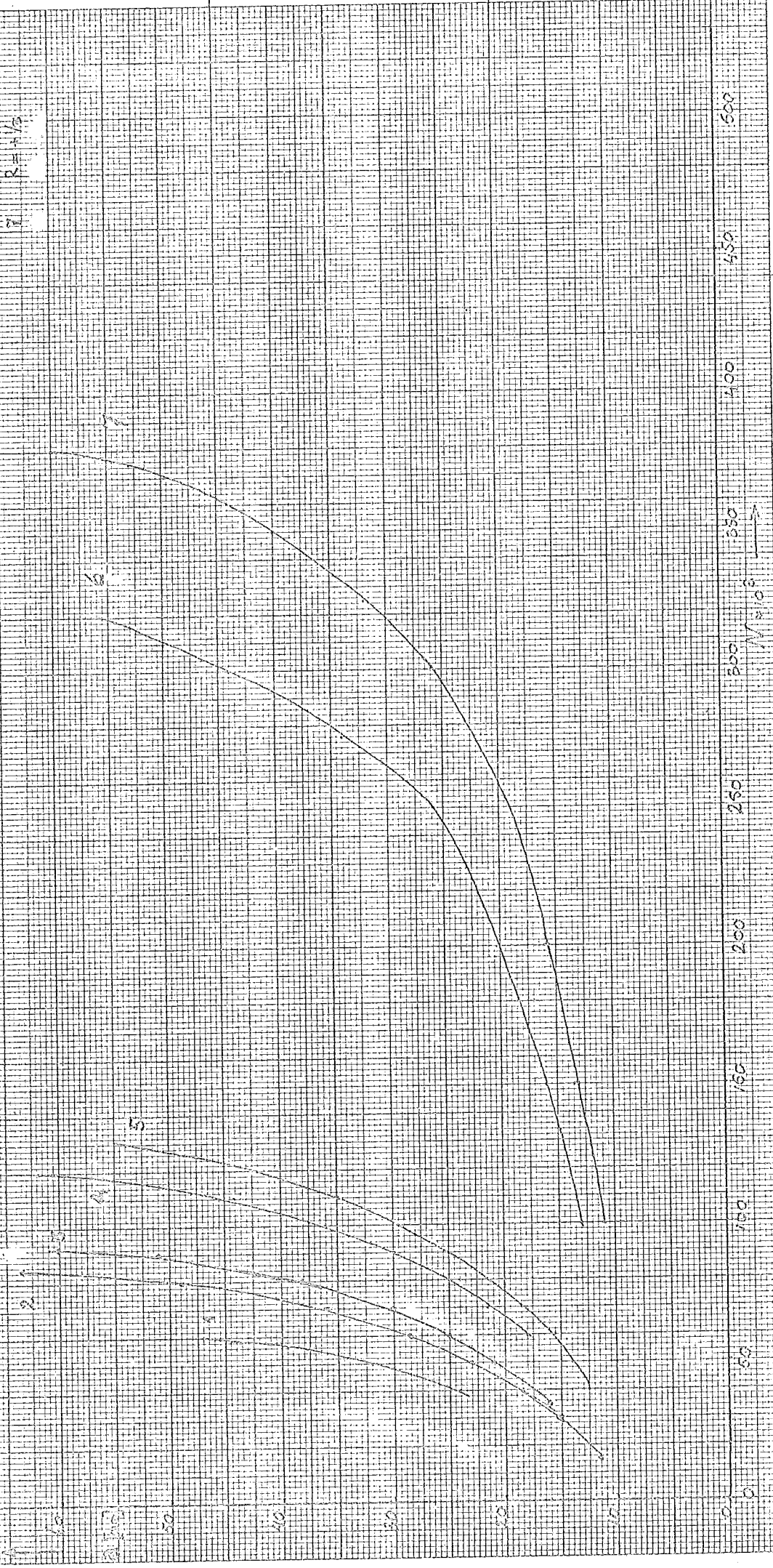
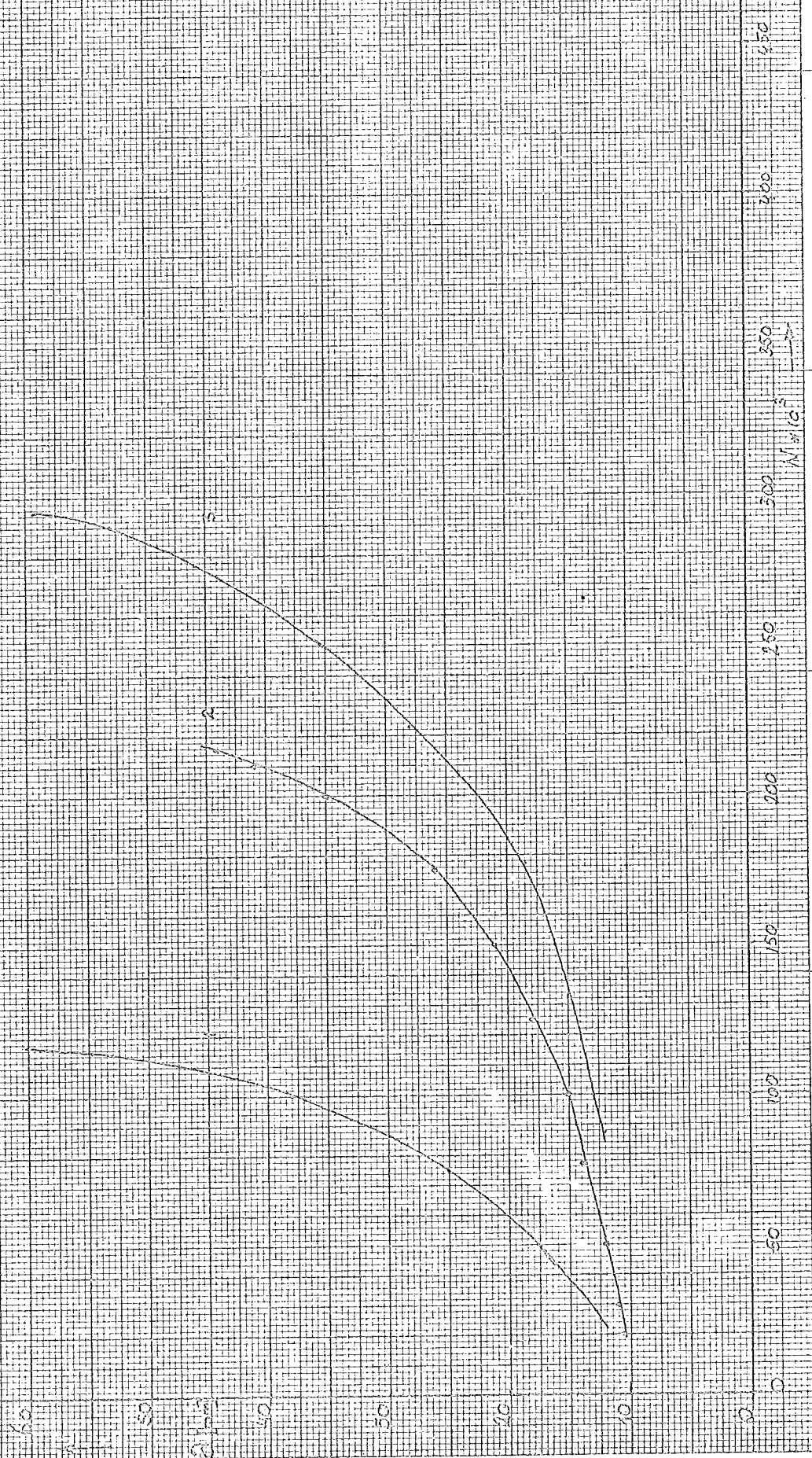
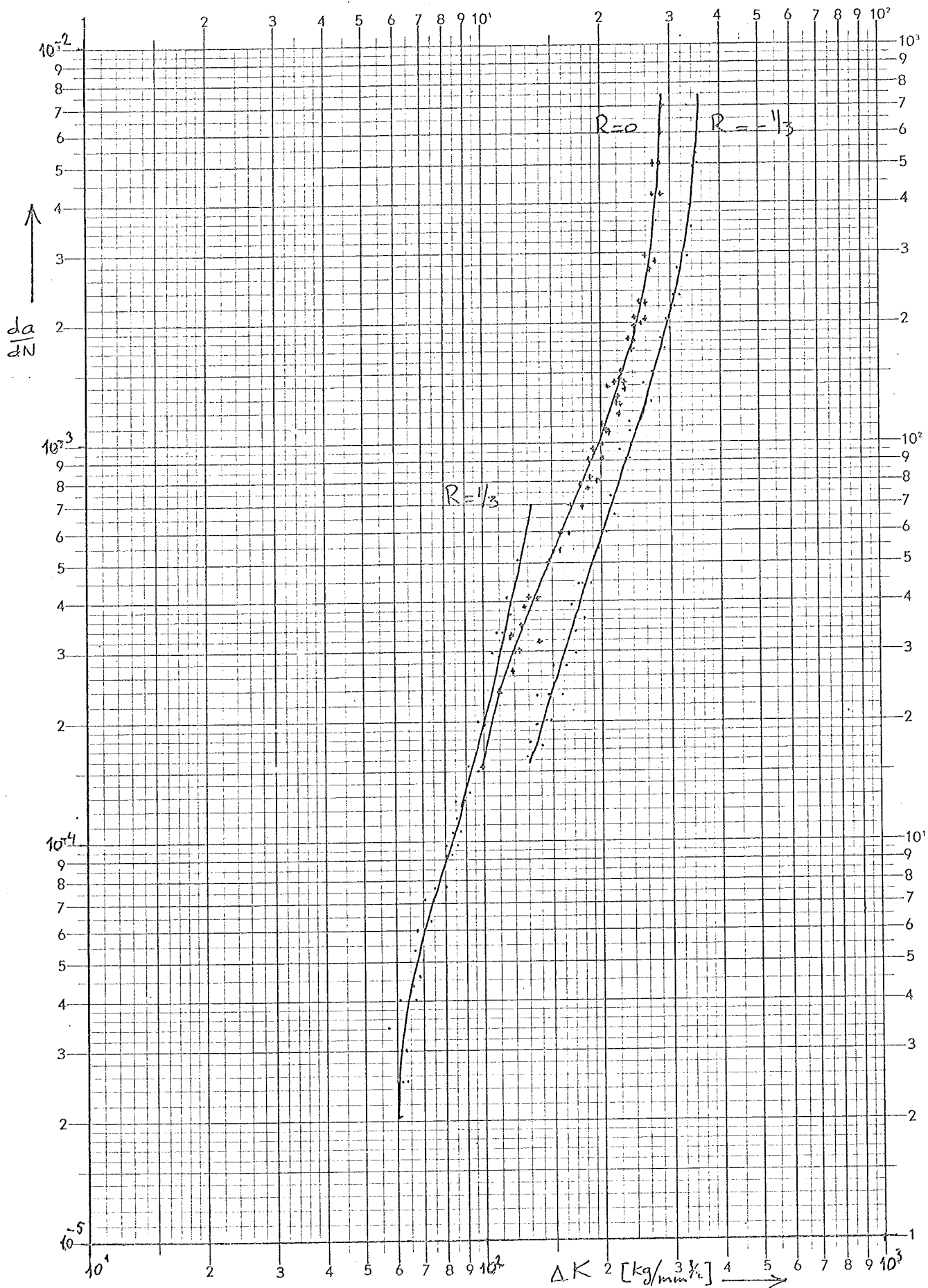

Fig. 2. Schwingungskrommen
 central geschweide pleat
 F₂ 130

- 1 $R = -1/5$
- 2 $R = 0$
- 3 $R = +1/5$

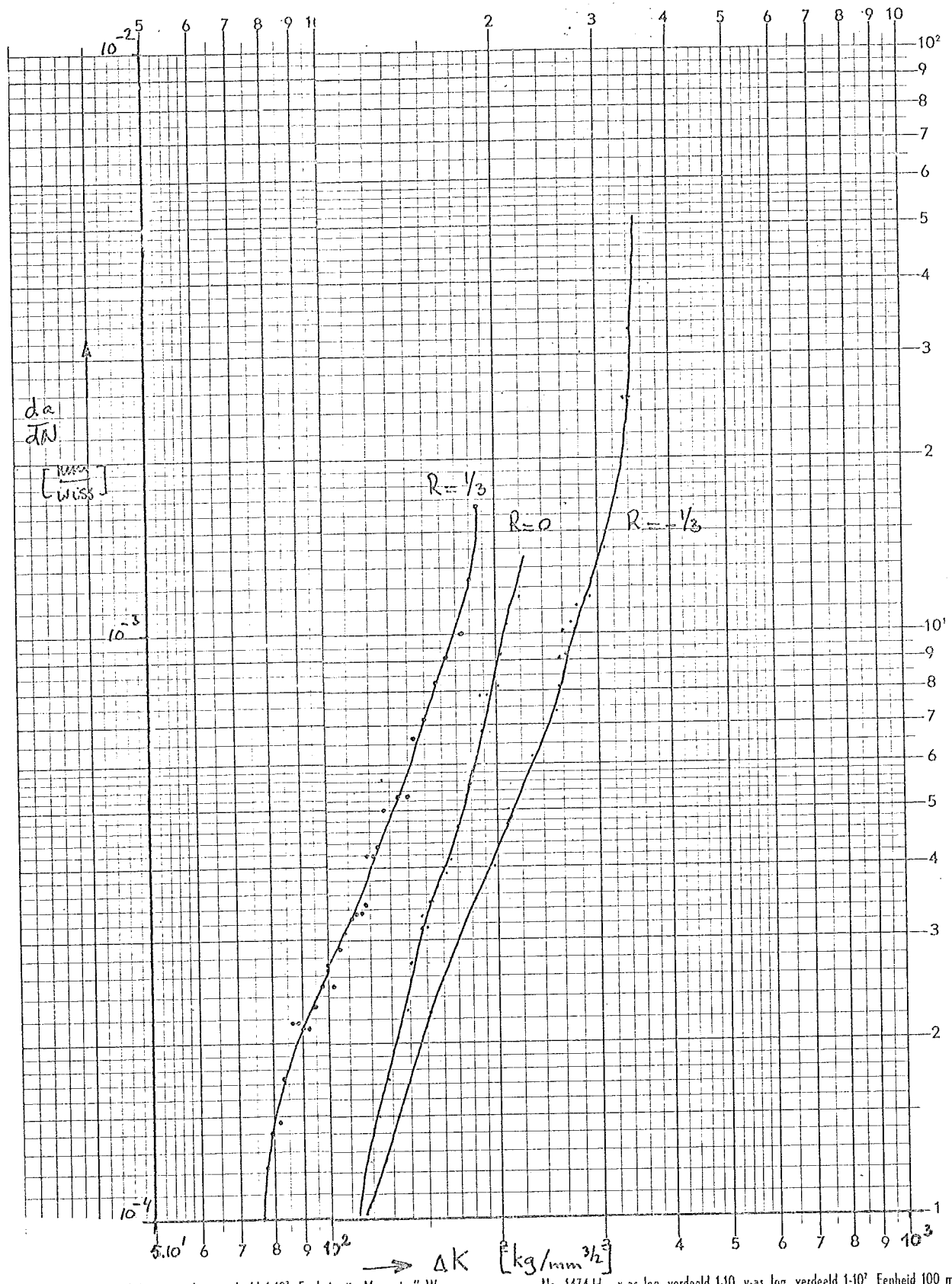

meetpapier - wormerveer

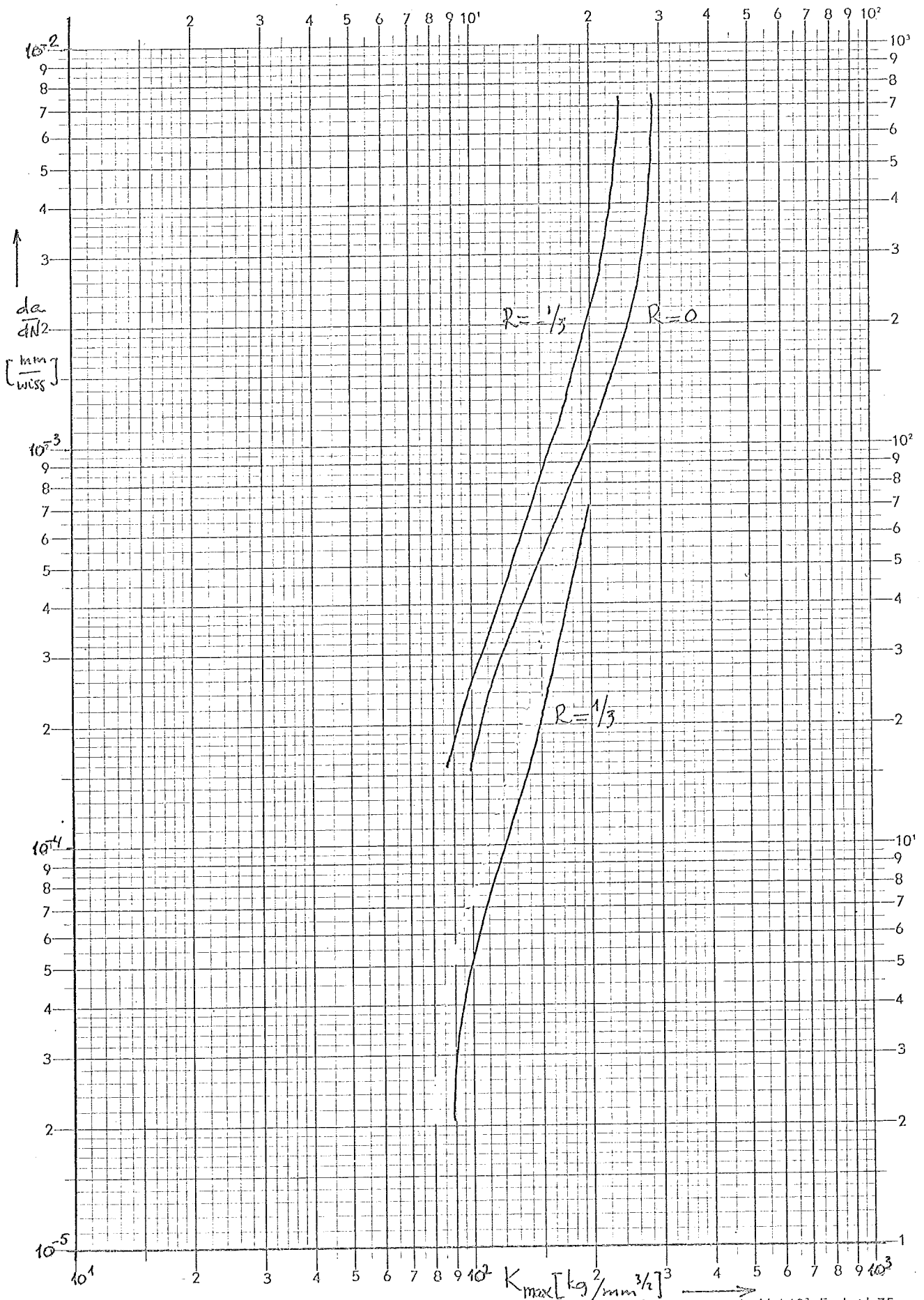
No. 1472 H x-as log. verdeeld $1 \cdot 10^2$ y-as log. verdeeld $1 \cdot 10^3$ Eenheid 75 mm

Fig. 25. De scheurgroeisnelheid in Fe 510Nb als functie van ΔK bij de centraal gescheurde plaat.

x-as log. verdeeld 1-10 y-as log. verdeeld 1-10² Eenheiterij „Mercurius“ Wormerveer No. 1474 H x-as log. verdeeld 1-10 y-as log. verdeeld 1-10² Eenheid 100 mm

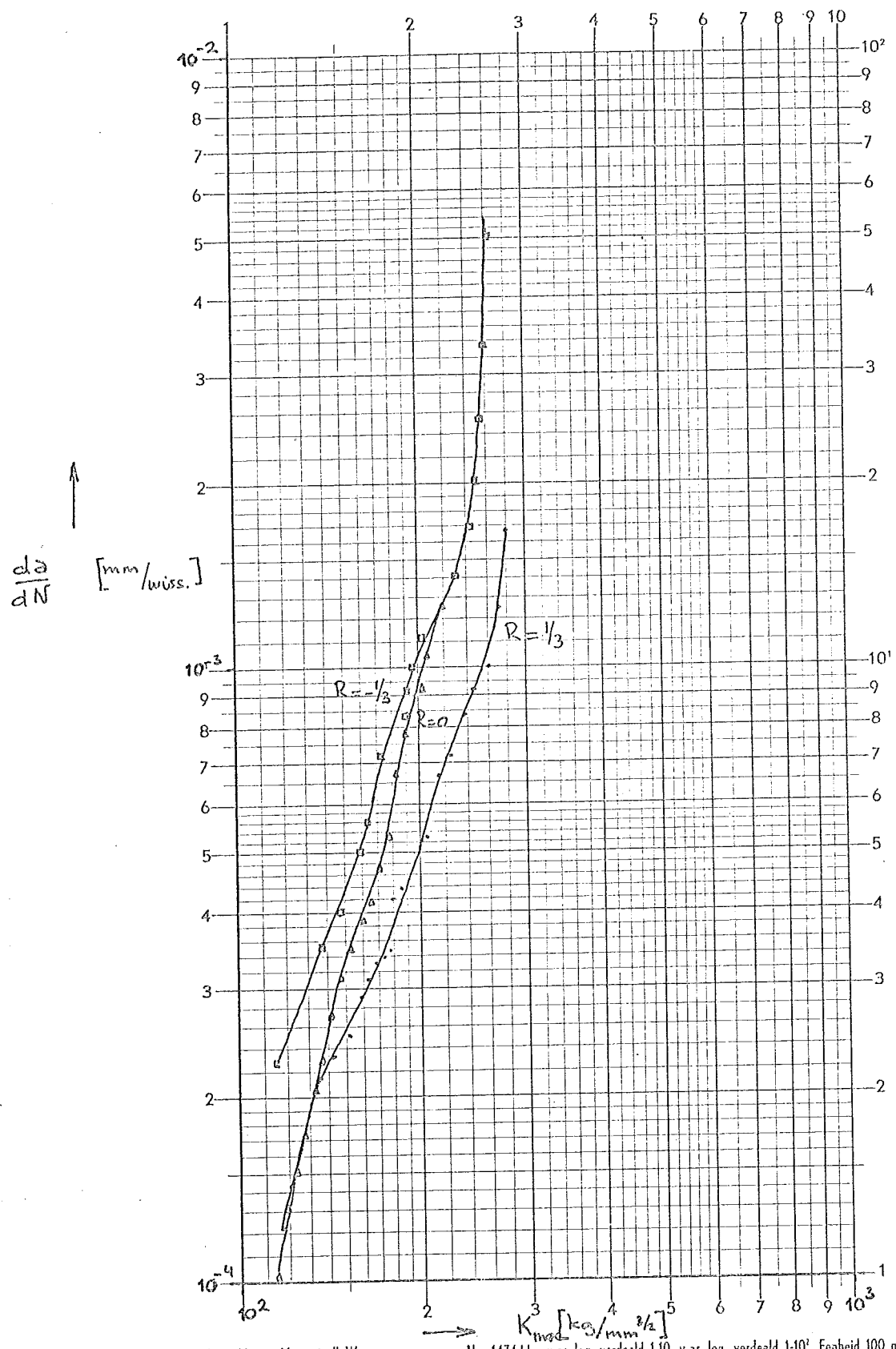
Fig. 26. De scheurgroeisnelheid in Fe 430 als functie van ΔK centraal gescheurde plaat.

meetpapier - wormerveer

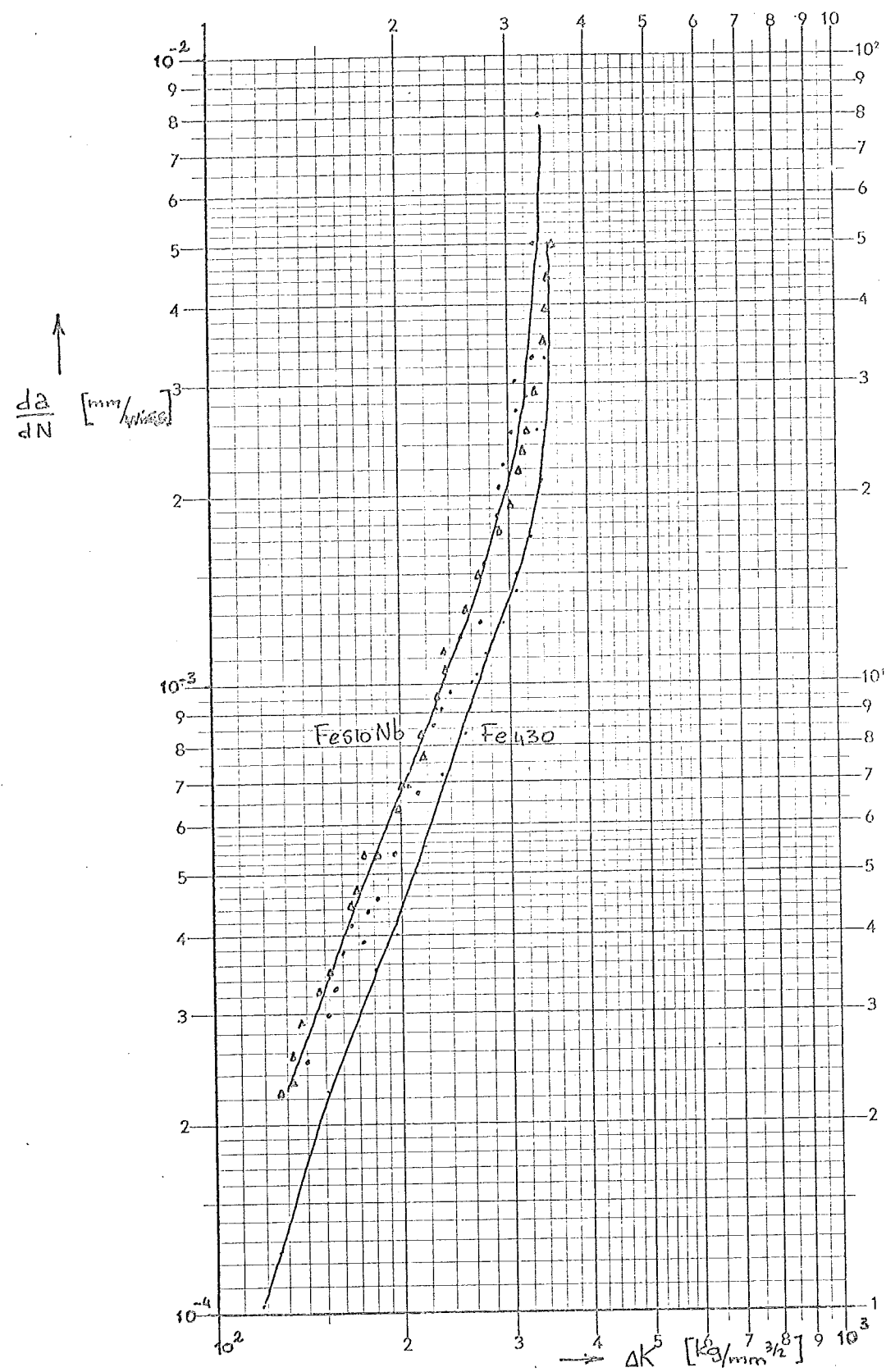
No. 1472 H x-as log. verdeeld $1 \cdot 10^2$ y-as log. verdeeld $1 \cdot 10^3$ Eenheid 75 mm

Fig. 27. De scheurgroei snelheid van F0510Nb als functie van K_{\max} in de centraal gescheurde plaats.

N.V. Drukkerij „Mercurius“ Wormerveer No. 1474 H x-as log. verdeeld 1-10 y-as log. verdeeld 1-10⁴ Eenheid 100 mm

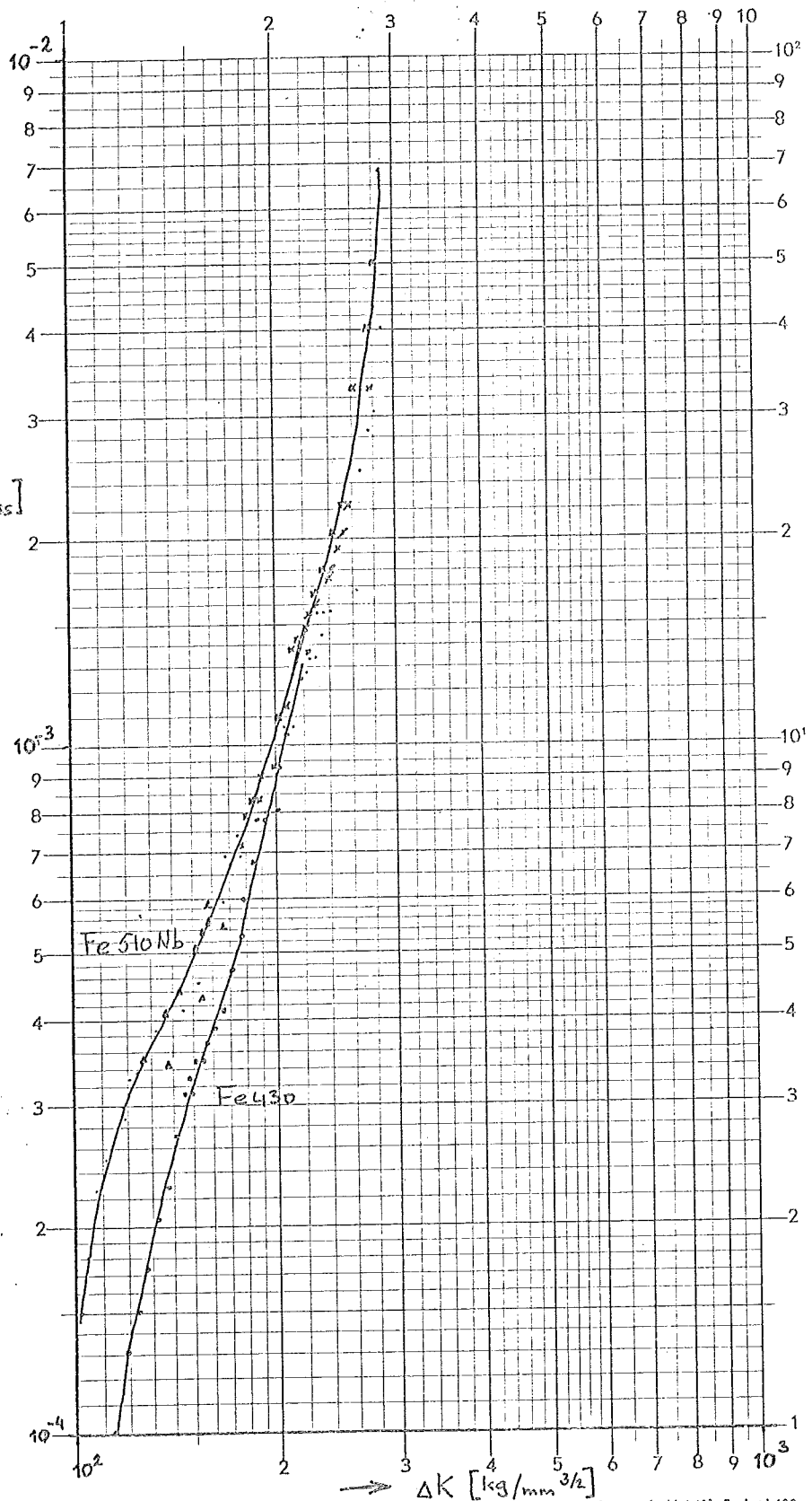
Fig. 28 De scheurgroei snelheid van Fe430 als functie van K_{max} in de centraal gescheurde plaat

N.V. Drukkerij „Mercurius“ Wormerveer No. 1474 H x-as log. verdeeld 1:10 y-as log. verdeeld 1:10² Eenheid 100 mm

Fig. 29. Vergelijking van de scheurgroeisnelheid tussen Fe510Nb en Fe430 bij $R = -1/3$ in de centraal gescheurde plaat

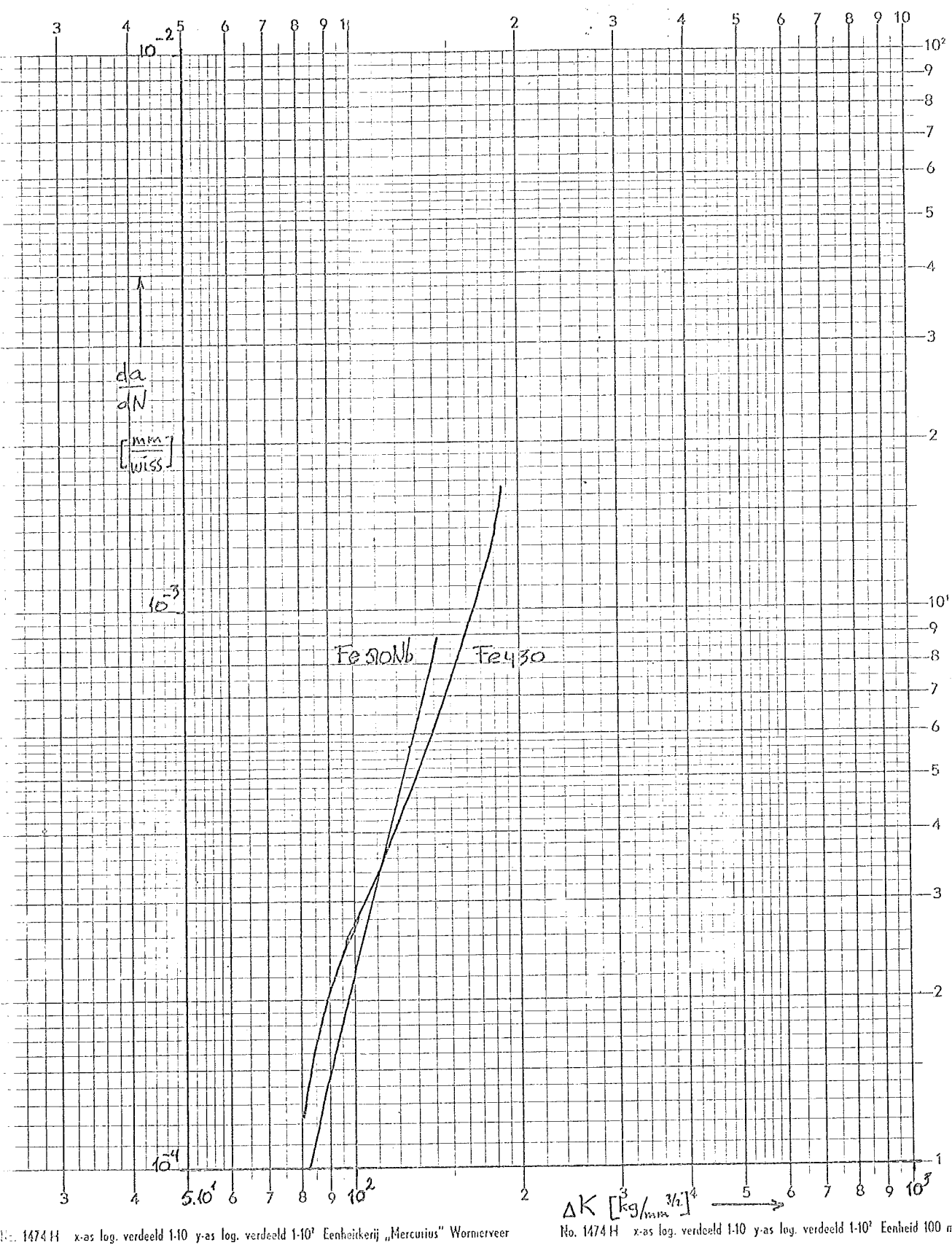
$\frac{da}{dN}$ [mm/wiss]

N.V. Drukkerij „Mercurius“ Wormerveer

No. 1474 H ΔK [$\text{kg/mm}^{3/2}$] x-as log. verdeeld 1-10 y-as log. verdeeld 1-10³ Eenheid 100 mm

Fig. 30. Vergelijking van de scheurgroei-snelheid tussen Fe 510 Nb en Fe 430 bij $R=0$ in de centraal gescheurde plaat.

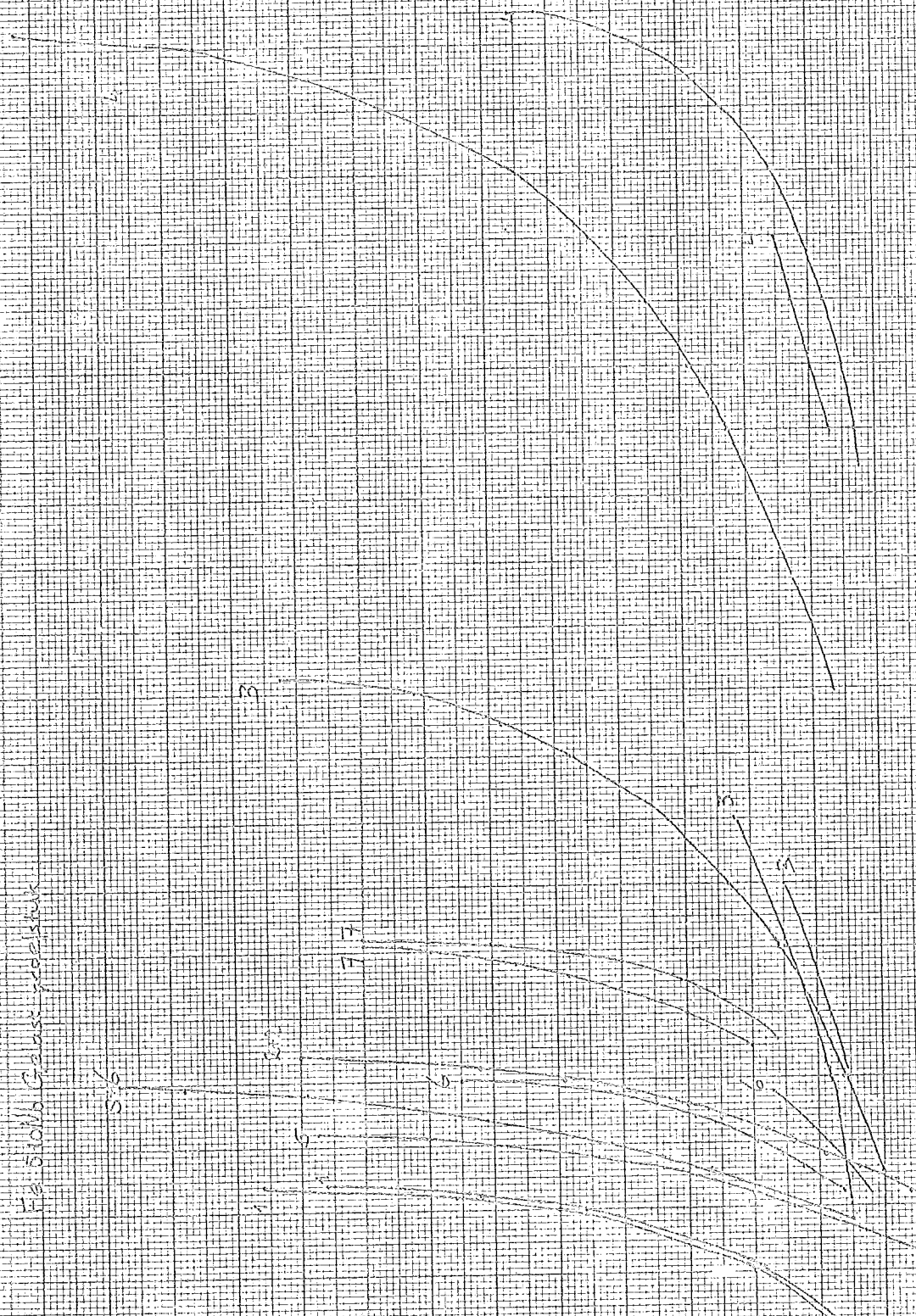
No. 1474 H x-as log. verdeeld 1-10 y-as log. verdeeld 1-10³ Eenheikenrij „Mercurius“ Wormerveer

No. 1474 H x-as log. verdeeld 1-10 y-as log. verdeeld 1-10³ Eenheid 100 mm

Fig. 31. Vergelijking van de scheurgroei-snelheid in Fe50Nb en Fe430 bij $R = 1/3$ in de centraal gescheurde plaat

1) $R=0$
 2) $R=0$
 3) $R=1/3$
 4) $R=1/3$
 5) $R=1/3$
 6) $R=1/3$
 7) $R=0$
 8) $R=0$

50 50
 100 100
 150 150
 200 200
 250 250
 300 300
 350 350
 400 400
 450 450
 500 500
 550 550
 600 600
 650 650
 700 700
 750 750
 800 800
 850 850
 900 900
 950 950
 1000 1000

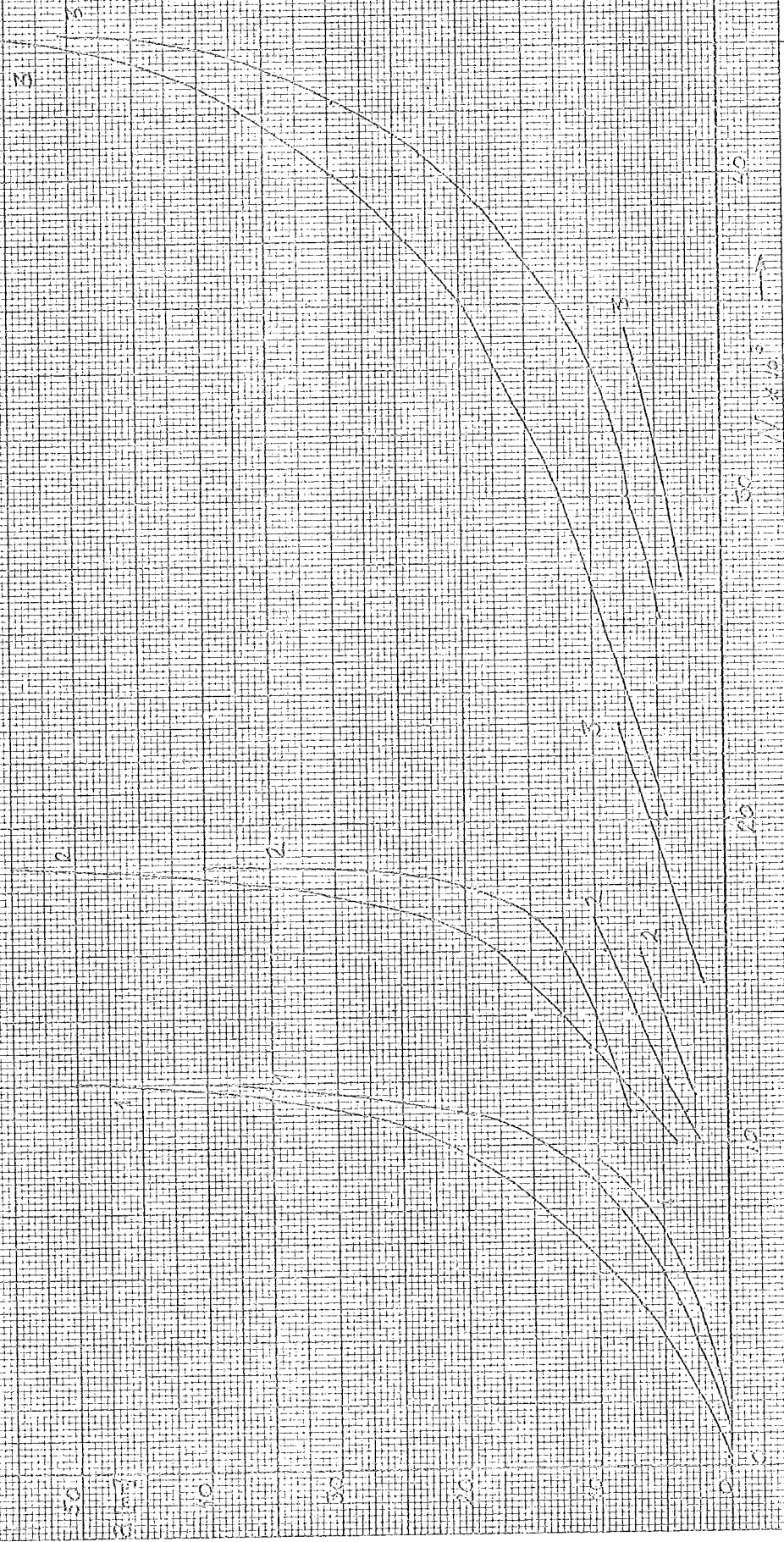

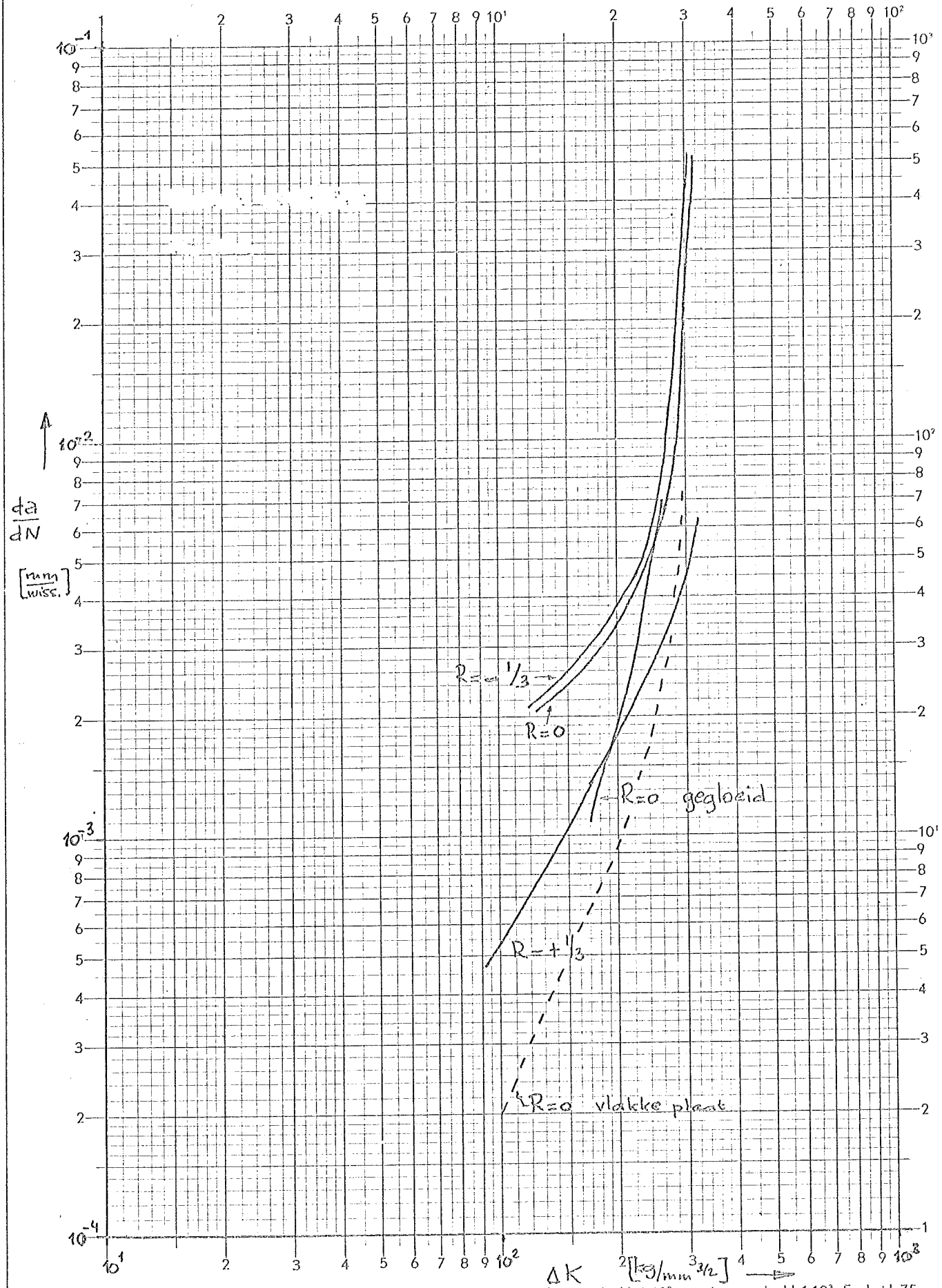
0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 110 120
 0 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000
 11.11.13

Fig. 33. Sicherungseffektivitäten

Teil 50 - Gleitsproben

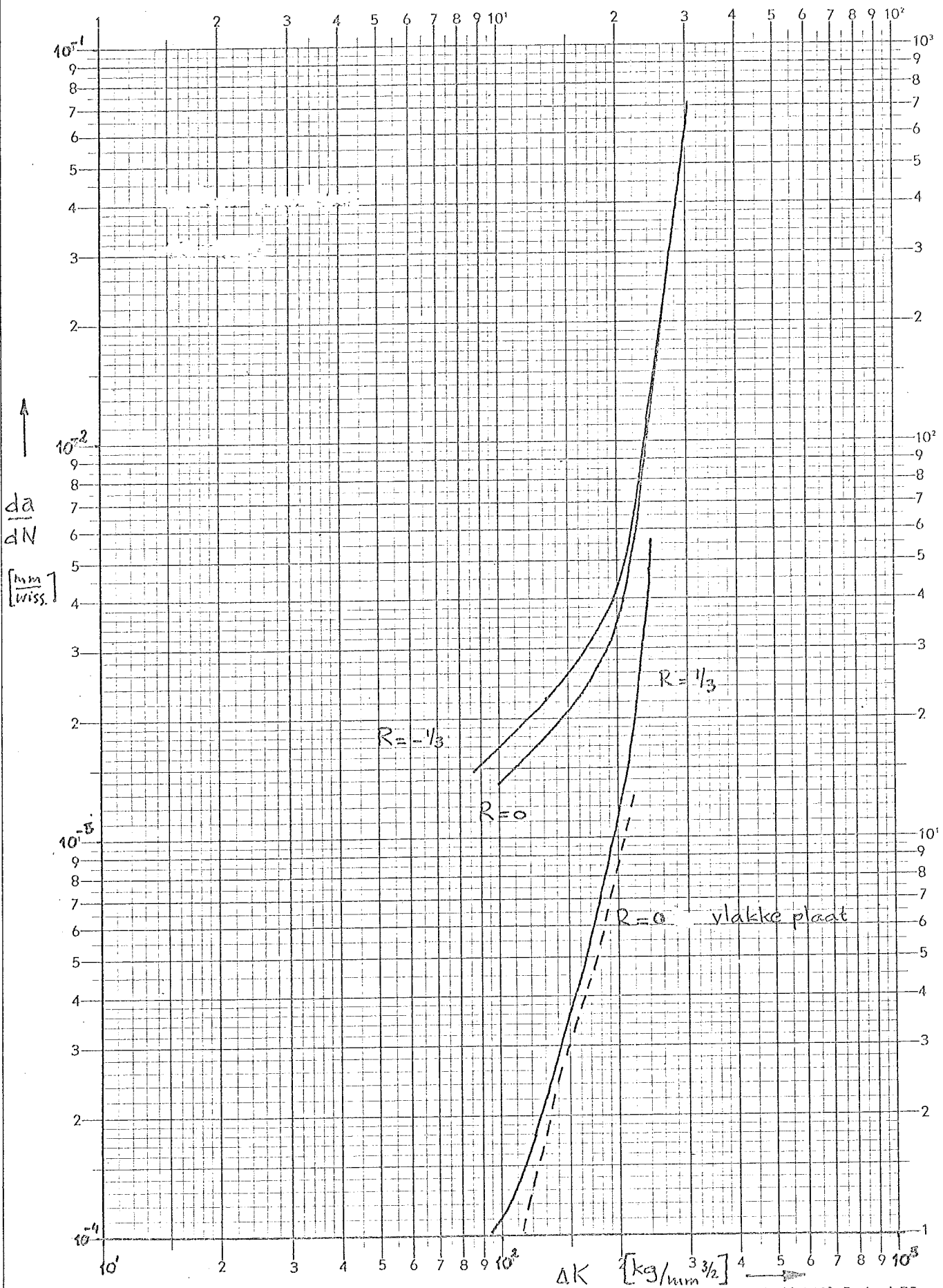
- 1 $R = 1/3$
- 2 $R = 0$
- 3 $R = 1/3$

meetpapier - wormerveer No. 1472 H x-as log. verdeeld 1-10³ y-as log. verdeeld 1-10⁴ Eenheid 75 mm

Fig. 34. De scheurgroei snelheid van Fe 510 Nb als functie van ΔK in het gelaste proefstuk.

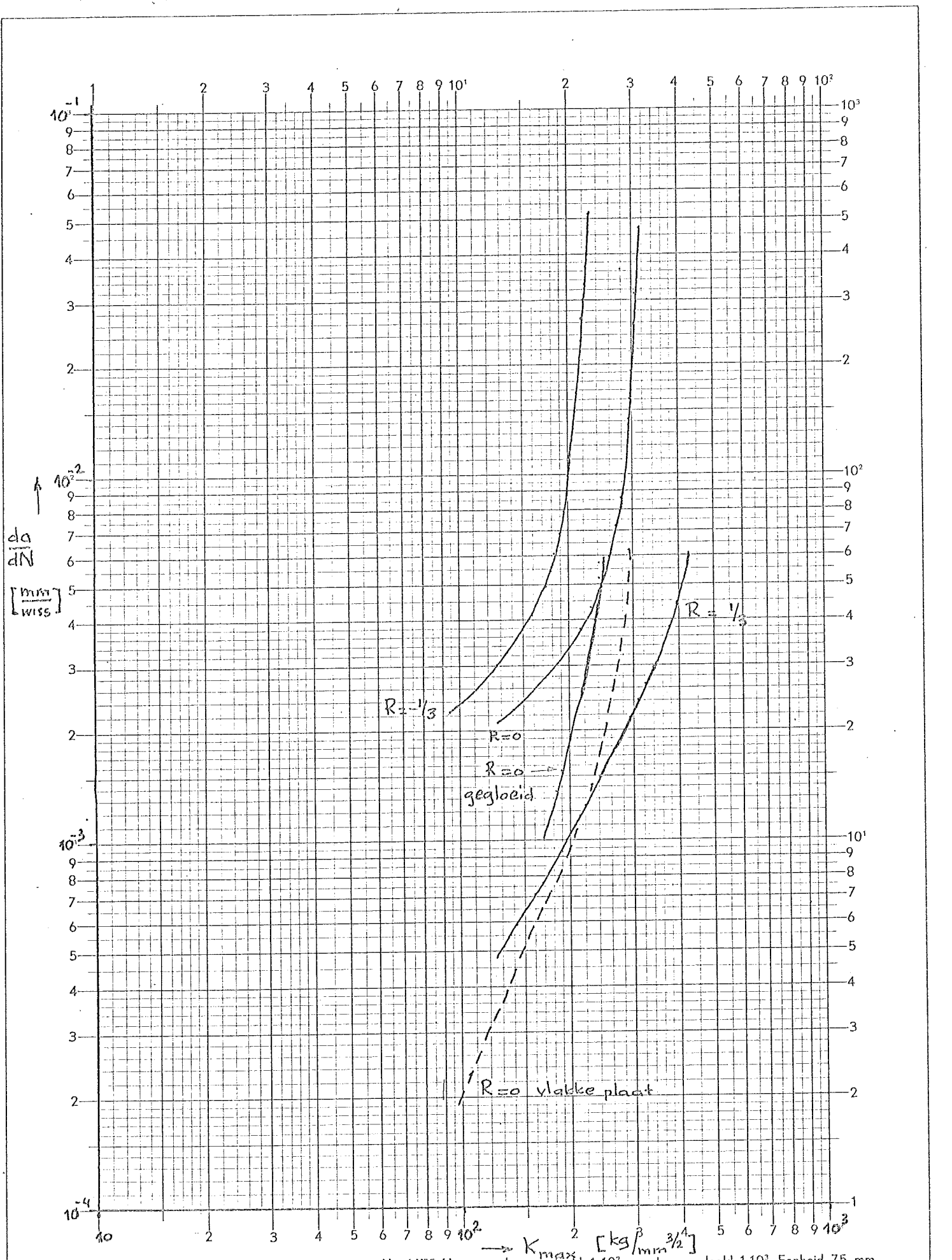

meetpapier - wormerveer

No. 1472 H

x-as log. verdeeld $1 \cdot 10^2$ y-as log. verdeeld $1 \cdot 10^3$ Eenheid 75 mm

Fig. 35. De scheurgroei'snelheid van Fe 430 als functie van ΔK in het gelaste proefstuk

meetpapier - wormerveer

No. 1472 H

$\rightarrow K_{max}$ $[kg/mm^{3/2}]$
 x-as log. verdeeld $1 \cdot 10^2$ y-as log. verdeeld $1 \cdot 10^3$ Eenheid 75 mm

Fig. 36. De scheurgroeisnelheid van Fe 510 Nb als functie van K_{max} in het gelaste proefstuk

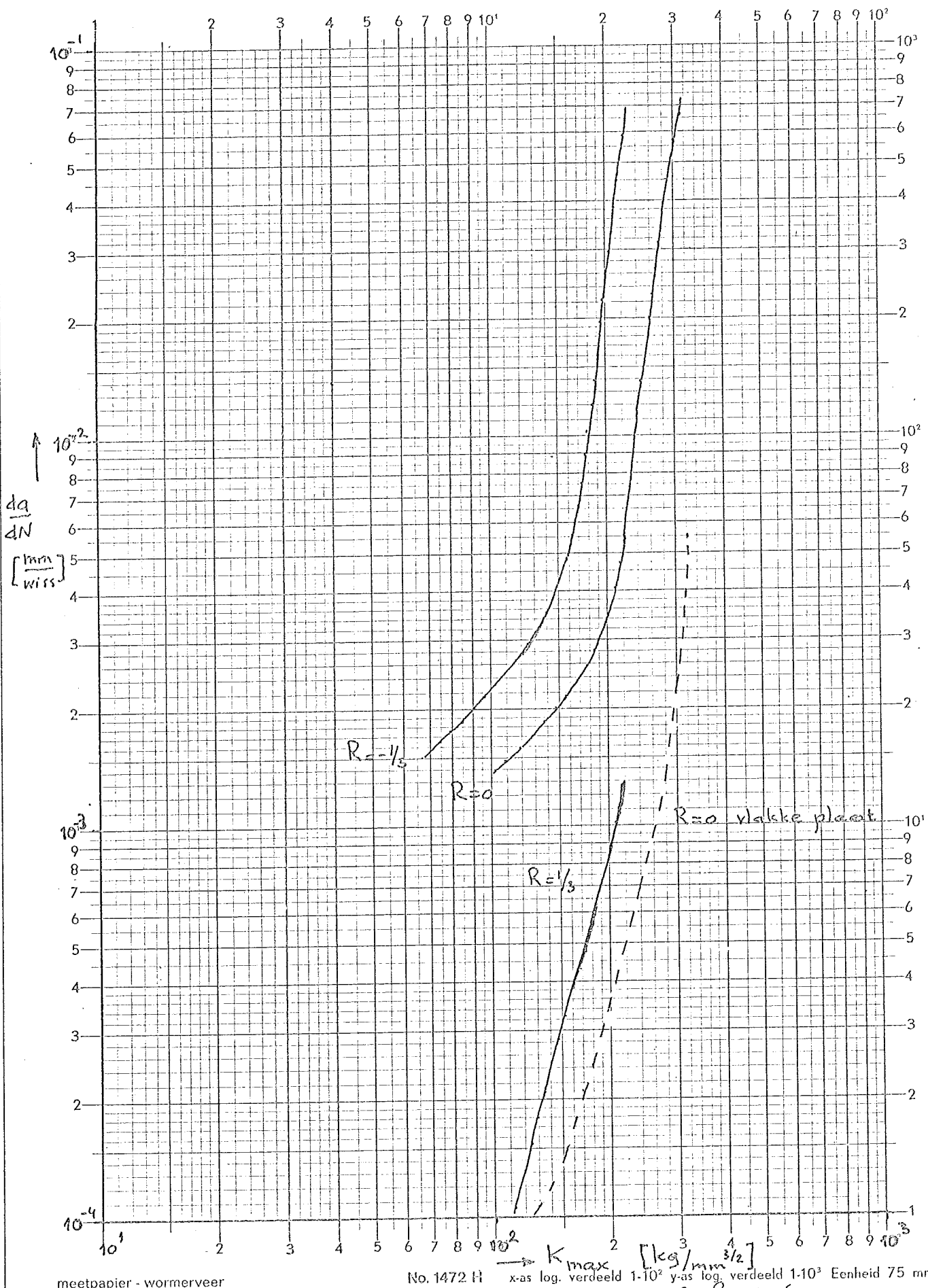
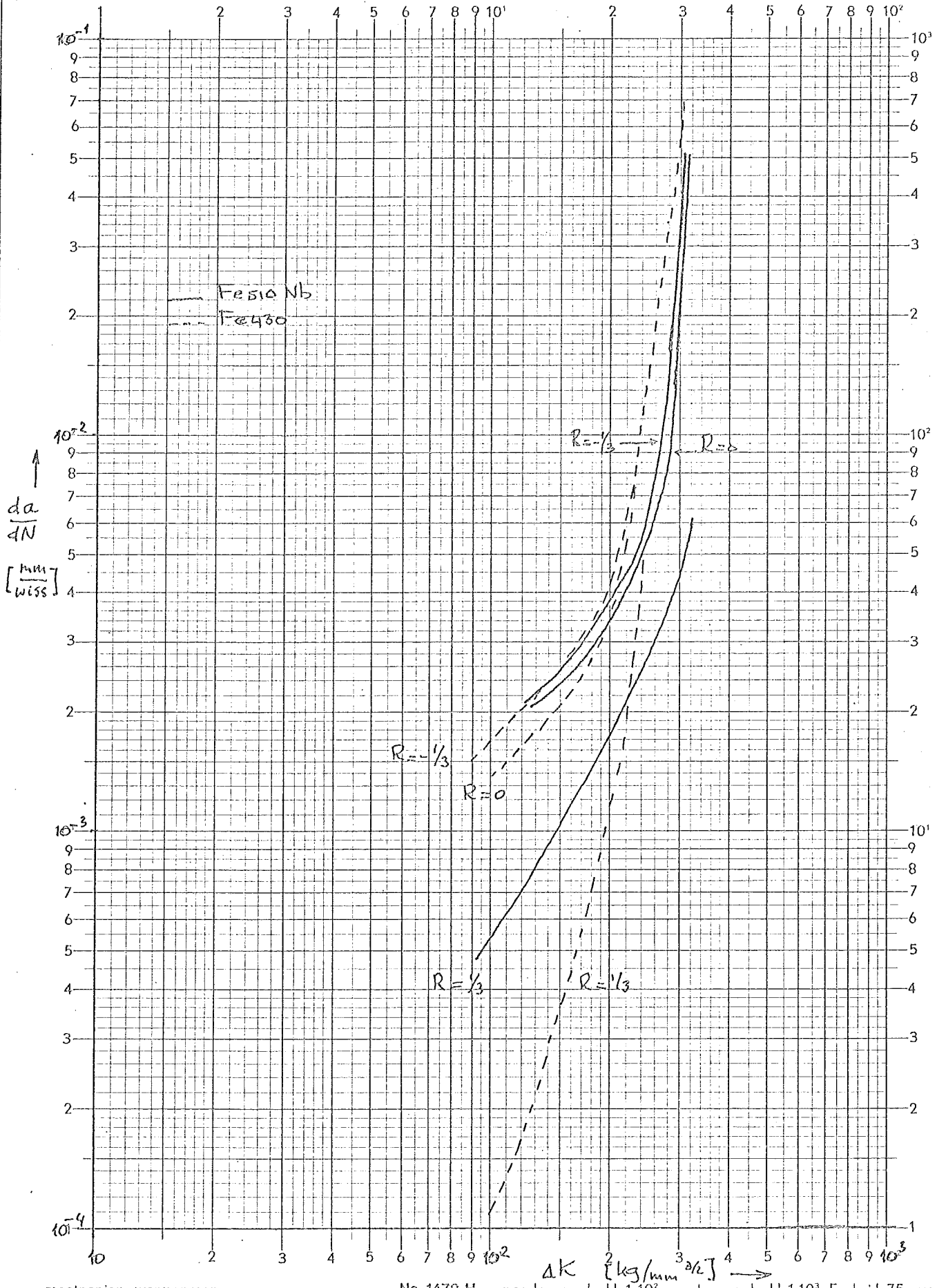

Fig. 37. De scheurgroeisnelheid van Fe430 als functie van K_{max} in het gelaste proefstuk

meelpapier - wormerveer

No. 1472 H x-as log. verdeeld 1-10² y-as log. verdeeld 1-10³ Eenheid 75 mm

Fig. 38. De vergelyking van de scheurgroeisnelheid in FeSi0Nb en Fe 430 in het gelaste proefstuk.

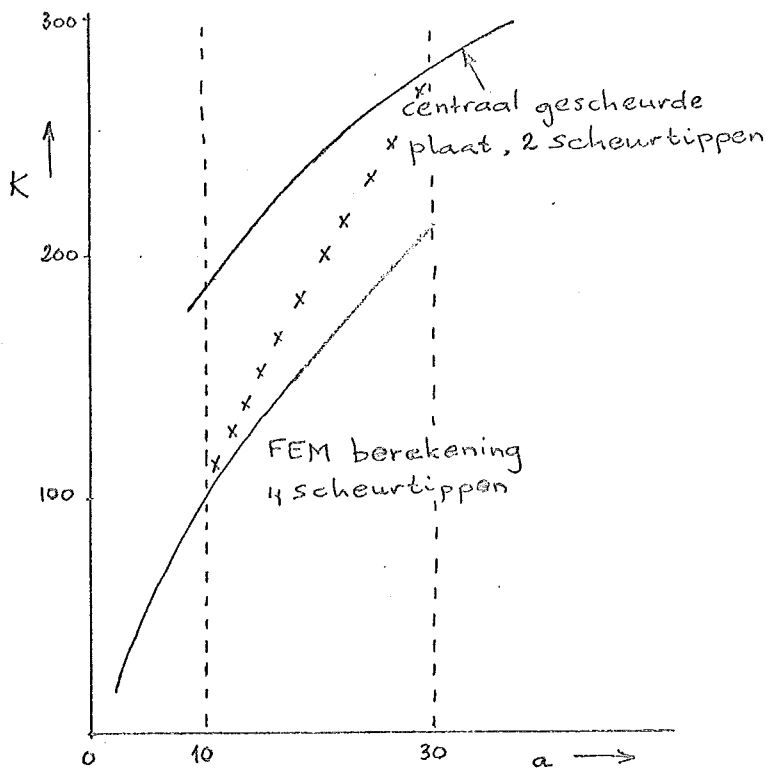

Fig. 39. Bij de beschouwing van K van de gelaste constructie en de instabiliteit van de scheurvorming.

TABEL I
 Uitgevoerde scheurgroeimetingen

Nummer	Proefstuk	Staalsoort	Spanningsratio
1	Centraal gescheurde vlakke plaat	Fe510Nb	0
2			0
3			0
4			1/3
5			1/3
6			-1/3
7			-1/3
8		Fe430	0
9			1/3
10			-1/3
11	Gelaste konstruktie	Fe510Nb	0
12			0
13			1/3
14			1/3
15			-1/3
16			-1/3
17		Fe510Nb gegloeïd	0
18		Fe430	0
19			1/3
20			-1/3

TABEL II

Chemische samenstelling en materiaaleigenschappen

Chemische samenstelling

Materiaal	Dikte mm	%C	%Mn	%P	%S	%Si	%Al	%Cr	%Nb	C _{eq}
Fe430	10	0,12	1,14	0,013	0,012	0,30	0,050	0,015	-	0,31
Fe510Nb	10	0,17	1,50	0,014	0,011	0,52	0,032	0,016	0,037	0,42
Fe510Nb	12,5	0,17	1,46	0,015	0,012	0,48	0,032	0,017	0,034	0,42

$$C_{eq} = \%C + \frac{\%Mn}{6} + \frac{\%Cr + \%Mo + \%V}{5} + \frac{\%Ni + \%Cu}{15}$$

Mechanische eigenschappen

	Fe430	Fe510Nb
Vloeigrens kg/mm ²	34	41,5
Breuksterkte kg/mm ²	47	54,5
Breukrek %	36	34
Insnoering %	40	38
Kerfslagwaarde Charpy-V 20°C kg/cm ²	7,5	8,4
Elasticiteitsmodulus kg/mm ²	20990	21560
Glijdingsmodulus kg/mm ²	8165	8335

Beide materialen voldoen aan Euronorm 25-72 [8]

TABEL III

Lasparameters

Elektroden: Varios BHV 6,3 mm

Stroomsterkte: 260 ampère

Lasvolgorde: -I-balken van het midden naar het uiteinde
-schetsplaten van het midden naar het uiteinde

Laspositie: staande hoeknaad

Inspanhulpstukken zijn aan de konstruktie gelast met Philips 36S, 4 mm elektroden. Stroomsterkte 160 ampère, 4 lagen per naad.

TABEL IV

Scheurinitiatie en breukvlak uiterlijk

Proefstuk nummer	Belastingswisselingen tot initiatie	Aantal initiatie punten	Breukvlak uiterlijk
1	< 36000	2	glad tot fijnkorrelig
2	< 60000	2	glad tot fijnkorrelig
3	< 35000	2	glad tot fijnkorrelig
4	60000	3	glad tot fijnkorrelig
5	34500	1	glad tot zeer fijn korrelig
6	< 15000	1	zeer fijn tot fijn korrelig
7	< 35000	1	zeer fijn tot fijn korrelig
8	12000	2	fijn korrelig
9	60000	1	glad tot fijnkorrelig
10	5000	2	fijnkorrelig
11	< 15000	-	-
12	22000	6	glad tot fijnkorrelig
13	< 22000	5	glad tot korrelig
14	< 63000	-	-
15	16000	7	glad tot korrelig
16	7500	-	-
17	5000	5	glad tot fijnkorrelig
18	6000	6	fijnkorrelig
19	5000	4	fijnkorrelig
20	3000	5	fijnkorrelig

Alle scheuren initiëren in de warmte beïnvloede zone of juist in de las, zoals aangegeven is in figuur 6.

TABEL V

Scheurgroeimetingen
Notatie zie pagina 71.

Proef 1

Proef 2

N	a _l	a _r	N	a _l	a _r	N	a _l	a _r
38000	21,5		62600	19		113200	48,4	46,4
38400	21,7		65500	20		113700	48,9	47,1
38800	21,9		67400	21		114200	50	47,5
39000	22,1		73370	22,5		114700	50,6	48,2
39500	22,5		75670	23,3		115200	51,5	49
40000	23,1		76480	24		115700	52	49,6
40500	23,7		79200	25		116200	53	50
41000	23,8		80800	25,5		116700	54	51
41500	23,9		81700	26		117200	55	52
42000	24		82200	26,5		117700	56	53
42500	24,5		83200	26,8		118200	57	54
43000	24,6		84300	27		118700	58	54,7
43500	25		86200	27,5		119200	59,2	55,5
44000	25,5		87300	28,5	27,5	119700	61	57
44500	25,8		88200	29	28	120200	62,5	58,5
45000	26,1		89200	30	28,5	120700	65,5	61
45500	26,7		90350	30,5	29	121200	70	64
46000	27		91200	31	30			
46500	27,5		92200	31,5	30,2			
47000	28,5		93200	32	31			
47500	28,5		94200	32,5	31,5			
48000	29,1		95200	33	32			
48500	29,8		96200	33,7	33			
49000	30,0		97200	34	33,5			
49500	30,4		98200	34,5	34			
50000	31		99200	35	34			
50500	31,5		100200	36,4	34,5			
51000	32		100700	37,0	35,4			
51500	32		101200	37,6	35,4			
52000	33,1		101700	38,1	36			
52500	33,5		102200	38,7	36,3			
53000	34,3		102700	38,7	36,8			
53500	34,6		103200	38,7	37			
54000	35,2		103700	39	37,5			
54500	35,5		104200	39,5	38			
55000	36		104700	40	38,6			
55500	36,8		105200	40,5	39,0			
56000	37,5		105700	41	39,5			
56500	38,8		106200	41,5	39,7			
57000	39,9		106700	42	40			
57500	40,8		107200	42,8	40,2			
58000	41,7		107700	42,5	40,5			
58500	42		108200	43	41,3			
59000	42,7		108700	43,5	41,7			
59500	43,5		109200	44	42			
60000	45		109700	44,5	42,7			
60500	46		110200	45	43,3			
			110700	46	44			
			111200	46,4	44,2			
			111700	46,9	44,6			
			112200	47,5	45			
			112700	48	45,5			

Proef 3

Proef 4

Proef 3			Proef 4			Proef 4		
N	a _l	a _r	N	a _l	a _r	N	a _l	a _r
43000	13	13	105750	32	32	60000	10,1	10,1
51000	14	14	107250	33	33	80000	10,3,,	10,3
57000	15	15	108000	33,5	33,5	88000	10,5	10,5
60000	16	15,5	109500	34,2	34,3	96000	11	11
61500	16,3	15,7	110250	34,5	35	100000	11,2	11,2
62250	16,5	16	111000	35	35,3	108000	11,5	11,5
63000	16,6	16,2	111750	35,5	36	115000	11,6	11,9
63750	16,7	16,4	112500	36	36,5	117000	12,1	12
64500	17	16,5	114000	37,2	37,3	120000	12,5	12,3
65250	17,2	16,6	114750	37,5	38	124000	12,7	13
66000	17,5	17	115500	38	38,5	130000	13	13
66750	17,8	17,1	116250	38,5	39	136000	13,2	13,3
67500	17,6	17,3	117750	40	40,5	150000	13,5	13,5
68250	17,8	17,5	118500	40,5	41	160000	14	14
69000	18	17,7	119250	41	41,5	174000	14,3	14,5
69750	18,2	17,8	120000	41,6	42,1	187000	15	15
70500	18,5	18	120750	42,1	42,7	193000	15	15,7
71250	18,6	18,4	121500	43	43,5	195000	15,2	16
72000	18,8	18,5	122250	43,5	44	197000	15,4	16,2
72750	19	18,7	123000	44	45	202000	16	16,5
73500	19,2	19	123750	45	46	205000	16,4	16,6
74250	19,5	19,2	124500	45,9	46,6	211000	16,5	17
75000	19,7	19,5	125250	46,6	47,4	215000	17	17
75750	20	19,8	126750	48,5	49,5	222000	17,3	17,3
76500	20,2	20	127500	50	51	229000	17,5	17,6
77250	20,5	20,1	128250	50,8	51,5	233000	17,7	18
78000	20,7	20,5	129000	51,6	53	244000	19	19
78750	21	20,7	129750	52,5	54	265000	21	20,9
79500	21,1	21,1	130500	53,6	55	268000	21,3	21,5
80250	21,3	21,3	132250	56,5	58,5	271000	21,5	22
81000	21,5	21,5	134250	63	66	273000	22	22
81750	22	21,8				276000	22,2	22,2
82500	22,1	22				279000	22,5	22,3
83250	22,3	22,2				281000	22,7	22,6
84000	22,5	22,4				283000	22,9	23,1
84750	22,9	22,9				286000	23,2	23,5
86250	23,5	23,5				290000	23,6	24,1
87750	24	24				293000	24	24,7
88500	24,2	24,3				298000	25	25,5
89250	24,5	24,5				302000	25,8	26,4
90000	25	24,6				304000	26,2	27
91500	25,2	25,1				307000	27	27,5
92250	25,8	25,5				309000	27,3	27,9
93750	26,5	26,5				311000	27,8	28,3
94500	26,9	26,9				324000	31	31,8
96000	28	27,5				326000	31,5	32
96750	28,2	28				330000	32,6	33
97500	28,3	28,1				332000	33,2	33,8
98250	28,5	28,3				334000	34,3	34,5
99000	29	28,6				337000	34,9	35,4
100500	30	29				339000	35,5	36,2
101250	30,3	29,2				341000	36,2	37,1
103500	31	31				343000	36,8	37,5
104250	31,5	31,3				345000	38,1	38,2
105000	31,6	31,5				347000	38,5	39

Proef 4 vervolg

Proef 5

Proef 6

Proef 4 vervolg			Proef 5			Proef 6		
N	a _l	a _r	N	a _l	a _r	N	a _l	a _r
353000	41	41,8	65000	10,5	10,5	15250	11,8	11,7
355000	41,7	42,3	76000	11,0	10,9	16000	12	12
357000	42,8	43,4	85000	11,2	11,3	17500	12,3	12,2
359000	43,5	44,2	88000	11,5	11,5	19000	12,5	12,5
361000	44,5	45	99000	12,5	12,6	20500	13	13
364000	46	47	105000	13	12,9	22000	13,2	13,3
368000	48,5	48,8	108000	13,5	13,1	23500	13,5	13,5
370000	49,5	50,2	110000	13,9	13,3	24250	13,8	13,7
372000	50,6	51,5	115000	14,2	13,4	25000	14	13,9
374000	52	52,8	120000	14,5	13,8	26500	14,5	14,2
376000	53,5	54,3	125000	14,7	14	30250	15,5	15
377000	54,2	55	130000	14,9	14,2	31000	15,9	15,5
378000	55,4	56	135000	15,1	14,3	31750	16	15,8
379000	56	57	140000	15,5	14,4	32500	16,3	16
380000	57	57,5	145000	15,9	15	34000	16,9	16,3
381000	58	58,3	155000	16,8	15,8	35500	17,2	16,5
382000	58,9	59,2	160000	17	16,2	37000	17,9	17
383000	60,1	60,5	165000	17,3	16,5	38500	18,5	17,5
			170000	17,8	16,9	40000	19	18
			175000	18,2	17,2	41500	19,5	18,3
			181000	19	18	43000	20	18,9
			191000	19,8	18,9	44500	20,8	19,5
			203000	21	20	46000	21,4	20,5
			210000	21,8	20,7	47500	22,2	21,3
			216000	22,5	21,5	49750	23,3	22,2
			225000	23,8	22,6	51250	24,2	23,3
			228000	24,3	22,9	52000	24,5	23,6
			235000	25,2	23,8	53500	25	24,2
			240000	26	24,7	55000	25,9	25
			245000	27,2	25,6	57250	27	26,4
			250000	27,9	27,2	58000	27,5	27
			255000	29,3	28,3	59500	28,3	27,8
			260000	31	29,9	61000	29,2	29
			265000	32	31	63250	30,5	30,1
			270000	33,2	32	64000	31,3	31
			275000	34,5	33,5	65500	32,2	32,1
			277000	35,	34,2	67000	33,5	33,5
			280000	36,1	35	68500	34,9	35
			290000	40,5	39,2	70000	36,2	36,1
			292500	41	40	71500	37,8	38
			295000	42,5	41	73000	39,5	39,5
			297500	43,6	42,2	74500	40,8	41,5
			300000	45	43,5	75250	42,2	42,5
			302500	46	45	76000	43	43,2
			305000	47,8	46,5	76750	43,8	44,1
			307500	49,3	47,9	77500	44,5	45,5
			310000	51	49,5	78250	45,5	46,5
			312500	52,5	51	79000	46,5	47,8
			315000	54,2	53	79750	47,8	49,3
			317500	56,6	55	80500	49	50,7
			320000	58	57	81250	51,5	52,2
			321500	61	59	82000	52,3	53,5
						82750	53,8	55,9
						83500	56	58
						84250	59	62
						85000	62	65

Proef 7

N	a_l	a_r
36500	16,5	16,2
40000	17,8	17
42500	18,5	17,5
44000	19	18
45500	19,5	18,3
47000	20	18,7
48500	20,4	19,3
50000	21	20
51500	22	20,2
53000	22,5	20,7
54500	23,1	21
56000	24	21,5
57500	24,5	22
59000	25,3	22,7
60500	26	23,2
62000	26,8	23,9
63500	27,5	24,5
65000	26,9	24,9
65750	29	25,2
66500	29,5	25,5
67250	30	26
68000	30,2	26,5
68750	30,5	27
69500	31	27,3
70250	31,6	27,6
71000	32,2	28
71750	32,4	28,5
72500	33	29
73250	33,3	29,5
74000	34,2	30
75500	35	31
76250	35,9	31,5
77000	36,3	32
77750	38	33
78500	38,3	33,8
78250	39	34,5
79000	39,8	35
79750	40,3	36
80500	41	36,5
81250	42	37
82000	42,8	38
82750	43,6	38,9
83500	44,5	39,5
84250	45	40,5
85000	46,2	41,3
85750	47,1	42
86500	48,5	43
87250	49,5	44
88000	50,7	45
88750	52	46
89500	53,5	47,5
90250	55	49
91000	57,5	51
91750	60	52,5
92500	64	55,5
93250	70	60

Proef 8

N	a_l	a_r
20000	11	10
30000	12	10,3
35000	12	10,4
40000	12,3	10,5
45000	13	10,7
50000	13,5	10,9
59000	14	11
63500	14,3	11,2
70000	15	11,8
72500	15,2	12,1
82000	16,5	12,3
93000	17,5	12,5
100000	18	12,6
107000	19,2	12,7
113000	21	12,8
123000	22	13
130000	23	13,5
137000	24,2	13,6
140000	25	13,8
145000	26,3	14
150000	27,5	14,4
155000	29	14,6
160000	30	15
165000	31,5	15,3
169000	33,2	15,5
174000	35,3	15,8
180000	38	17
194000	45	20,5
199000	48,1	22,6
207000	55	
211500	60	
212500	61,7	24
214000	63	25
215000	65	26
216000	67	27
217000	70	28

Proef 9

N	a_l	a_r
75000	11	11
80000	11	12
85000	11,3	12,8
90000	11,5	13,2
95000	11,7	13,5
100000	12	14
105000	12,5	14,3
110000	12,6	14,5
115000	12,8	14,7
120000	13	15
132000	13,4	16
135000	13,6	16,5
140000	14	16,8
145000	14,5	17,2
150000	14,9	17,5
155000	15,2	18
160000	15,5	18,5
165000	16	19
170000	16,4	19,6
175000	17	20
180000	17,8	20,7
185000	18,5	21,4
190000	19	22
195000	20	23
200000	20,9	23,8
205000	22	25
210000	23	26
215000	24	27
220000	25	28,2
225000	26,3	29,4
230000	27,5	31
235000	29	32,3
240000	30,4	33,6
245000	32,0	35,4
250000	33,5	37
260000	37,2	40,8
265000	40	43
270000	41,7	45
272500	42,8	46,5
275000	44	48
277500	45,5	49
280000	47	50,8
282500	48,5	52,2
285000	50	54
287500	52	56
280000	54	58,3
292500	56	60,5
295000	59,5	63,5
296000	60,5	64,5

Proef 10

N	a ₁	a _r
7000	10,5	10,5
10000	11	10,8
12500	11,3	11
15000	11,5	11,2
17500	11,8	11,5
20000	12	11,8
22500	12,2	12
25000	12,7	12,2
27500	13	12,7
30000	13,3	13
35000	14,2	14
40000	15,7	15
42500	16,2	15,3
45000	16,7	15,7
47500	17	16,5
50000	17,8	17,2
55000	19	19
60000	21	21
65000	23	22
70000	24	23,8
72500	24,5	24,3
77500	26	25,8
83500	28,4	28,3
85000	29,2	29
87500	30,2	30,2
90000	31,3	31,5
92500	32,8	33
96000	34,5	35
97500	36	36,5
100000	37,5	38
102500	40	40
104000	41	41,2
105000	42	42
106000	43	43
107000	44	44
108000	45	45
109000	45,9	46
110000	47	47,5
111000	48,5	49
112000	49,8	50
113000	51	51,5
114000	52,5	52,8
115000	54,3	54,8
116000	56,8	57
117000	59,5	60,2

Proef 11

N	a ₁	a ₃	a ₄
15000	14,5	6,0	14
16000	17		15,2
17000	19		18,3
18000	21,5		22,3
19000	24		25
20000	30		28
21000	36		35,3
21250	41		39
21500	43,5		41
21750	48		44,2
22000	53		49
22100	58		55
22150	64,5		58

a₂=0

Proef 12

N	a ₁	a ₄
24000	10,5	
25000	13,4	3,8
25500		11,2
26000		13,3
26500	16,6	
27000	18,2	
27300		16,1
28000	21,4	18,9
28500	24,1	
28800		21,4
29000	25,9	
29500		23,5
29800	29,9	
30200		27,9
30500	35,2	
30900		32,2
31000	39	
31100		35,3
31200	41,7	
31400		39,5
31570		41,5
31620	44,5	
31680		43,8
31780	46,5	
31820		46
31860	49,8	
31900		48,6
31950	52,1	
31970		51
32100	55	
32120		58,3

a₂=a₃= 0

Proef 13

N	a ₁	N	a ₂	N	a ₃	N	a ₄
25000	7,5	27500	7	31100	8	22000	5
21600	7,8	30300	8,5	40200	10,5	25000	6
34400	10	33800	9,5	43100	12	26300	7
37400	10,5	36000	11			31900	9
39900	13	39300	12			35400	10
43300	15,8	42750	13			38600	12
44800	17	45800	14			41000	14
46000	17,8	46900	14,5			43450	16,5
47300	19	49700	16			45400	17,2
48750	20,5					47750	18
49850	21,9					49200	19,5
50350	23					50200	20,5
51000	25					51350	22
51500	25,5					52100	23
52500	21,7					53000	24,5
53850	29					53600	26
54550	30,5					54750	27,3
55650	32					55800	28,5
56150	33,2					56400	30
57200	35,5					57400	31,2
58000	37,5					58300	33
58600	38,8					58800	35
59000	40,5					59300	36,5
59500	42					59900	38
60100	43,5					60300	39,3
60500	45,5					60800	41
61000	47					61500	43,2
61700	50					61850	45
62000	51,5					62300	48,3
62450	54					62700	49
62900	57					63100	51,5
63200	59					63400	54
63800	62,5					63600	57

Proef 14

N	a_2	N	a_3
78000	6,5	63000	8,5
88500	8	66500	10,5
90300	9	68250	12
92500	10	71000	13
94500	11	75000	14
99000	11,5	78400	16
101500	13,5	82400	18
103500	15	84000	19,5
104600	16	86500	20
105600	17	88000	21
106250	18,5	89000	22
107650	20	90000	23
108600	21,5	92000	24
109200	23	94000	26
109800	23,5	96400	27
110700	24	97000	28,5
111300	25	100000	31
1116500	26	101400	34
112000	28	103350	37
112400	29	104000	40,5
112650	31	104800	42
		105300	45
		105800	46
		106500	47
		107350	49,5
		107800	51
		108500	53
		109000	55
		109500	56
		110000	57,5
		110400	59
		110800	60,5
		111200	62
		111500	64
		112000	66
		112300	68
		112550	71

$a_1 = a_4 = 0$

Proef 15

N	a_1	N	a_4
17000	4	20000	12
18750	7	20900	15
20400	13,5	21600	18
20700	14,5	22200	19,3
21000	16	22600	20
21500	17,5	22900	21
22000	19	23200	22
22400	20,5	23500	24
22700	21,5	23700	25
23000	22,5	24000	26
23300	23,3	24100	27
23600	25,5	24300	28,2
23800	26,2	24500	30
24000	28	24650	31
24200	29	24850	32,5
24400	30,3	25000	34
24600	31,2	25200	36,5
24750	32,5	25400	38
25000	34	25500	39
25100	36	25650	41,5
25300	37,2	25800	44
25450	39	25950	46
25600	41,5	26100	49
25700	43	26200	54
25850	45,8	26300	60
26000	49		
26150	53		
26300	57		

$a_2 = a_3 = 0$

Proef 16

N	a ₁	N	a ₂	N	a ₄
20000	11,5	20500	7,5	21000	6
21300	14	22600	10,5	24200	9
22100	16,2	23300	12,2	27500	12
23000	18,2	24000	13	28700	13
23500	19,5	24900	14		
24300	22,3	25400	15		
24700	25,5	25800	16,3		
25150	27,3	26250	17,5		
25550	29	26850	18		
26100	30,8	27150	20		
26550	33,5	27650	21		
27000	36	28150	23		
27350	38	28500	24		
27750	40	29000	26		
28000	42	29200	28		
28370	44	29450	29,5		
28900	48,2	29650	31		
29100	49,9	29800	32,3		
29300	52	29950	34		
29550	54,6	30050	38		
29700	57,3				
29850	60				
30000	64				
30100	67				

$a_3=0$

Proef 17

N	a ₃	N	a ₄
35900	21,5	35900	16
36400	23	36550	17
36750	24	36950	18
37200	26	37300	19
37450	26,5	37700	20
37850	28	38000	20,5
38200	28,5	38400	21
38600	31,2	38700	22
39000	34	39100	23,3
39400	35	39500	25,2
39700	37,4	39850	27,5
40000	39	40150	30
40250	41,5	40350	32
40450	44	40550	35
40650	47	40750	36,5
40850	50	41000	39,4
41100	56,5	41150	45
		41200	50

$a_1=a_2=0$

Proef 18

N	a ₁	N	a ₂	N	a ₃	N	a ₄
9500	3	11800	3	10000	2	11100	7
10500	5,2	13850	6	13950	7	14900	11
11400	7	16500	7	16700	9,2	16750	13
13700	12					17050	14,8
15000	15					17250	15,5
15500	17					17550	18
16350	18					17800	19
16900	22					18000	20,5
17150	24					18200	23,5
17450	27					18500	28
17700	29,6					18600	30,5
17900	32,3					18700	34
18100	35						
18350	40						
18530	44						
18650	48,5						
18740	53,5						

Proef 19

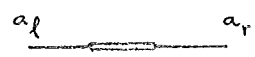
N	a ₁	N	a ₂	N	a ₃	N	a ₄
16800	2	10000	2,5	16500	3	27000	2
20000	4,5	14000	7	18000	5	30000	4
22000	6	16000	9	19750	7	33250	5
25000	8	21000	11,5	26500	8	36000	6,5
		26000	4	29800	10,8		
		29600	6	31200	12		
		33000	8	33100	14		
		35900	10	34200	15		
		36800	11,5	35800	17,5		
		38200	14	36650	19		
		39000	15	38000	20,5		
		40050	16,5	39100	22,5		
		40340	18	39400	24		
		41320	19,5	40150	25		
		41830	21,5	40680	27		
		42400	23,5	41150	28		
		43150	25,5	41640	29,5		
		43700	27,5	42250	31		
		44050	29,5	42750	33		
		44350	31	43420	35		
		44750	32,5	43800	36		
		45050	34,5	44200	38		
		45370	36	44480	39,9		
		45620	38	44870	42		
		45800	39,5	45200	43,5		
		45980	42	45460	46,5		
		46200	45	45700	49		
				45880	51,5		
				46050	55		
				46140	57,5		

Op de plaats a₂ zijn twee scheuren ontstaan.

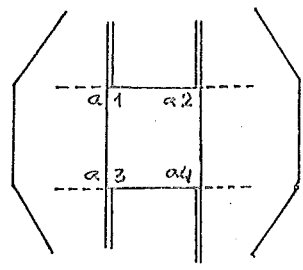
Proef 20

N	a ₁	N	a ₂	N	a ₄
3750	3	5500	6	5300	1,5
4300	6	6250	8	6050	4
4750	7	6850	10	7050	7
5700	8,3	8000	5,5	7820	9,8
6350	9,5	8850	8	9500	11,7
6940	11	9400	10	9850	13,2
7200	12			10200	15,5
7700	13			10500	17,9
8200	14			10850	19
8700	16			11050	21,2
9250	18			11320	24
9700	19,5			11460	26,3
10000	21			11680	28
10400	23,5			11700	31,5
10640	25,3			11800	34
10950	27,2			11900	37
11240	31			12070	45
11390	33				
11520	35				
11640	37,5				
11750	40,2				
11850	43				
12000	49				

a₃=0
 Op de plaats a₂ zijn twee scheuren ontstaan

vlakke plaat

gelaste constructie

APPENDIX
OVERZICHT VAN DE BELANGRIJKSTE DETAILS
EN DE INVOER VOOR HET MARC-PROGRAMMA

Overzicht van de belangrijkste details van de invoer

Algemeen

Mechanische eigenschappen	
Elasticiteitsmodulus	21000 kg/mm ²
Vloei grens	40 kg/mm ²
Element type	
Isoparametrisch element	20 knooppunten
	27 integratiepunten

Centraal gescheurde plaat

Aantal elementen	14
Element grootte x*y*z	10*50*5 mm ³
Stapgrootte scheurgroei	10 mm
Maximale scheurlengte	60 mm
Belasting	15 kg/mm ²

Simulatie scheurgroei door het opheffen van randvoorwaarden

Gelaste constructie

Aantal elementen	25
Element grootte x*y*z	50*5*6,25 mm ³
	50*10,3*6,25 mm ³
Stapgrootte scheurgroei	5 resp. 10,3 mm
Maximale scheurlengte	46,2 mm
Belasting	15 kg/mm ²

Simulatie scheurgroei door het loskoppelen van elementen

JOB CONTROL CARD, TOEVOEGEN EIGEN WERKZADEP CODE ETC.
 DUMP VAN HET MARC SYSTEEM NAAR DISK00
 EENMAAL PER ETMAAL UIT TE VOEREN
 (FORDSF IS GEEEN NORMALE GEBALIKERS SOFTWARE :
 DIT STUK NIET GEBRUIKEN ZONDER TOESTEMMING VAN
 DR. G. WISSE
 REKENCENTRUM TH DELFT)

JOB CONTROL VOOR 3D MESH GENERATOR

INVOER VOOR 3D MESH GENERATOR

VLAKKE PLAAT
 14 ELEMENTEN

HET MESH WORDT IN AFZONDERLIJKE DELEN GEGENEREERD
 (DEFINE KAART : NIEUW PEEEL)

DE GEOMETRISCHE COORDINATEN WORDEN AAN EEN DEEL
 TOEGEVOEGD DOOR VERWYJZEN NAAR DE COORDINATEN
 IN HET POINT-BLOCK

```

//MKAM JOB [REDACTED] , REGION=950K, TIME=210
//JOBNAME L=2, TAPES=1
//DUM FACC PGMEFDRDSF
//STEP111 DD DSN=SYS2, TOOLBOX, DISP=SHR
//SYSJOB DD SYSOUT=4
//TAP1 DD UNIT=TAP16, DISP=SHR, VOL=(,PRTAIN,SFR=MKAT05),
// DCHDEFN=3, LABEL=(1,SU), DSN=MKAM, MARC
//DISK1 DD UNIT=DISK, VOL=(,PRTAIN,SFR=DISK00), DISP=OLD
//DD1 DD DSN=MKAM, MARC, DISP=(,CATLG), VOL=SFR=DISK00,
// UNIT=DISK, SPACE=(TRK,(120,10,1))
//SYSJOB DD *
RESTORE DSN=MKAM, 4, 10
/*
//RO EXEC PGM=MFESH10
//STEP111 DD DSN=MKAM, MARC, DISP=SHR
//FT06F001 DD SYSOUT=4
//FT04F001 DD DSN=SYS2, VOL=(,PRTAIN,SFR=MKAT05), DISP=(,PASS), SPACE=(TRK,(2,1)),
// DCH=(MFCC=1, LRFCL=40, HXSI/F=3120)
// FT05F001 DD DSN=SYS2, UNIT=SYS04, DISP=(,DELETE),
// SPACE=(40,(2000,10))
//FT01F001 DD DSN=SYS2, UNIT=SYS04, DISP=(,PASS),
// SPACE=(TRK,(2,1)), DCH=(RECFM=F, LRECL=40, BLKSIZE=3120)
//FT10F001 DD *
50000

```

POINT	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	0.	60.	0.	0.	50.	0.	0.	100.	0.	0.	0.	0.	0.	0.
	100.	0.	0.	50.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.
	0.	0.	50.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.
	0.	100.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.
	0.	0.	0.	100.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.
	0.	0.	0.	0.	100.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.
	0.	0.	0.	0.	0.	100.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.
	0.	0.	0.	0.	0.	0.	100.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.
	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	100.	0.	0.	0.	0.	0.	0.
	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	100.	0.	0.	0.	0.	0.
	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	100.	0.	0.	0.	0.
	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	100.	0.	0.	0.
	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	100.	0.	0.
	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	100.	0.
	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	100.
	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.	0.

```

DEFINE 1 1 1 21 3 6 2 1 0 0 0 0
MAP 0 8
1 1 1
2 2 2
3 3 3
4 4 4
5 5 5
6 6 6
7 7 7
8 8 8
13 130 21 3 1 2 1 12 0 0
DEFINE 2 13 130 21 3 1 2 1 12 0 0

```

MAP

0
1
2
3
9
4
5
11
12
6
7
18
8
17

MERGE 1
DATA 1
END

/*

```

//GO EXEC PG=STRESS
//STEPLIB DD DSN=KAM.MARC,UNIT=SYSDA,DISP=(OLD,DELETE),
//FT01F001 DD DSN=KTEMP01,UNIT=SYSDA,DISP=(TRK,(2,1))
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=40,RLKSIZE=3120),SPACE=(TRK,(2,1))
//FT03F001 DD DSN=KTEMP03,DISP=(NEW,DELETE),UNIT=SYSDA,
// SPACE=(TRK,(40,10))
//FT05F001 DD DSN=KTEMP05,UNIT=SYSDA,SPACE=(TRK,(2,1)),DISP=(,DELETE),
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=40,RLKSIZE=400)
//FT06F001 DD SYSJU=K,DCB=(RECFM=FB,LRECL=133)
//FT11F001 DD DSN=KTEMP11,DISP=(NEW,DELETE),UNIT=SYSDA,
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=13012,RLKSIZE=13016,RLFN0=1),
// SPACE=(13016,(40,20))
//FT12F001 DD DSN=KTEMP12,DISP=(NEW,DELETE),UNIT=SYSDA,
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=13012,RLKSIZE=13016,RLFN0=1),
// SPACE=(13016,(40,20))
//FT13F001 DD DSN=KTEMP13,DISP=(NEW,DELETE),UNIT=SYSDA,
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=13012,RLKSIZE=13016,RLFN0=1),
// SPACE=(13016,(40,20))
//FT14F001 DD DSN=KTEMP14,UNIT=SYSDA,DISP=(,DELETE),
// SPACE=(3254,(300,100))
//FT15F001 DD DSN=KTEMP15,DISP=(NEW,DELETE),UNIT=SYSDA,
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=13012,RLKSIZE=13016,RLFN0=1),
// SPACE=(13016,(40,20))
//PLTDS DD SYSOUT=(1,ASPL)
//FT10F001 DD *

```

TITLE VLAKKE PLAAT MET CENTRALE SCHEUR 7 21
SIZING 100000 14 146 192 7 21
INPUT TAPE 1
NO LOADCOOL 1
ALL POINTS
END
CONNECTIVITY

COORDINATES

PROPERTY

1	21.0F3	.393	40.0
1	14		
0	1		
7	10		
7	8	9	10
		11	12
		13	14

BOUNDARY CONDITIONS

1	53	3	3	0.0
129	135	3	3	0.0

SAMENVOGEN VAN TWEE DELEN

HET GEGENEREEDE MESH WORDT HAAR DE DISTAET
LTEMP1 GESCHREVEN VOOR GEBRUIK IN HET REKEN-
GEDEELTE

JOB CONTROL VOOR DE SPANNINGSEN VERPLAATINGS-
BEREKENINGEN

JOB CONTROL VOOR EVENTUELE PLOTS OP SMAL PAPIER
VOOR PAREED PAPIER WORDT DE TWEEDE KAART:
//PLTPB DD etc.

INVOER VOOR DE BEREKENINGEN
AAN DE VLAKKE PLAAT

DEFINIEN VAN DE MECHANISCHE EIGENSCHAPPEN

HET AANBRENGEN VAN DE BELASTING

HET SPECIFICEREN VAN DE BEPERKINGEN IN DE
VERPLAATINGS VAN KNOOPPUNTEN

```

-13 1 14 21 34 41 54 61 68 75 82 89 96 103 110 115
-23 2 13 140 13 128 40 87 139 11 12 50 85 86 9 10 58
83 84 7 0 57 81 82 5 6 56 79 80 3 4 55 77
78 1 2 54 75 76
CONTROL
6 115 2
2
END OPTION
BOUNDARY CHANGE
-5
TRACTIONS
0 1
7 10
7 8 9 10 11 12 14
0.0
CONTINUE
BOUNDARY CHANGE
-5
TRACTIONS
0 1
7 10
7 8 9 10 11 12 14
0.0
CONTINUE
BOUNDARY CHANGE
-5
TRACTIONS
0 1
7 10
7 8 9 10 11 12 14
0.0
CONTINUE
BOUNDARY CHANGE
-5
TRACTIONS
0 1
7 10
7 8 9 10 11 12 14
0.0
CONTINUE
BOUNDARY CHANGE
-5
TRACTIONS
0 1
7 10
7 8 9 10 11 12 14
0.0
CONTINUE
BOUNDARY CHANGE
-5
TRACTIONS
0 1
7 10
7 8 9 10 11 12 14
0.0
CONTINUE

```

SIMULATIE SCHEURGROEI
DOOR VERMINDERING VAN HET AANTAL
BOUNDARY CONDITIONS

EINDE BEREKENINGEN VLAKKE PLaat
JOB CONTROL VOOR MESH GENERATOR

```

//GO EXEC PGM=MESH30
//STEPLIB DD DSN=SYSM,MACR=DISP=SHR
//FOUFOU1 DD DSN=KATEMP1,UNIT=SYSDA,DISP=(,PASS),
// SPACE=(TRK,(2,1)),DCB=(RECFM=FB,LRECL=40,PLKSIZE=3120)
//FTR4FOU1 DD DSN=KATEMP4,UNIT=SYSDA,DISP=(,DELETE),SPACE=(TRK,(2,1)),
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=40,PLKSIZE=3120)

```

```
// SPACE=(AU,(2000,10))
//FT06F001 DD SYSOUT=A
//PLTDS DD SYSOUT=(I,SPPL)
//PLTDS DD SYSOUT=(I,SHPL)
//FT10F001 DD *
```

POINT	X	Y	Z	...
1	0.	140.	0.	
2	25.	140.	0.	
3	50.	140.	0.	
4	0.	112.5	0.	
5	25.	112.5	0.	
6	50.	112.5	0.	
7	133.125	112.5	0.	
8	0.	65.	0.	
9	25.	65.	0.	
10	50.	65.	0.	
11	133.125	65.	0.	
12	216.25	65.	0.	
13	0.	160.	6.25	
14	25.	160.	6.25	
15	50.	160.	6.25	
16	0.	112.5	6.25	
17	25.	112.5	6.25	
18	50.	112.5	6.25	
19	133.125	112.5	6.25	
20	0.	65.	6.25	
21	25.	65.	6.25	
22	50.	65.	6.25	
23	133.125	65.	6.25	
24	216.25	65.	6.25	
25	0.	62.5	0.	
26	220.625	62.5	0.	
27	0.	60.	0.	
28	225.0	60.	0.	
29	0.	62.5	5.625	
30	220.625	62.5	5.625	
31	0.	60.	6.25	
32	225.0	60.	6.25	
33	91.5625	136.25	0.	
34	91.5625	136.25	6.25	
35	174.6875	88.75	0.	
36	174.6875	88.75	6.25	
37	50.	62.5	8.75	
38	216.125	62.5	8.75	
39	50.	60.0	11.25	
40	220.625	60.0	11.25	
41	220.625	60.0	8.75	
42	50.0	65.	6.25	
43	50.0	60.	6.25	
44	400.0	60.	0.	
45	50.	50.	0.	
46	225.	50.	0.0	
47	400.	50.	0.0	
48	400.	50.	6.25	
49	50.	50.	5.	
50	225.	50.	5.	
51	400.	50.	5.	
52	50.	60.	0.	
53	400.	60.	11.25	
54	50.	50.	10.	
55	216.25	50.	10.	

INVOER MESH GENERATOR

GELASTE KONSTRUKTIE

25 ELEMENTEN

```

56 400. 50. 10.
57 50. 40.
58 220. 50. 40.
59 400. 50. 40.
60 50. 40.
61 225. 40.
62 400. 40.
63 50. 45.
64 225. 45.
65 400. 45.
66 50. 47.5
67 225. 47.5
68 400. 47.5
69 50. 45.
70 225. 45.
71 400. 45.
72 50. 0.0
73 225. 0.0
74 400. 0.0
75 50. 0.0
76 225. 0.0
77 400. 0.0
78 216.25 160.
79 216.25 160.
80 216.25 65.
81 50.0 65.
82 50. 45.
83 225. 45.
84 400. 45.
85 133.625 112.5
86 133.625 112.5
87 50.5 160.
88 50.5 160.
89 50.0 65.
90 50.0 65.
91 50.00 60.
92 50.0 60.

```

```

DEFINE 1 1 21 3 1 4 1 2 8 0
MAP 0 8
1 10
2 12
3 7
4 6
5 22
6 24
7 19
8 18
DEFINE 2 26 501 21 3 1 1 1 2 16 0
MAP 0 8
1 6
2 7
3 17
4 3
5 18
6 19
7 18
8 15
MERGE 1 2
DEFINE 2 26 501 21 3 1 4 1 0 8 0

```

MAP 0 8
1 8
2 89
3 6
4 4
5 20
6 90
7 18
8 16
MERGE 1 2
DEFINE 2 26 501 21 3 1 1 1 1 1 0 16 0
MAP 0 8
1 4
2 6
3 3
4 1
5 16
6 18
7 15
8 13
MERGE 1 2
DEFINE 2 26 501 21 3 1 1 1 1 1 0 6 0
MAP 0 8
1 27
2 92
3 89
4 8
5 31
6 91
7 90
8 20
MERGE 1 2
DEFINE 2 26 501 21 3 1 1 1 1 1 2 6 0
MAP 0 8
1 52
2 28
3 12
4 10
5 43
6 32
7 24
8 22
MERGE 1 2
DEFINE 2 26 501 21 3 1 1 1 1 1 2 6 2
MAP 0 8
1 43
2 32
3 24
4 42
5 39
6 40
7 97

MERGE 2
DEFINE 1
MAP 2 26 501 21 3 2 1 1 1 2 4 0
0 8
1 45
2 47
3 44
4 52
5 49
6 51
7 48
R 43
MERGE 2
DEFINE 1
MAP 2 26 501 21 3 2 1 1 1 2 4 2

0 8
1 49
2 51
3 46
4 43
5 54
6 56
7 53
R 39
MERGE 2
DEFINE 1
MAP 2 26 501 21 3 2 1 1 1 2 4 4

0 8
1 54
2 56
3 53
4 39
5 57
6 59
7 62
R 60
MERGE 2
DEFINE 1
MAP 2 26 501 21 3 2 1 1 1 2 2 0

0 8
1 69
2 71
3 47
4 45
5 63
6 65
7 51
R 49
MERGE 2
DEFINE 1
MAP 2 26 501 21 3 1 1 1 1 2 2 2

0 8
1 63
2 64
3 50

MESH WORDT BEWAARD OP DATASET 18TEMP1

JOB CONTROL VOOR DE BEREKENING VAN DE GEELASTE KONSTRUKTIE

INVOER SPANNINGS EN VERPLAATSINGS BEREKENING
GEELASTE KONSTRUKTIE

```

6 83
7 55
8 54
MERGE 1 2
DEFINE 26 501 21 3 1 1 1 4 2 2
MAP 0 8
1 64
2 65
3 51
4 50
5 83
6 84
7 56
8 55
MERGE 1 2
DEFINE 26 501 21 3 2 1 1 2 0 0
MAP 0 8
1 72
2 74
3 71
4 69
5 75
6 77
7 65
8 63
MERGE 1 2
DATA 1
END 1
/
//GO EXEC PGM=STRESS
//STEP1 DD DSN=K14.MARC,DISP=SHR
//FT01F001 DD DSN=K1TEMP1,UNIT=SYSDA,DISP=(OLD,DELETE),
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=40,RLKSIZE=3120),SPACE=(TRK,(2,1))
//FT03F001 DD DSN=K1TEMP3,DISP=(NEW,DELETE),UNIT=SYSDA,
// SPACE=(TRK,(40,20))
//FT05F001 DD DSN=K1TEMP5,UNIT=SYSDA,SPACE=(TRK,(2,1)),DISP=(,DELETE),
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=40,RLKSIZE=400)
//FT06F001 DD SYSOUT=A,DCB=(RECFM=FA,LRECL=133)
//FT11F001 DD DSN=K1TEMP11,DISP=(NEW,DELETE),UNIT=SYSDA,
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=13012,RLKSIZE=13016,BUFNO=1),
// SPACE=(13016,(40,20))
//FT12F001 DD DSN=K1TEMP12,DISP=(NEW,DELETE),UNIT=SYSDA,
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=13012,RLKSIZE=13016,HUFNO=1),
// SPACE=(13016,(40,20))
//FT13F001 DD DSN=K1TEMP13,DISP=(NEW,DELETE),UNIT=SYSDA,
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=13012,RLKSIZE=13016,HUFNO=1),
// SPACE=(13016,(40,20))
//FT14F001 DD DSN=K1TEMP14,UNIT=SYSDA,DISP=(,DELETE),
// SPACE=(254,(30,100))
//FT15F001 DD DSN=K1TEMP15,DISP=(NEW,DELETE),UNIT=SYSDA,
// DCB=(RECFM=FB,LRECL=13012,RLKSIZE=13016,BUFNO=1),
// SPACE=(13016,(40,20))
//FT10F001 DD *
TITLE 9 GLASIE KONSTRUKTIE
SIZING 100000 25 270 135 6 21
INPUT TAPE 1
SUBJOB

```

DE SEQUELS WORDEN TOEGEN DE BESCHRIJVING GERECHTIGD
OP DIJK BEWAARD TER BESPARING VAN GEBIEDENRUIMTE
(ELSTO kaart)

SCHERFGROEI WORD GESIMULEERD DOOR EEN SCHEUR
AAN TE BRENGEN

TWEEDE SET COORDINATES
CONNECTIVITY

DEZE DICHT TE HOUDEN:

TIE en
TYING

EN TELKENS DE DOOR TIE EN TYING GEKOPPELDE
KNOOPPUNTEN LOS TE KOPPELEN:

TYING CHANGE

25 1 2

COORDINATES

CONNECTIVITY

5	5														
6	21	69	246	248	72	88	258	260	91	70	247	73	71	89	259
92	90	83	254	255	84										
7	21	72	244	250	75	91	260	262	94	73	249	76	74	92	261
95	93	84	255	256	85										
8	21	75	250	252	78	94	262	264	97	75	251	79	77	95	263
98	96	85	250	257	86										
9	21	74	252	21	81	97	264	54	100	79	253	82	80	98	265
101	99	86	257	32	87										
11	21	109	266	246	69	115	269	258	88	110	267	70	112	117	270
89	119	114	266	254	83										

COORDINATES

3	25	5
246	50.	0.
247	50.	70.9375
248	50.	75.875
249	50.	82.8125
250	50.	88.7500
251	50.	94.6875
252	50.	100.6250
253	50.	106.5625
254	50.	65.
255	50.	75.875
256	50.	84.75
257	50.	100.625
258	50.	65.0
259	50.	70.9375
260	50.	76.8750
261	50.	82.8125
262	50.	88.7500
263	50.	94.6875
264	50.	100.6250
265	50.	106.5625
266	50.	60.0000
267	50.	62.5000
268	50.	60.0000
269	50.	60.0000
270	50.	62.5000

PROPERTY

1	21.0E03	40.0E00
1	25	

TRACIONS

15	17	19	21	23	25
-15.0E00					

BOUNDARY CONDITIONS

30	30			
1	23	3	3	0.0
57	61	3	3	0.0
59	62	3	3	0.0
102	104	3	3	0.0
109	113	3	3	0.0
121	123	3	3	0.0
140	149	3	3	0.0
197	204	3	3	0.0

227	231	2	0.0
235	242	2	0.0
69	69	1	0.0
71	72	1	0.0
74	75	1	0.0
77	78	1	0.0
80	81	1	0.0
83	88	1	0.0
90	91	1	0.0
93	94	1	0.0
96	97	1	0.0
99	100	1	0.0
102	103	1	0.0
105	107	1	0.0
109	109	1	0.0
112	112	1	0.0
114	114	1	0.0
116	116	1	0.0
119	119	1	0.0
246	253	3	0.0
265	267	3	0.0

TYING

100	1	
100	19	
253		
100	52	
265		
100	15	
252		
100	30	
257		
100	49	
264		
100	14	
251		
100	47	
263		
100	11	
250		
100	28	
256		
100	44	
252		
100	9	
249		
100	42	
261		
100	6	
248		
100	26	
255		
100	39	
260		
100	4	
247		
100	37	
259		
100	1	
245		
100	24	
264		
100	34	
264		
100	113	

```

100 120
270
100 111
266
100 115
268
100 118
269
CONTROL
  6 231 1
    2.
END OPTION
TYING CHANGE
  1 20
TRACTIONS
  0 1
  6 8
 15 17 19 21 23 25
0.00E00
CONTINUE
TYING CHANGE
  1 15
TRACTIONS
  0 1
  6 8
 15 17 19 21 23 25
0.00E00
CONTINUE
TYING CHANGE
  1 10
TRACTIONS
  0 1
  6 8
 15 17 19 21 23 25
0.00E00
CONTINUE
TYING CHANGE
  1 5
TRACTIONS
  0 1
  6 8
 15 17 19 21 23 25
0.00E00
CONTINUE
TYING CHANGE
  1 0
TRACTIONS
  0 1
  6 8
 15 17 19 21 23 25
0.00E00
CONTINUE
/*
//

```

EINDE BEREKENINGEN GEELASTE KONSTRUKTIE
EINDE BEREKENINGEN